



**Finansowy Raport Roczny
Banku Millennium S.A.
za okres 12 miesięcy
zakończony 31 grudnia 2022 r.**

Dokument ten nie stanowi oficjalnej wersji Finansowego Raportu Rocznego Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2022 r.

Oficjalny Finansowy Raport Roczny Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2022 r. został sporządzony zgodnie z wymogami ESEF.

Wybrane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	4 900 722	2 739 464	1 045 309	598 463
Przychody z tytułu opłat i prowizji	906 708	867 384	193 398	189 489
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	(764 694)	(1 047 940)	(163 107)	(228 933)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	(1 029 899)	(1 357 452)	(219 674)	(296 549)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	(1 223 066)	(2 200 148)	(260 876)	(480 644)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	9 697 560	2 564 242	2 068 460	560 184
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 254 962	(479 078)	267 680	(104 659)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(93 677)	(299 354)	(19 981)	(65 397)
Przepływy pieniężne netto, razem	10 858 845	1 785 810	2 316 158	390 128
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa razem	110 643 322	103 388 069	23 591 830	22 478 599
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	625 144	186 247	133 296	40 494
Zobowiązania wobec klientów	98 264 816	91 672 296	20 952 433	19 931 360
Kapitał własny	5 404 493	6 632 182	1 152 368	1 441 967
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	258 666	263 755
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	4,46	5,47	0,95	1,19
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	4,46	5,47	0,95	1,19
Współczynnik wypłacalności	14,53%	17,17%	14,53%	17,17%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR

dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,6899	4,5994
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,6883	4,5775

Wybrane kwartalne dane finansowe
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2022 - 31.12.2022	1.10.2022 - 31.12.2022*	1.01.2021 - 31.12.2021	1.10.2021 - 31.12.2021*
Wynik z tytułu odsetek	3 237 781	1 312 562	2 614 214	736 726
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	4 900 722	2 005 149	2 739 464	774 756
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:	4 929 519	1 987 369	2 675 575	769 434
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	3 696 751	1 604 806	2 381 845	657 665
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych	(1 291 600)	93 000	0	0
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 232 768	382 563	293 730	111 769
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(28 797)	17 780	63 889	5 322
Koszty z tytułu odsetek	(1 662 941)	(692 587)	(125 250)	(38 030)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	714 957	180 056	716 125	184 007
Przychody z tytułu opłat i prowizji	906 708	231 501	867 384	221 455
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(191 751)	(51 445)	(151 259)	(37 448)
Przychody z tytułu dywidend	45 592	384	52 397	316
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	(2 377)	(638)	10 542	683
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(528)	(1 828)	(8 972)	(2 223)
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	25 696	14 670	124 538	70 729
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(7 130)	(1 551)	(3 185)	(1 431)
Wynik z pozycji wymiany	(203 746)	(18 692)	(149 855)	(72 228)
Pozostałe przychody operacyjne	239 141	56 033	283 481	96 265
Pozostałe koszty operacyjne	(176 977)	(73 658)	(198 660)	(147 522)
Koszty administracyjne	(1 817 488)	(399 928)	(1 380 202)	(364 631)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(300 641)	(70 255)	(276 613)	(71 005)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(3 515)	(770)	(7 642)	(2 285)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	(2 017 320)	(504 540)	(2 305 157)	(732 000)
Wynik z tytułu modyfikacji	(126 664)	(61 253)	(12 839)	(3 403)
Amortyzacja	(202 412)	(50 534)	(193 501)	(49 033)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(169 063)	0	(312 611)	(82 012)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	(764 694)	380 058	(1 047 940)	(439 047)
Podatek dochodowy	(265 205)	(157 309)	(309 512)	(95 490)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	(1 029 899)	222 749	(1 357 452)	(534 537)

* dane kwartalne nie podlegają badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2022 - 31.12.2022	1.10.2022 - 31.12.2022*	1.01.2021 - 31.12.2021	1.10.2021 - 31.12.2021*
Wynik finansowy po opodatkowaniu	(1 029 899)	222 749	(1 357 452)	(534 537)
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(242 703)	562 767	(1 044 799)	(808 741)
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(204 299)	278 172	(977 385)	(698 708)
Efekt wyceny portfela kredytów wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(11 255)	99 034	267 079	150 239
Rachunkowość zabezpieczeń	(27 149)	185 561	(334 493)	(260 272)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	4 225	4 097	4 434	4 434
Zyski (straty) aktuarialne	8 367	8 477	5 219	5 219
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(4 142)	(4 380)	(785)	(785)
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	(238 478)	566 864	(1 040 365)	(804 307)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	46 114	(106 926)	198 512	153 661
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(803)	(779)	(842)	(842)
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(193 167)	459 160	(842 696)	(651 489)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	(1 223 066)	681 909	(2 200 148)	(1 186 026)

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A.

ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2022 R.

SPIS TREŚCI

1.	RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
2.	SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	7
3.	BILANS	8
4.	ZMIANY STANU KAPITAŁÓW WŁASNYCH	10
5.	SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	11
6.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE	13
7.	POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	14
7.1.	OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ	14
7.2.	STANDARDY I INTERPRETACJE PRZYJĘTE W ROKU 2022 ORAZ NIEOBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY	16
7.3.	PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	18
8.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	48
8.1.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM	48
8.2.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	52
8.3.	RYZYZKO KREDYTOWE	58
8.4.	RYZYZKO RYNKOWE I STOPY PROCENTOWEJ	81
8.5.	RYZYZKO PŁYNNOŚCI	88
8.6.	RYZYZKO OPERACYJNE	92
8.7.	RYZYZKO NEGATYWNEGO WPŁYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE	93
9.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	94
9.1.	TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO I PODMIOTAMI ZALEŻNYMI	94
9.2.	TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK	97
9.3.	INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM	98
10.	WARTOŚĆ GODZIWA	99
11.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE	105
11.1.	SPRAWY SĄDOWE	105
11.2.	POZYCJE POZABILANSOWE	109
12.	RYZYZKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH	111
12.1.	SPRAWY SĄDOWE I AKTUALNY STAN REZERW NA RYZYZKO PRAWNE	111
12.2.	ZDARZENIA, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA RYZYZKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH I ZWIĄZANE Z NIM REZERWY	116
13.	NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	119
1.	PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE	119
2.	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY	119
3.	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI	120
4.	PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	120
5.	WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY	121
6.	WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU	121
7.	WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY	121

8.	WYNIK Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ	122
9.	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	122
10.	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	122
11.	KOSZTY ADMINISTRACYJNE	123
12.	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH	123
13.	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	124
14.	KOSZTY REZERW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH	124
15.	AMORTYZACJA	124
16.	PODATEK DOCHODOWY	125
17.	ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	126
18.	KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	127
19.	AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	127
20.	AKTYWA FINANSOWE NIEPRZEZNACZONE DO OBROTU OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT, INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	130
21.	AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY	131
22.	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	132
23.	AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	138
24.	INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	141
25.	INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	145
26.	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	147
27.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	150
28.	AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	152
29.	INNE AKTYWA	155
30.	AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA	155
31.	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	155
32.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH	156
33.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	157
34.	TRANSAKCJE Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	158
35.	WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	158
36.	ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	159
37.	REZERWY	160
38.	INNE ZOBOWIĄZANIA	161
39.	KAPITAŁ WŁASNY	162
40.	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WEDŁUG UMOWNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI	167
14.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	168
14.1.	DYWIDENDA ZA ROK 2021	168
14.2.	DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ	168
14.3.	PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	169
14.4.	KOMPENSOWANIE NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA BAZIE UMÓW RAMOWYCH	170
14.5.	DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	170
14.6.	INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ	171
14.7.	PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI	171
14.8.	POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I INNE ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DNIEM SPORZĄDZENIA RAPORTU A DATĄ JEGO PUBLIKACJI	174

1. Rachunek Zysków i Strat

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021
Wynik z tytułu odsetek		3 237 781	2 614 214
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	4 900 722	2 739 464
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej		4 929 519	2 675 575
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:		3 696 751	2 381 845
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych		(1 291 600)	0
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		1 232 768	293 730
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(28 797)	63 889
Koszty z tytułu odsetek	2	(1 662 941)	(125 250)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		714 957	716 125
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	906 708	867 384
Koszty z tytułu opłat i prowizji	3	(191 751)	(151 259)
Przychody z tytułu dywidend	4	45 592	52 397
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	(2 377)	10 542
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	(528)	(8 972)
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	25 696	124 538
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	8	(7 130)	(3 185)
Wynik z pozycji wymiany, w tym:		(203 746)	(149 855)
- koszty uгод z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	14	(382 239)	(364 525)
Pozostałe przychody operacyjne	9	239 141	283 481
Pozostałe koszty operacyjne	10	(176 977)	(198 660)
Koszty administracyjne	11	(1 817 488)	(1 380 202)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	12	(300 641)	(276 613)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	13	(3 515)	(7 642)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	14	(2 017 320)	(2 305 157)
Wynik z tytułu modyfikacji, w tym:		(126 664)	(12 839)
- koszty uгод z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	14	(102 153)	0
Amortyzacja	15	(202 412)	(193 501)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0
Podatek bankowy		(169 063)	(312 611)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		(764 694)	(1 047 940)
Podatek dochodowy	16	(265 205)	(309 512)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		(1 029 899)	(1 357 452)

Noty objaśniające przedstawione na stronach 13-178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

2. Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021
Wynik finansowy po opodatkowaniu	(1 029 899)	(1 357 452)
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(242 703)	(1 044 799)
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(204 299)	(977 385)
Efekt wyceny portfela kredytów wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(11 255)	267 079
Rachunkowość zabezpieczeń	(27 149)	(334 493)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	4 225	4 434
Zyski (straty) aktuarialne	8 367	5 219
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(4 142)	(785)
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	(238 478)	(1 040 365)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	46 114	198 512
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(803)	(842)
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(193 167)	(842 696)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	(1 223 066)	(2 200 148)

Noty objaśniające przedstawione na stronach 13-178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

3. Bilans

AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	31.12.2022	31.12.2021
Kasa, środki w Banku Centralnym	18	9 536 090	3 179 736
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	363 618	173 089
Instrumenty pochodne		339 295	86 651
Instrumenty kapitałowe		113	0
Instrumenty dłużne		24 210	86 438
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	20	201 036	265 903
Instrumenty kapitałowe		128 979	138 404
Instrumenty dłużne		72 057	127 499
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21	16 438 458	17 952 492
Instrumenty kapitałowe		24 393	28 433
Instrumenty dłużne		16 414 065	17 924 059
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	75 855 606	78 237 587
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		97 982	362 992
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		11 221 252	11 485 351
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		64 536 372	66 389 244
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	5 308 320	1 249 240
Instrumenty dłużne		3 893 212	37 088
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		1 410 245	943 315
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		4 863	268 837
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24	135 804	14 385
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	25	247 823	208 889
Rzeczowe aktywa trwałe	26	557 542	528 565
Wartości niematerialne	27	432 820	385 199
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		643 196	608 395
Bieżące należności podatkowe		0	377
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28	643 196	608 018
Pozostałe aktywa	29	923 009	584 589
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	30	0	0
Aktywa razem		110 643 322	103 388 069

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2022	31.12.2021
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31	384 928	143 409
Instrumenty pochodne		380 144	126 795
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		4 784	16 614
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		100 701 796	93 417 725
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	32	625 144	186 247
Zobowiązania wobec klientów	33	98 264 816	91 672 296
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	34	0	18 038
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	35	243 753	0
Zobowiązania podporządkowane	36	1 568 083	1 541 144
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24	554 544	614 573
Rezerwy	37	1 015 266	594 405
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		975 092	549 450
Udzielone zobowiązania i gwarancje		40 174	44 955
Zobowiązania podatkowe		31 662	0
Bieżące zobowiązania podatkowe		31 662	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego		0	0
Inne zobowiązania	38	2 550 633	1 985 775
Zobowiązania razem		105 238 829	96 755 887
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	39	1 213 117	1 213 117
Akcje własne		(21)	(21)
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 241	1 147 241
Skumulowane inne całkowite dochody	39	(838 853)	(645 686)
Zyski zatrzymane, w tym:	39	3 883 009	4 917 531
- wynik finansowy za okres bieżący		(1 029 899)	(1 357 452)
- pozostałe		4 912 908	6 274 983
Kapitał własny razem		5 404 493	6 632 182
Zobowiązania i kapitał własny razem		110 643 322	103 388 069
		31.12.2022	31.12.2021
Wartość księgowa		5 404 493	6 632 182
Liczba akcji		1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		4,46	5,47

Noty objaśniające przedstawione na stronach 13-178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

4. Zmiany stanu Kapitałów Własnych

w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2022 - 31.12.2022							
Kapitał własny na początek okresu	6 632 182	1 213 117	(21)	1 147 241	(645 686)	(1 357 452)	6 274 983
Całkowite dochody za rok 2022 (netto)	(1 223 066)	0	0	0	(193 167)	(1 029 899)	0
wynik finansowy za okres bieżący	(1 029 899)	0	0	0	0	(1 029 899)	0
inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(193 167)	0	0	0	(193 167)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	(4 623)	0	0	0	0	0	(4 623)
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 357 452	(1 357 452)
Kapitał własny na koniec okresu	5 404 493	1 213 117	(21)	1 147 241	(838 853)	(1 029 899)	4 912 908

w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2021 - 31.12.2021							
Kapitał własny na początek okresu	8 835 703	1 213 117	(21)	1 147 241	197 009	18 579	6 259 778
Całkowite dochody za rok 2021 (netto)	(2 200 147)	0	0	0	(842 695)	(1 357 452)	0
wynik finansowy za okres bieżący	(1 357 452)	0	0	0	0	(1 357 452)	0
inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(842 695)	0	0	0	(842 695)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	(3 374)	0	0	0	0	0	(3 374)
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(18 579)	18 579
Kapitał własny na koniec okresu	6 632 182	1 213 117	(21)	1 147 241	(645 686)	(1 357 452)	6 274 983

Szczegółowe zmiany stanu poszczególnych pozycji kapitałów własnych zostały zaprezentowane w nocie (39).

5. Sprawozdanie z Przepływów Środków Pieniężnych

A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021
Zysk (strata) po opodatkowaniu	(1 029 899)	(1 357 452)
Korekty razem:	10 727 459	3 921 694
Odsetki otrzymane	4 533 681	2 737 821
Odsetki zapłacone	(1 318 210)	(122 313)
Amortyzacja	202 412	193 501
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	0	0
Przychody z tytułu dywidend	(45 592)	(52 397)
Rezerwy	420 861	436 034
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	3 030	(8 812)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(306 034)	(206 907)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(394 536)	(247 436)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 615 669)	(7 389 277)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	237 879	(202 948)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	181 490	(149 427)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	471 373	(364 108)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	7 835 818	9 953 539
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	34 833	(228 737)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	243 753	(231 161)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	265 139	313 052
Podatek dochodowy zapłacony	(222 967)	(218 469)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	84 995	(335 778)
Pozostałe pozycje	115 203	45 516
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	9 697 560	2 564 242

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021
Wpływy z działalności inwestycyjnej	157 367 900	220 202 228
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	3 204	9 932
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	12 161	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	157 306 943	220 139 899
Pozostałe wpływy inwestycyjne	45 592	52 397
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(156 112 938)	(220 681 306)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(138 079)	(92 404)
Zakup akcji w podmiotach podporządkowanych	(51 095)	(14)
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(155 923 764)	(220 588 888)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 254 962	(479 078)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021
Wpływy z działalności finansowej	0	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(93 677)	(299 354)
Splata kredytów długoterminowych	(10 000)	(10 000)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	(250 000)
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(83 677)	(39 354)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(93 677)	(299 354)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	10 858 845	1 785 810
- w tym z tytułu różnic kursowych	4 630	4 072
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	3 372 244	1 586 434
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	14 231 089	3 372 244

Dodatkowe informacje do rachunku przepływów środków pieniężnych zamieszczone są w punkcie 5) rozdziału 14. „Informacje uzupełniające”.

Informacje z zakresu zobowiązań klasyfikowanych do działalności finansowej zostały zaprezentowane w punktach 32), 35), 36) rozdziału 13. „Noty do Sprawozdania Finansowego”.

6. Informacje ogólne o Emitencie

Bank Millennium S.A. (Bank) jest uniwersalnym bankiem, którego miejscem działalności jest Polska, oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Polska), XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, z siedzibą w Warszawie, ul. Stanisława Żaryna 2A, 02-593 Warszawa, Polska.

Bank jest obecny na Gieldzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia prawie 6 900 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz działalność portali internetowych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Olga Grygier-Siddons - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędryś - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Beata Stelmach - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

7. Polityka rachunkowości

7.1. OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ

Sprawozdanie finansowe Banku zostało przygotowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 120) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych. Przedmiotowe sprawozdanie finansowe wypełnia obowiązki informacyjne określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 15 lutego 2023 r.

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tego samego dnia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom („Ustawa”), która wprowadza, między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do ośmiu miesięcy w latach 2022-2023 („wakacje kredytowe”), Grupa rozpoznała w roku 2022 koszt w wysokości 1 324,2 miliona zł brutto (1 072,6 miliona zł. netto), przy czym z tej kwoty 1 291,6 mln zł dotyczyło Banku, natomiast 32,6 miliona zł dotyczyło Millennium Bank Hipoteczny S.A. (więcej informacji na temat sposobu ujęcia korekty w sprawozdaniu finansowym zaprezentowano w niniejszym Rozdziale w punkcie 7.3 Przyjęte zasady rachunkowości).

W roku 2022 r. Grupa poniosła stratę finansową. Strata finansowa Grupy w wysokości 1 014,6 miliona zł. spowodowana była przez koszty wynikające z powyższej Ustawy. Gdyby nie wspomniane koszty, Grupa (Bank) wykazałaby dodatni wynik nawet po utworzeniu rezerw na ryzyko prawne związane z portfelem walutowych kredytów hipotecznych (bez Euro Banku) w wysokości 1 844,1 miliona zł, dodatkowymi kosztami poniesionymi z tytułu indywidualnych uгод z kredytobiorcami kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich i kosztami prawnymi (więcej informacji na ten temat przedstawiono w Rozdziale 10 „Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych”). Poza wspomnianymi kosztami, Bank poniósł jednorazowe koszty rezerwy związane z utworzeniem Systemu Ochrony Banków Komercyjnych, wynoszące 276,1 miliona zł.

W związku z kosztami, które wynikają ze wskazanej wyżej Ustawy, zgodnie z informacją przekazaną przez Bank w formie raportu bieżącego w dniu 15 lipca 2022, racjonalnym było założenie, że Bank zaraportuje negatywny wynik netto za III kw. 2022 r. i w rezultacie współczynniki kapitałowe Banku mogą znaleźć się poniżej obecnych minimalnych wymogów ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”). Z uwagi na fakt, iż wystąpienie niebezpieczeństwa naruszenia odpowiednich współczynników kapitałowych stanowi przesłankę wskazaną w art. 142 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 2439, t.j. z dnia 28 grudnia 2021 r., z późn. zm.), w dniu 15 lipca Zarząd Banku podjął decyzję o uruchomieniu Planu Naprawy, zawiadamiając o tym KNF oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Dodatkowo, Bank przekazał również do KNF Plan Ochrony Kapitału, zgodnie z art. 60 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 963 z późn. zm.). KNF zatwierdziła ten plan w dniu 28 października 2022 roku i poinformowała o tym fakcie Bank w dniu 14 listopada 2022 roku.

Plan przewiduje podwyższenie współczynników kapitałowych znacznie powyżej minimalnych wymaganych poziomów poprzez połączenie dalszej poprawy rentowności operacyjnej oraz inicjatyw optymalizacji kapitału, takich jak zarządzanie aktywami ważonymi ryzykiem (w tym sekurytyzacjami).

Bankowi/Grupie udało się w IV kwartale 2022 roku znacząco poprawić wskaźniki kapitałowe, plasując je wyraźnie powyżej nowych wymogów regulacyjnych (bez P2G): współczynnik Tier 1 wyniósł 115 pb (Bank) i 107 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego, a łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 183 pb (Bank) i 173 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego, szczegółowe informacje na ten temat zostały przedstawione w formie tabelarycznej w Rozdziale 8.2 Zarządzanie kapitałem. Zakładając brak innych nadzwyczajnych czynników, Bank planuje utrzymywać współczynniki kapitałowe powyżej minimalnych wymaganych poziomów przez cały 2023 rok.

Bank monitoruje na bieżąco sytuację finansową i w razie konieczności podejmie czynności uruchamiające dodatkowe działania naprawcze. W szczególności Bank jest świadomy potencjalnych ryzyk związanych z ewentualnym przedłużeniem tzw. wakacji kredytowych na rok 2024. Materializacja takiego ryzyka mogłaby oznaczać dodatkowe rezerwy, które obniżyłyby wynik netto Banku/Grupy. Dodatkowo dalsze niekorzystne zmiany w zakresie ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych mogą oznaczać konieczność zwiększenia poziomu rezerw na to ryzyko poza rezerwami, które mogą wynikać z obecnych trendów. W ocenie Banku zmaterializowanie się tych zdarzeń wpłynęłoby negatywnie na wyniki Banku/Grupy w latach 2023-2024 oraz zmniejszyłoby zakładany organiczny wzrost kapitału, ale nie uniemożliwiłoby Bankowi/Grupie dalszego wdrażania swojej strategii i generowania wyników, które złagodziłyby wpływ takich wydarzeń.

Sytuacja płynnościowa Banku/Grupy jest dobra, co obrazują wskaźniki na dzień 31.12.2022: wskaźnik kredytów do depozytów wyniósł 78% a LCR 223%. W roku 2022 depozyty ogółem wzrosły bardziej niż kredyty ogółem.

Bank pragnie podkreślić, że jedynym powodem prognozowanego przekroczenia wskaźników wiodących Planu Naprawy w obszarze kapitału były czynniki zewnętrzne niezależne od Banku, w postaci uchwalenia i ogłoszenia Ustawy o finansowaniu społecznościowym i konieczności ujęcia kosztu Wakacji kredytowych.

Jednocześnie Bank osiągnął dobre wyniki operacyjne i biznesowe, aktywnie zarządzając i łagodząc ryzyka związane z działalnością bankową. Uwzględniając powyższe okoliczności i zidentyfikowane niepewności, zwłaszcza możliwość niespełniania przez Bank wskaźników wypłacalności kapitałowej w kolejnych okresach sprawozdawczych - Zarząd Banku w oparciu o dokonane analizy wszelkich aspektów działania Banku oraz jego bieżącej i prognozowanej sytuacji finansowej uznał, że zastosowanie założenia kontynuacji działalności do sporządzenia niniejszych sprawozdań finansowych jest zasadne.

Zmiana zasady rachunkowości w roku 2021

W roku 2021, w związku z rozpoczęciem działalności operacyjnej przez spółkę zależną Millennium Bank Hipoteczny S.A., Bank utworzył nowy model biznesowy dedykowany dla kredytów hipotecznych przeznaczonych do poolingu (sprzedaży) do Banku Hipotecznego. Portfel tych kredytów został zaklasyfikowany do modelu HTC&FS i jest wyceniany do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do innych całkowitych dochodów.

W 2021 roku Bank zmienił zasady rachunkowości dotyczące ujmowania w bilansie rezerw na przyszłe sprawy sporne dotyczące aktywnych kredytów hipotecznych CHF. Na skutek zmian uwarunkowań rynkowych takich jak rosnąca liczba niekorzystnych wyroków sądowych stwierdzających nieważność umowy w całości lub określonych jej zapisów, Bank spodziewa się, że nie odzyska wszystkich przepływów umownych związanych z tymi kredytami. W efekcie Bank począwszy od roku 2021 dokonuje alokacji rezerw na przyszłe sprawy sporne i ujmuje je jako pomniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów dla których oczekiwane jest zmniejszenie przyszłych przepływów pieniężnych zgodnie z paragrafem B5.4.6 MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (uprzednio rezerwy na przyszłe sprawy sporne były ujmowane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”). W konsekwencji powyższej zmiany rozwiązanie zgodne z MSR 37 będzie kontynuowane tylko w odniesieniu do spraw spornych dotyczących już spłaconych (bądź w większości spłaconych) należności nieuwzględnionych w bilansie Banku.

W opinii Banku taki sposób prezentacji w lepszy sposób odzwierciedla ryzyko związane z walutowymi kredytami hipotecznymi jak i umożliwia lepszą ocenę bilansu Banku użytkownikom sprawozdania finansowego. Dodatkowo jest to zmiana dostosowująca standardy księgowe Banku do większościowej praktyki rynkowej stosowanej przez sektor bankowy w tym zakresie.

Zmiana sposobu prezentacji w roku 2021

Bank zmienił sposób prezentacji odsetek od instrumentów pochodnych nie objętych formalną rachunkowością zabezpieczeń. Według zweryfikowanej oceny Banku przychody te mimo że pochodzą od instrumentów zaliczanych do portfela handlowego to zgodnie z sensem ekonomicznym przepływów pieniężnych z tych transakcji stanowią przychód odsetkowy i powinny być elementem marży odsetkowej a nie jak to miało miejsce uprzednio jedną ze składowych wyceny instrumentu finansowego. Mając na uwadze powyższe Bank począwszy od roku 2021 prezentuje przedmiotowe odsetki w Rachunku Zysków i Strat jako część „Wyniku z tytułu odsetek” podczas gdy uprzednio odsetki te były ujmowane w pozycji „Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu”.

7.2. STANDARDY I INTERPRETACJE PRZYJĘTE W ROKU 2022 ORAZ NIEOBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY

STANDARDY ZASTOSOWANE PO RAZ PIERWSZY W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM BANKU ZA ROK 2022

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE zostały po raz pierwsze zastosowane w sprawozdaniu finansowym Banku za 2022 rok:

- **Zmiany do MSSF 16 „Leasing”** - ulgi w spłatach czynszu w związku z Covid-19 po 30 czerwca 2021 r. (obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 kwietnia 2021 roku lub później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone),
- **Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”** - zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych wraz ze zmianami do MSSF 3 (obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),

- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”** - przychody uzyskiwane przed przyjęciem składnika aktywów trwałych do użytkowania (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”** - umowy rodzące obciążenia - koszt wypełnienia umowy (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2018 - 2020)”** - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 9, MSSF 16 oraz MSR 41) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 1, MSSF 9 oraz MSR 41 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później. Zmiany do MSSF 16 dotyczą jedynie przykładu ilustrującego, a zatem nie podano daty jej wejścia w życie.).

Wyżej wymienione zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku za 2022 rok.

INFORMACJE CO DO STANDARDÓW, JAKIE ZOSTAŁY JUŻ WYDANE PRZEZ RMSR I ZATWIERDZONE PRZEZ UE, ALE JESZCZE NIE WESZŁY W ŻYCIE

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie:

- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** z późniejszymi zmianami do MSSF 17 opublikowanymi przez RMSR 25 czerwca 2020 roku - zatwierdzone w UE w dniu 19 listopada 2021 r. (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** - zastosowanie MSSF 17 i MSSF 9 po raz pierwszy - dane porównawcze, zatwierdzone w UE w dniu 8 września 2022 r. (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** - Ujawnienia na temat stosowanej polityki rachunkowej zatwierdzone w UE w dniu 2 marca 2022 r. (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”** - Definicja wartości szacunkowych zatwierdzone w UE w dniu 2 marca 2022 r. (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** - Podatek odroczony dotyczący aktywów i zobowiązań z pojedynczej transakcji zatwierdzone w UE w dniu 11 sierpnia 2022 r. (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później).
- Według szacunków Banku, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Bank.

NOWE STANDARDY ORAZ ZMIANY DO ISTNIEJĄCYCH STANDARDÓW WYDANE PRZECZ RMSR, ALE JESZCZE NIEZATWIERDZONE DO STOSOWANIA W UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różni się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów oraz zmian do standardów, które nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE:

- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** - Klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** - Zobowiązania długoterminowe z kowenantami (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2024 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 16 „Leasing”** - Zobowiązanie z tytułu leasingu w ramach sprzedaży i leasingu zwrotnego (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2024 roku lub później),
- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później) - Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności).

Według szacunków Banku, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Bank.

7.3. PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. zostało sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku, w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w niezmiennym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego.

Sprawozdanie zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych FVTPL, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych FVTOCI. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości (za wyjątkiem kredytów nie spełniających testu SPPI) lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF, w brzmieniu przyjętym przez UE, wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Za wybór, stosowanie, rozwój i sprawdzenie trafności przyjętych estymacji odpowiada jednostka merytoryczna Banku, przyjęte założenia są następnie zatwierdzane przez kierownictwo Banku. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Zgodność rzeczywistych wyników i dokonanych szacunków i założeń jest weryfikowana na bieżąco. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej prezentowane zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

Waluta funkcjonalna oraz waluta prezentacji

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym Banku wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym prowadzi on działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujemne się w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, zarówno tych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, jak i wycenianych do wartości godziwej przez Inne całkowite dochody, są wykazywane w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w Rachunku zysków i strat, natomiast różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych klasyfikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez Inne całkowite dochody są wykazywane w Innych składnikach całkowitych dochodów.

Połączenia pod wspólną kontrolą

W przypadku połączeń spółek Grupy Kapitałowej (transakcja pod wspólną kontrolą), Bank przyjmuje zasadę rachunkowości polegającą na stosowaniu metody „wartości od poprzednika” (ang. predecessor accounting). Bank ujmuje w jednostkowym sprawozdaniu finansowym wartości bilansowe aktywów i zobowiązań spółki przejmowanej będącej jednostką zależną według wartości ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej w odniesieniu do tej jednostki zależnej, włączając w to również wartość firmy powstałą w wyniku nabycia tej spółki zależnej.

Ewentualna różnica między wartością bilansową przejętych aktywów netto po korektach, o których mowa powyżej a wartością inwestycji w jednostkę zależną wykazaną w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku ujmowana jest w kapitałach własnych jako „Zyski zatrzymane”.

Wynik finansowy netto osiągnięty przez spółkę przejmowaną do dnia poprzedzającego dzień połączenia wykazywany jest w sprawozdaniu finansowym Banku w pozycji kapitałów własnych jako „Zyski zatrzymane”.

Zastosowanie szacunków w związku ze stosowanymi zasadami rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Bank pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Banku, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Bank podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary dla których Bank dokonuje oszacowań:

- Utrata wartości kredytów i pożyczek

Szacowanie utraty wartości w Banku bazuje na koncepcie „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. Expected Credit Loss - ECL). W efekcie Bank wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości, w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględnienie prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo (nie rzadziej niż raz w roku) weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

Dodatkowe informacje zostały zaprezentowane w **Rozdziale 8. „Zarządzanie ryzykiem finansowym”**.

- Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny zgodnie ze stosowaną przez Bank polityką rachunkowości. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają rzeczywisty poziom wartości godziwej wycenianych instrumentów. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.

W przypadku braku pochodzących z aktywnego rynku parametrów wyceny, wartość godziwa jest określana w oparciu o zastosowanie technik wyceny wykorzystujących szacunkowe parametry wsadowe.

Bank wycenia instrumenty finansowe stosując poniższe metody wyceny w następującej hierarchicznie kolejności:

- Ceny kwotowane na aktywnym rynku identycznych instrumentów dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe stałokuponowe i zerokuponowe oraz zmiennoprocentowe;
- Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe zmiennoprocentowe,
Instrumenty pochodne:
 - FRA, IRS, CIRS,
 - FX Swap, FX Forward,
 - Instrumenty pochodne wbudowane,*Bony emitowane przez Bank Centralny;*
- Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku:
Dłużne papiery wartościowe pozostałych emitentów (np. gminy),
Akcje VISA Incorporation,
Kredyty obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
Instrumenty pochodne:
 - Opcje walutowe nabyte przez Bank,
 - Opcje na indeksy nabyte/wystawione przez Bank.

W celu oszacowania wartości godziwej akcji uprzywilejowanych VISA, uwzględniono wartość pieniądza w czasie oraz okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA.

Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest cenie transakcyjnej.

Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu.

Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego.

Do wyceny instrumentów pochodnych Bank stosuje komponent ryzyka kredytowego uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Banku (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA). Bank ocenia, że wpływ nieobserwowalnych danych wejściowych związanych ze stosowaniem tego komponentu na proces ustalania wartości godziwej jest nieistotny.

- Utrata wartości innych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Bank opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

- Rezerwa na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

Szczegółowy opis przyjętej metodologii wyceny został przedstawiony w Rozdziale 12 „Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych”.

- Korekta z tytułu wakacji kredytowych

Sposób rozpoznania korekty został przedstawiony w dalszej części niniejszego Rozdziału.

- Wycena portfela kredytów dedykowanych do poolingu do Banku Hipotecznego

W przypadku portfela kredytów hipotecznych w PLN który będzie podlegał w przyszłości sprzedaży (poolingowi) do Banku Hipotecznego wyceniany jest on według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wartość godziwa kredytu obliczana jest jako suma zdyskontowanych przepływów pieniężnych z tytułu spłat kapitału oraz odsetek poszczególnych rachunków.

Kluczowe założenia:

- i) dla kredytów, punktem wyjścia dla określenia prognozowanych przepływów pieniężnych (odsetki i raty kapitałowe) są harmonogramy rat kapitałowych i odsetkowych.
- ii) kalkulacja stopy dyskontowej przyjętej w celu oszacowania wartości przepływów pieniężnych uwzględnia: stawkę referencyjną WIBOR, marżę kalibracyjną ustaloną na podstawie najnowszej produkcji portfela kredytów hipotecznych analogicznego do wycenianego portfela, koszt ryzyka wycenianego portfela oraz procentowy wskaźnik korekty przedpłat.
- Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów pożyczek w przypadku wcześniejszej spłaty

Biorąc pod uwagę wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu, Bank tworzy rezerwę na potencjalne zwroty dla klientów. Rezerwa została oszacowana na podstawie maksymalnej kwoty potencjalnych zwrotów i prawdopodobieństwa dokonania płatności.

- Inne wartości szacunkowe

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuariálną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

W odniesieniu do świadczeń pracowniczych, takich jak premie dla wyższej kadry kierowniczej, premie dla pracowników, Zarząd Banku dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzją Komitetu Personalnego Zarządu Banku lub Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej Banku.

Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Zgodnie z wymogami MSSF 9 aktywa finansowe klasyfikowane są w momencie ich początkowego ujęcia (i w dniu wdrożenia MSSF9) do jednej z trzech kategorii:

- 1) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (dalej „AC” - ang. Amortised Cost),
- 2) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVTPL” - ang. Fair Value Through Profit & Loss),
- 3) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (dalej „FVTOCI” - ang. Fair Value Through Other Comprehensive Income).

Klasyfikacja instrumentów finansowych do jednej z powyższych kategorii przeprowadzana jest na podstawie:

- 1) Modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi
Ocena modelu biznesowego polega na ustaleniu, czy składnik aktywów finansowych jest utrzymywany:
 - dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu,
 - zarówno w celu otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu jak i sprzedaży składnika aktywów finansowych lub
 - w innych celach biznesowych.
- 2) Testu charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych związanych z aktywami finansowymi (Test SPPI - ang. *Solely Payment of Principal and Interest*)
Test SPPI ma na celu ocenę charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych i w konsekwencji weryfikację, czy:
 - warunki umowne powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które stanowią tylko i wyłącznie spłatę kapitału i odsetek od tego kapitału,
 - kapitał stanowi wartość godziwą kredytu w momencie jego rozpoznania,
 - odsetki stanowią odzwierciedlenie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, marży Banku i innych kosztów administracyjnych związanych z wartością kapitału pozostającego do spłaty w danym momencie.

Instrumenty finansowe są klasyfikowane w momencie początkowego ujęcia lub w następstwie znaczącej modyfikacji instrumentu. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych jest powodowana zmianą modelu biznesowego. Reklasyfikacja jest dokonywana prospektywnie, tj. nie wpływa na wyceny wartości godziwej, odpisy aktualizujące ani naliczone odsetki ujęte do dnia reklasyfikacji.

Modele Biznesowe Banku

Zgodnie z MSSF 9 sposób zarządzania aktywami może zostać przypisany do następujących modeli:

- 1) Held To Collect (dalej „HTC”),
- 2) Both Held to Collect and for Sale (dalej „HTC&FS”),
- 3) Inne, np. działalność tradingowa, zarządzanie aktywami w oparciu o zmiany wartości godziwej, maksymalizowanie przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż.

Model Held To Collect (HTC)

Charakterystyka modelu:

- 1) Celem modelu jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych,
- 2) Sprzedaż ma charakter sporadyczny,
- 3) Co do zasady, najniższe poziomy sprzedaży w porównaniu z pozostałymi modelami (pod względem częstotliwości oraz wolumenu).

Warunki dopuszczające sprzedaż w modelu HTC:

- 1) Niska częstotliwość,
- 2) Niski wolumen,
- 3) Sprzedaż związana z ryzykiem kredytowym (sprzedaż spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej danego aktywa finansowego do poziomu, w którym nie spełnia wymagań polityki inwestycyjnej).

Sprzedaż posiadająca przynajmniej jedną z powyższych cech nie stanowi przeszkody w zakwalifikowaniu grupy aktywów do modelu HTC

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Instrumenty przypisane do modelu HTC są klasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu pod warunkiem, że spełnione są kryteria Testu SPPI. Wartość instrumentów wyliczana jest w oparciu o efektywną stopę procentową, która jest stosowana do ustalenia przychodów odsetkowych, a następnie korygowana o odpisy z tytułu utraty wartości odzwierciedlające oczekiwane straty kredytowe. Wycenie według zamortyzowanego kosztu podlega portfel kredytowy Banku (z wyjątkiem pożyczek niespełniających testu SPPI) oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (portfel obligacji komunalnych), ponieważ instrumenty te co do zasady utrzymywane są przez Bank do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a transakcje sprzedaży występują sporadycznie.

Model Both Held to Collect and for Sale (HTC&FS)

Charakterystyka modelu:

- 1) Integralnymi celami modelu biznesowego są zarówno uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż (w szczególności model spełnia założenia HTC&FS, jeśli jego celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi bieżącego zapotrzebowania płynnościowego, utrzymanie założonego profilu rentowości i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych),
- 2) Poziomy sprzedaży są zazwyczaj wyższe niż w modelu HTC.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Zgodnie z MSSF 9 instrumenty przypisane do modelu HTC&FS są klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez kapitał (FVTOCI) pod warunkiem, że warunki umowne tych instrumentów powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału (spełniony jest Test SPPI). Instrumenty te wyceniane są w wartości godziwej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości, wynik z wyceny ujmuje się w innych całkowitych dochodach do momentu usunięcia z bilansu aktywów finansowych.

Model HTC&FS ma zastosowanie do portfela rządowych papierów wartościowych oraz bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (w szczególności portfel płynnościowy i inwestycyjny) a także do portfela kredytów hipotecznych dedykowanego do poolingu do Banku Hipotecznego.

Instrumenty kapitałowe (za wyjątkiem podmiotów powiązanych) klasyfikowane są jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL), o ile zgodnie z intencją zarządzających nimi jednostek nie stanowią inwestycji strategicznej, lub według wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach (FVTOCI) w przypadku instrumentów, które nie są utrzymywane w celach handlowych. Decyzja o skorzystaniu z opcji wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w innych całkowitych dochodach podejmowana jest przez Bank w dniu początkowego ujęcia danego instrumentu i stanowi desygnaację nieodwołalną (nawet w momencie sprzedaży zysk/strata na transakcji nie jest ujmowana w Rachunku Zysków i Strat).

Inne modele

Charakterystyka modelu:

- 1) Model biznesowy nie spełnia założeń modeli HTC oraz HTC&FS.
- 2) Uzyskiwanie przepływów pieniężnych z tytułu odsetek i kapitału nie jest głównym celem modelu biznesowego (nie spełniony Test SPPI).

Do tej kategorii należy zaliczyć w szczególności:

- 1) Portfele zarządzane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych ze sprzedaży aktywów, w szczególności „przeznaczone do obrotu”,
- 2) Portfele, których wyniki zarządzania oceniane są na podstawie wartości godziwej.

Aktywo finansowe należy uznać za przeznaczone do obrotu, jeśli:

- 1) Zostało nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- 2) W momencie początkowego ujęcia, jest częścią portfela instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, dla których istnieją dowody potwierdzające prawidłowość, że w ostatnim czasie faktycznie generowały krótkoterminowe zyski, lub
- 3) Jest instrumentem pochodnym, z wyłączeniem instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.

Termin „obróć” oznacza przy tym aktywne i częste zakupy i sprzedaże instrumentów. Cechy te nie stanowią jednak warunku koniecznego, aby zaklasyfikować instrument finansowy jako przeznaczony do obrotu.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Aktywa finansowe utrzymywane w ramach modeli innych niż HTC lub HTC&FS są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL).

Model biznesowy inny niż HTC bądź HTC&FS będzie miał zastosowanie do portfeli następujących aktywów finansowych:

- 1) Instrumenty pochodne,
- 2) Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu,
- 3) Instrumenty kapitałowe niedesygnowane jako inwestycje strategiczne,
- 4) Aktywa finansowe nieodwołalnie wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy (nawet w przypadku, gdy składnik aktywów nie spełnia warunków, aby zostać wyceniony na wartość FVTPL) w celu wyeliminowania lub znacznego zmniejszenia niedopasowania księgowego, które miałyby miejsce gdyby nie dokonano takiej desygnacji.

Test charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych (Test SPPI)

Ocena spełnienia kryterium Testu SPPI jest przeprowadzana w następujących przypadkach:

- udzielenie instrumentu dłużnego;
- zakup instrumentu dłużnego;
- renegotjacja warunków umownych.

Przedmiotem Testu SPPI są warunki umowne instrumentów dłużnych ujętych w bilansie, analizie nie podlegają produkty pozabilansowe.

Test SPPI przeprowadzany jest na etapie projektowania produktu/umowy kredytowej co umożliwia podjęcie decyzji zatwierdzających z uwzględnieniem przyszłego sposobu wyceny ekspozycji.

W ramach Testu SPPI oceniany jest między innymi wpływ zmodyfikowanego elementu na przepływy pieniężne wynikające z zawartego kontraktu. Cechy kontraktowe wprowadzające zmienność lub ryzyko przepływów pieniężnych niezwiązane bezpośrednio z przepływami z tytułu spłat odsetek i kapitału mogą zostać ocenione jako niemające wpływu na klasyfikację (spełnienie kryteriów Testu SPPI), jeżeli zostaną określone jako posiadające zaniedbywalny wpływ na klasyfikację (istnienie cechy „de minimis”) lub taki wpływ nie jest zaniedbywalny (brak charakteru „de minimis”) lecz może wystąpić jedynie w wyjątkowo rzadkich przypadkach (istnienie cechy „not genuine”).

W przypadkach, gdy ma miejsce modyfikacja wartości pieniądza w czasie, np. w razie niedopasowania okresu przeszacowania stopy procentowej z tenorem stawki bazowej, w celu weryfikacji spełnienia Testu SPPI Bank przeprowadza ocenę na podstawie Benchmark Testu, czyli porównania instrumentu wynikającego z kontraktu z instrumentem bazowym (który posiada te same cechy umowne co instrument podlegający analizie, za wyjątkiem elementu modyfikacji pieniądza w czasie).

Aktywa typu non-recourse (produkty, dla których roszczenie Banku jest ograniczone do określonych aktywów dłużnika lub przepływów pieniężnych z określonych aktywów), w szczególności produkty typu „project finance” oraz „object finance” (produkty w których kredytobiorca, najczęściej spółka specjalnego przeznaczenia charakteryzuje się minimalnym poziomem kapitałów własnych, a jedynym składnikiem jego majątku jest kredytowane aktywo), oceniane są przez porównanie wartości zabezpieczenia w stosunku do kwoty kapitału udzielonego kredytu. Identyfikacja odpowiedniego bufora na pokrycie ryzyka zmian wartości zabezpieczenia, powoduje spełnienie warunków Testu.

Negatywny wynik Testu SPPI, implikuje wycenę instrumentu dłużnego według FVTPL, powodując odejście od standardowej metody wyceny według zamortyzowanego kosztu lub według FVTOCI.

Modyfikacje warunków umowy kredytowej

Modyfikacje warunków umowy kredytowej w trakcie okresu kredytowania, to m.in.:

- zmiany terminów spłaty całości lub części należności,
- zmiany wysokości rat spłaty należności,
- zmiany oprocentowania lub zaprzestania naliczania odsetek,
- kapitalizacja zaległych lub bieżących odsetek,
- przewalutowanie zadłużenia (o ile możliwość taka nie wynika z pierwotnej umowy),
- ustanowienie, zmiana bądź zniesienie istniejącego zabezpieczenia należności.

Każda tego typu modyfikacja skutkować może koniecznością wyłączenia z bilansu i ponownej klasyfikacji aktywa finansowego uwzględniającej przeprowadzenie Testu SPPI.

W przypadku zidentyfikowania modyfikacji warunków kontraktowych kredytu, Bank przeprowadza ocenę jakościową i ilościową w celu określenia czy daną modyfikację należy uznać za znaczącą i w konsekwencji, wyłączyć oryginalne aktywo finansowe z bilansu i rozpoznać je jako nowe (zmodyfikowane) aktywo według wartości godziwej. Znacząca modyfikacja ma miejsce jeżeli spełnione są następujące warunki:

- kryteria ilościowe:
 - zwiększenie zaangażowania dłużnika, rozumiane jako wzrost kapitału każdej pojedynczej ekspozycji kredytowej powyżej 10% w stosunku do kapitału sprzed podwyższenia. W przypadku wystąpienia kryterium ilościowego powyżej 10% uznaje się modyfikację za istotną, natomiast wystąpienie kryterium ilościowego do wysokości 10% skutkuje uznaniem modyfikacji za nieistotną.
 - wydłużenie okresu finansowania, rozumiane jako wydłużenie terminu zapadalności aktualnie obowiązującej umowy. Modyfikację uznaje się za istotną w przypadku wydłużenia okresu finansowania o: 8 lat dla kredytów hipotecznych, 5 lat dla pozostałych ekspozycji kredytowych w segmencie detalicznym, 3 lata dla ekspozycji w segmencie korporacyjnym.
- kryteria jakościowe: konwersja ekspozycji na inną walutę (o ile możliwość konwersji nie była uwzględniana w pierwotnej umowie), zmiana wyniku testu SPPI, zamiana dłużnika, zmiana formy prawnej lub rodzaju instrumentu finansowego. Wystąpienie kryterium jakościowego skutkuje uznaniem modyfikacji za istotną.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne podlegają modyfikacji, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów (tzw. nieistotna modyfikacja), Bank dokonuje korekty wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu nieistotnej modyfikacji w wyniku finansowym (w odrębnej pozycji Rachunku zysków strat - „wynik z tytułu modyfikacji”). Korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych stanowi różnica dyskontowanych przepływów pieniężnych przed i po modyfikacji warunków umownych.

Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

Wakacje kredytowe

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tego samego dnia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, która wprowadza, między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do ośmiu miesięcy (zawieszenie spłat ratalnych do 8 rat miesięcznych) w latach 2022-2023 („wakacje kredytowe”), Bank rozpoznał pierwotnie w lipcu 2023 koszt w wysokości 1 384,6 miliona zł. Korekta została wyliczona i rozpoznana zgodnie z MSSF9 pomniejszając przychody odsetkowe od aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu a drugostronnie wartość brutto kredytów hipotecznych w PLN. Wysokość korekty została pierwotnie wyliczona jako różnica pomiędzy wartością brutto portfela kredytowego na dzień kalkulacji a bieżącą wartością szacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych przy uwzględnieniu założenia 80% odsetka kapitałów kwalifikujących się kredytów które zawieszają ratę spłat. W wyniku analizy zachowań klientów przeprowadzonej w grudniu 2022 Bank skorygował szacunki odsetka kapitałów kwalifikujących się kredytów które zawieszają ratę spłat do 68%. W następstwie powyższego oraz obecnie oczekiwanych kosztów wartość korekty rozpoznana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych Banku w roku 2022 została zmniejszona do poziomu 1 291,6 miliona zł.

Aktywa POCI

Aktywa POCI („purchased or originated credit-impaired”) to aktywa finansowe, które w momencie początkowego ujęcia mają stwierdzoną utratę wartości. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są przez Bank traktowane jako POCI we wszystkich następnych okresach do momentu zaprzestania ich ujmowania w bilansie, a oczekiwana strata kredytowa jest obliczana na bazie ECL uwzględniającego cały okres istnienia składnika aktywów finansowych, niezależnie od przyszłych zmian szacunków dotyczących generowanych przez nie przepływów pieniężnych (ewentualnego uzdrowienia aktywa).

Aktywa POCI mogą powstać na 3 różne sposoby, tj.:

- 1) poprzez nabycie kontraktu spełniającego definicję POCI (np. w wyniku kupna portfela „złych kredytów”)
- 2) poprzez zawarcie kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej z nadzieją na jej poprawę w przyszłości)
- 3) poprzez istotną modyfikację kontraktu zaliczanego do koszyka 3 kwalifikującą ten kontrakt do wyłączenia z bilansu, a następnie do ponownego ujęcia w bilansie już jako kontraktu spełniającego definicję POCI.

Należności i zobowiązania z tytułu umów leasingu

Bank jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie Banku. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Bank jest również stroną umów leasingowych na podstawie których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Są to głównie umowy najmu lub dzierżawy. W przypadku tych umów w sprawozdaniu finansowym, zarówno aktywa z tytułu prawa do użytkowania jak również zobowiązania z tytułu leasingu, wykazane są w odrębnych pozycjach not objaśniających odpowiednio do linii 'Rzeczowe aktywa trwałe' oraz 'Inne zobowiązania'. W dacie rozpoczęcia leasingu, opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które pozostają do zapłaty w tej dacie:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania zawiera:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe.

W wyniku finansowym wykazywane są następujące pozycje:

- amortyzacja prawa do użytkowania,
- odsetki od zobowiązań leasingowych,
- podatek VAT od faktur czynszowych wykazany w kosztach czynszu.

Bank przyjął następujące założenia, na bazie których umowy leasingowe są ujmowane w sprawozdaniach finansowych:

- do kalkulacji zobowiązań oraz aktywów przyjmowane będą wartości netto (bez VAT) przyszłych przepływów pieniężnych,
- w przypadku umów denominowanych w walucie, zobowiązania będą ewidencjonowane w oryginalnej walucie kontraktu, natomiast aktywa w polskich złotych przeliczone po kursie z dnia rozpoczęcia podpisania umowy, lub aneksu do umowy będącym jednocześnie dniem rozpoczęcia leasingu,

- prawo do użytkowania składnika aktywów będzie podlegać amortyzacji zgodnie z okresem leasingu,
- Bank korzysta z możliwości odstąpienia od rozpoznawania leasingu w przypadku umów krótkoterminowych dla umów najmu powierzchni oraz leasingu samochodów,
- Bank korzysta także z możliwości nie rozpoznawania leasingu w przypadku leasingu aktywów o niskiej wartości początkowej takich jak najmu drobnych powierzchni np. pod altanki śmieciowe, pochylnie, bankomaty oraz urządzeń takich jak ekspresy do kawy, dyspenserów do wody, urządzeń do audiomarketingu i aromamarketingu,
- nowe umowy będą dyskontowane według stawki SWAP z dnia podpisania umowy/aneksu do umowy właściwej dla długości trwania umowy oraz właściwej dla waluty, powiększonej o marżę wyznaczoną i aktualizowaną w odniesieniu do premii za ryzyko zaciąganych przez Bank zobowiązań finansowych.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe w dniu ich nabycia lub powstania zalicza się do następujących kategorii:

- 1) zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, lub
- 2) pozostałe zobowiązania finansowe (wyceniane w AC).

Zobowiązania finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu.

Ujmowanie instrumentów finansowych w bilansie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowane są w dniu zawarcia transakcji.

Wszystkie instrumenty finansowe w momencie początkowego ujęcia są wyceniane do wartości godziwej skorygowanej, w przypadku instrumentów finansowych innych niż klasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być przypisane bezpośrednio do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Zaprzestanie ujmowania instrumentów finansowych w bilansie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Banku w momencie, kiedy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z nim związanych lub, kiedy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na podmiot trzeci. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank:

- przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub
- zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Banku.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu;

- jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie;
- jeżeli Bank nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Bank ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie Banku do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany.

Bank wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypłacony, umorzony lub wygaś.

Rachunkowość zabezpieczeń i instrumenty pochodne

Wycena do wartości godziwej

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji. Rynek jest uważany za aktywny, gdy kwotowane ceny instrumentów są regularnie dostępne i wynikają z rzeczywistych transakcji zawieranych na tym rynku oraz reprezentują poziom, po którym Bank mógłby zawrzeć takie transakcje. W przypadku, gdy rynek instrumentów nie jest aktywny, Bank określa wartość godziwą z wykorzystaniem technik wyceny, w tym modeli bazujących na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modeli wyceny opcji. Stosowane przez Bank techniki wyceny oparte są o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, Bank wykorzystuje w technikach wyceny własne szacunki parametrów wyceny w oparciu o swoją najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Dodatkowym elementem wyceny instrumentów pochodnych jest komponent ryzyka kredytowego uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Banku (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA).

Ujmowanie instrumentów pochodnych wbudowanych w zobowiązania

Bank wydziela i ujmuje w bilansie wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (niebędącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną, modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w Rachunku zysków i strat. Wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi;
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego; oraz
- hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, od rodzaju zabezpieczenia oraz od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne wykorzystywane są m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykami stopy procentowej oraz kursu walutowego wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Niektóre instrumenty pochodne wyznacza się jako zabezpieczenie:

- przepływów pieniężnych, które przypisać można ujętemu składnikowi aktywów lub zobowiązań, lub wysoce prawdopodobnej planowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych), lub
- wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej).

Kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w MSR 39.

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia, formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej;
- Bank przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego (prospektywny test efektywności);
- Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej, prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego (test wysokiego prawdopodobieństwa);
- Skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego;
- Zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania (retrospektywny test efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w kapitale własnym poprzez pozostały dochód całkowity, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w Wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków.

Zyski i straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do Rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych, odniesione do pozostałych dochodów całkowitych jako efektywne zabezpieczenie zyski i straty, przenoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat bezpośrednio z kapitału lub przenoszone są z kapitału do początkowego kosztu nabycia w bilansie i odnoszone do wyniku sukcesywnie w okresach, w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej, ujmuje się w Rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza. To znaczy: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w Rachunku zysków i strat, zaś zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w Rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu. W przypadku pozycji zabezpieczanej, będącej składnikiem aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Zaprzestanie rachunkowości zabezpieczeń

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się liniowo w czasie w Rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta w pozostałych dochodach całkowitych na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie niniejszej wyceny do Rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne niespełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są wykazywane w Rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu”/”Wynik z pozycji wymiany”, co opisano poniżej.

Bank stosuje następujące zasady ujmowania zysków i strat z wyceny instrumentów pochodnych:

- Transakcje walutowe forward (FX forward)

Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward są wykazywane w „Wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Bank desygnował wybrane transakcje FX forward jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje SWAP walutowy (FX SWAP)

Transakcje FX SWAP są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem krzywych stóp procentowych uwzględniających spread wynikający z aktualnych warunków rynkowych oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX SWAP są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje SWAP stopy procentowej (IRS)

Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji IRS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Bank desygnował wybrane transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje Cross - Currency Swap (CCS)

Transakcje CCS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem krzywych stóp procentowych skorygowanych o rynkowy spread z uwzględnieniem jego struktury terminowej oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji CCS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Bank desygnował wybrane transakcje CCS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje typu IRS z wbudowanymi opcjami

Transakcje są wyceniane według wartości godziwej; komponent swapowy jest wyceniany przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań, natomiast komponent opcyjny wyceniany jest przy pomocy modeli wyceny opcji. Zmiany wartości godziwej wymienionych transakcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat. Komponent opcyjny stanowi zabezpieczenie opcji wbudowanych w papiery wartościowe lub depozyty oferowane przez Bank.c

- Opcje na indeksy i opcje walutowe

Transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji. W przypadku opcji wystawionych przez kontrahentów Banku, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego. Zmiany wartości godziwej opcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje Forward Rate Agreement (FRA)

Transakcje FRA są wyceniane do wartości godziwej przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FRA są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje terminowe na cenę surowca

Transakcje terminowe na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodologię dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych wykorzystując ceny referencyjne ustalane na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Opcje na cenę surowca

Transakcje opcyjne na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny opcji i wykorzystaniem cen referencyjnych ustalanych na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

Główne założenia modelu

Począwszy od dnia 1 stycznia 2018 r. model szacowania utraty wartości bazuje na koncepcji „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. expected credit loss - ECL). W wyniku wprowadzonych zmian, odpisy aktualizujące kalkulowane zgodnie z tą koncepcją, uwzględniają również prognozy oraz oczekiwania odnośnie przyszłych warunków ekonomicznych, mających wpływ na poziom ryzyka kredytowego ekspozycji.

Wdrożony model utraty wartości dotyczy aktywów finansowych klasyfikowanych zgodnie z MSSF 9 jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody (za wyjątkiem instrumentów kapitałowych) oraz zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 ekspozycje kredytowe podlegają klasyfikacji do następujących kategorii:

- Faza 1 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie 12 miesięcy,
- Faza 2 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka i dla których oczekiwana strata kredytowa jest obliczana w całym okresie istnienia składnika aktywów finansowych,
- Faza 3 - ekspozycje o zidentyfikowanych przesłankach utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest obliczana w całym okresie istnienia składnika aktywów finansowych.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych do kategorii POCI (ang. purchased or originated credit impaired), które w początkowym ujęciu w bilansie uznano jako aktywa z utratą wartości, a oczekiwana strata kredytowa jest obliczana na bazie ECL uwzględniającego cały okres istnienia składnika aktywów finansowych.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

Aktywa, w przypadku których zidentyfikowano istotny wzrost poziomu ryzyka kredytowego w odniesieniu do momentu początkowego ujęcia w bilansie, klasyfikowane są do Fazy 2. Istotny wzrost ryzyka jest identyfikowany w oparciu kryteria jakościowe oraz ilościowe.

Kryteria jakościowe obejmują:

- opóźnienia w spłacie powyżej 30 dni,
- ekspozycje zrestrukturyzowane (ang. forborne), w przypadku których nie są już identyfikowane przesłanki utraty wartości,
- rating proceduralny, odzwierciedlający początkowe opóźnienia w spłacie,
- podjęte decyzje ograniczające ryzyko kredytowe w ramach systemu wczesnego ostrzegania dla klientów korporacyjnych,
- zidentyfikowane w trakcie analizy indywidualnej zdarzenia, związane z istotnym wzrostem ryzyka kredytowego, tzw. "miękkie oznaki" utraty wartości.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości dożywotniego PD (ang. lifetime PD) ustalonej na moment początkowego ujęcia ekspozycji w bilansie, z wartością dożywotniego PD na bieżący dzień sprawozdawczy. Jeżeli empirycznie ustalony próg względnej zmiany wartości dożywotniego PD zostanie przekroczony, wówczas ekspozycja zostaje automatycznie przeniesiona do Koszyka 2. Ocena ilościowa nie obejmuje ekspozycji analizowanych indywidualnie.

Uwzględnienie informacji dotyczących prognozowanych warunków ekonomicznych (ang. forward looking information - FLI)

W procesie kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych Bank korzysta z prognozowanych informacji dotyczących przyszłych zdarzeń makroekonomicznych. Biuro Analiz Makroekonomicznych przygotowuje trzy scenariusze (podstawowy, optymistyczny i pesymistyczny) i określa prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się bezpośrednio lub pośrednio na wartości szacowanych parametrów i wysokość ekspozycji.

Ujednolicenie definicji default stosowanej w obszarze ryzyka Grupy

Od momentu wdrożenia MSSF 9, Grupa przyjęła jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych, jak i na potrzeby szacowania utraty wartości. Począwszy od roku 2020 dla portfela detalicznego Grupa stosuje definicję niewykonania zobowiązania zgodnie z wytycznymi EBA (EBA/GL/2016/07) tzw. Nowa Definicja Default.

Ujednolicona definicja default obejmuje następujące przesłanki:

- opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni z uwzględnieniem progów istotności dla wartości wymagalnej: bezwzględnego 400 zł dla ekspozycji detalicznych i 2000 zł dla ekspozycji korporacyjnych oraz progu względnego: 1% całości ekspozycji klienta,
- zrestrukturyzowane ekspozycje (forborne),
- ekspozycje w procesie windykacji,
- inne przesłanki zdefiniowane w Wytycznych EBA,
- jakościowe przesłanki utraty wartości zidentyfikowane w analizie indywidualnej.

Bank uwzględnia zjawisko zarażania (ang. cross-default) dla wszystkich segmentów.

Model PD

Model PD, stworzony w celu obliczania oczekiwanych strat kredytowych, oparty jest na danych empirycznych, dotyczących 12-miesięcznych współczynników default-rate, które są następnie wykorzystywane przy użyciu odpowiednich metod statystycznych i ekonometrycznych do oszacowania wartości dożywnych PD Lifetime (uwzględniając prognozy makroekonomiczne: FLI). Segmentacja przyjęta w tym celu na poziomie klienta jest zgodna z segmentacją stosowaną do celów obliczania wymogów kapitałowych. Dodatkowo Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych do obliczania wartości PD.

Modele LGD

Modele LGD wykorzystywane przez Bank w procesie kalkulacji wymogu kapitałowego dla portfela detalicznego, zostały dostosowane do wymogów MSSF 9 w zakresie szacowania utraty wartości. Głównymi składnikami tych modeli są: stopa uzdrowień (ang. cure rate) i stopa odzysku (ang. recovery rate) oszacowana na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dostosowanie tych modeli do wymogów MSSF 9 objęło między innymi wyłączenie bufora konserwatyzmu, kosztów pośrednich i korekty dotyczącej spowolnienia gospodarczego. Ponadto dokonano zmian pozwalających na odzwierciedlenie obecnej sytuacji gospodarczej (konceptcja point-in-time) i wykorzystanie prognoz makroekonomicznych (FLI).

W przypadku portfela korporacyjnego model LGD oparty jest na komponencie odzwierciedlającym sparametryzowane odzyski dla kluczowych typów zabezpieczeń oraz na współczynniku odzysków dla niezabezpieczonej części ekspozycji. Wszystkie parametry zostały obliczone na podstawie danych historycznych, zawierających informacje o zdyskontowanych przepływach pieniężnych, uzyskanych przez jednostkę dochodzenia należności korporacyjnych.

Model EaD

Model EaD stosowany w B obejmuje obliczanie takich parametrów jak: średnie wykorzystanie limitu (LU), współczynnik konwersji kredytowej (CCF), współczynnik przedpłat, oczekiwana długość życia ekspozycji. Segmentacja opiera się na rodzaju klienta (detaliczny, korporacyjny, leasing) i produkcie (produkty z / bez harmonogramu). Prognozy kursów walutowych są stosowane jako korekta FLI.

Odpisanie

Bank bezpośrednio obniża wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie istnieją uzasadnione przesłanki na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części. W efekcie odpisania, składnik aktywów finansowych przestaje w całości lub w części być ujmowany sprawozdaniu finansowym.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dokonywane jest jedynie w przypadku gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i pasywów następuje jednocześnie.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży

Transakcje repo i sell-buy back oraz transakcje reverse-repo i buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Bank prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Bank ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Do rzeczowych składników aktywów trwałych zalicza się środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wartości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i nie podlegają amortyzacji.

Bank ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w Rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Koszty napraw i utrzymania rzeczowych aktywów trwałych obciążają Rachunek zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej, powodujący w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych dla Banku.

Głównymi składnikami wartości niematerialnych są licencje na oprogramowanie komputerowe.

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Nakłady związane z ulepszaniem lub utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Wszystkie wartości niematerialne podlegają okresowym przeglądom w celu weryfikacji czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji, przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania.

Nie amortyzuje się gruntów, nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz nakładów na wartości niematerialne. Nie dokonuje się także odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy.

Bilansowe stawki amortyzacyjne stosowane dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oraz dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

Wybrane grupy środków trwałych:

- budynki bankowe - 2,5%
- inwestycje w obiektach obcych - przeważnie 10 lat
- zespoły komputerowe - 20%
- urządzenia sieciowe - 20%
- środki transportowe - standardowo 25%
- urządzenia telekomunikacji - 10%
- wartości niematerialne (oprogramowanie): w zależności od planowanego okresu użytkowania
- główne aplikacje (systemy): w zależności od planowanego okresu użytkowania

Wartość amortyzacji obciąża koszty operacyjne Rachunku zysków i strat.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży, i
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Bank na każdy dzień bilansowy dokonuje weryfikacji wartości bilansowych aktywów trwałych pod kątem istnienia dowodów wskazujących na utratę wartości. W przypadku, gdy efekt analizy jest pozytywny Bank szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów i ujmuje w Rachunku zysków i strat odpis aktualizacyjny, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza od wartości bilansowej.

Odpis aktualizujący ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością odzyskiwalną składnika aktywów. Wartość odzyskiwalna odpowiada cenie sprzedaży netto składnika aktywów lub jego wartości użytkowej zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość użytkowa ustalana jest dla poszczególnych składników aktywów, w przypadku, gdy dany składnik aktywów generuje przepływy środków pieniężnych znacząco niezależne od tych generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych, niezależne od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwanej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Jeśli zgodnie z par 21 MSR 36 brak jest przyczyny, by sądzić że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty jego sprzedaży, za wartość odzyskiwaną przyjmuje się wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Dotyczy to w szczególności składników aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony poprzez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów przy założeniu, iż nie dokonano odpisu aktualizującego, a amortyzacja była kontynuowana.

Koszty rozliczane w czasie

Koszty rozliczane w czasie (aktywa) dotyczą tych wydatków, których rozliczenie w ciężar Rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty rozliczane w czasie (aktywa) są ujmowane w pozycji „Pozostałe aktywa” aktywów bilansu.

Koszty do zapłacenia oraz przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie (pasywa) są zobowiązania na pokrycie kosztów wynikających ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Rezerwy te wykazuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń oraz niektóre rodzaje dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do Rachunków zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Są one ujmowane w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy 1) na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i 2) prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków odzwierciedlających korzyści ekonomiczne, oraz 3) można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodzowny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Banku (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy) obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Bank ujmuje przewidywaną niezdyktowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Banku jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Banku.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Banku z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników oraz Kodeksem Pracy, pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat i osiągnięciu wymaganego wieku, przysługuje prawo do otrzymania odprawy emerytalnej.

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wycena jest sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego (projected unit credit method). Zgodnie z tą metodą każdy okres wykonywania pracy daje uprawnienia do dodatkowej jednostki świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczenia wyliczana jest oddzielnie. Uwzględnia się przy tym, że bazowe wynagrodzenie każdego z pracowników będzie się zmieniać w czasie wg określonych założeń. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości obecnej zobowiązań są: stopa mobilności (rotacja) pracowników, stopa dyskontowa, stopa wzrostu płac. Nominalna stopa dyskontowa dla kalkulacji za rok 2022 została ustalona na poziomie 7,33%. Wyliczenia zobowiązań dokonuje się dla pracowników obecnie zatrudnionych i nie dotyczy ono osób, które zostaną przyjęte do pracy w przyszłości.

W 2012 roku Bank wdrożył politykę określającą zasady wynagradzania osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku Millennium, z późniejszymi zmianami, zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011, a następnie Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Zgodnie z polityką, pracownicy Banku mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku otrzymują zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana jest w formie instrumentów finansowych: akcji fantomowych Banku w latach 2017 -2018; akcji własnych Banku Millennium: za rok 2019 i 2020. Od roku 2019 Bank, decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 27 sierpnia 2019, wprowadził program motywacyjny służący wynagradzaniu osób uprawnionych, uprzednio zidentyfikowanych jako mające istotny wpływ na profil ryzyka (ang. Risk Taker). W jego ramach nabyte przez Spółkę Akcje Własne zostaną, zgodnie z obowiązującą polityką wynagrodzeń Risk Takerów, przeznaczone do nieodpłatnego nabycia w odpowiedniej liczbie przez wskazanych Risk Takerów w Okresie Trwania Programu. Szczegóły Polityki zostały zaprezentowane w **punkcie 7), Rozdziale 14.** niniejszego sprawozdania finansowego.

Rezerwy z tytułu krótkoterminowych i długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w Rachunku zysków i strat.

Bank realizuje program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia zwany programem określonych składek. Na mocy tego programu Bank jest zobowiązany prawem do odprowadzania ustalonej kwoty składek do państwowego funduszu emerytalnego. Ze środków funduszu obejmujących również zwrot uzyskany z inwestowania składek wypłacane są pracownikowi świadczenia po okresie zatrudnienia. W rezultacie na Banku nie ciąży prawne ani zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do zapłacenia dodatkowych składek, jeżeli fundusz emerytalny nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty należnych świadczeń.

Kapitał własny Banku

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz statutem.

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Jeżeli jednostka nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego do momentu ich anulowania.

Dywidendy za rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

Skumulowane inne całkowite dochody

Na skumulowane inne całkowite dochody odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody, efekt wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych oraz zyski (straty) aktuarialne dotyczące rezerw na odprawy emerytalne pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Skumulowane inne całkowite dochody nie podlegają dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa (pozostała część kapitału zapasowego, kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego) lub stanowią zyski/straty z lat ubiegłych, lub także wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z Rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Straty przypadające udziałom niekontrolującym, a przewyższające wartość przypadającego na nie kapitału własnego, obciążają kapitał własny Banku.

Gwarancja finansowa

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjanta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjanta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

Udzielone gwarancje finansowe są wyceniane w wyższej z natępujących wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe,
- początkowo ujętej kwoty pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z MSSF 15.

Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

Przychody odsetkowe obejmują odsetki dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek i niektórych prowizji (stanowiących integralną część stopy procentowej) do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne (w okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego) do wartości bilansowej brutto składnika aktywów/zamortyzowanego kosztu zobowiązania. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne różnice z tytułu premii lub dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów, lokat międzybankowych oraz dłużnych papierów wartościowych niesklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu. W przychodach odsetkowych ujmowane są także koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy kredytowej ponoszone przez Grupę (głównie prowizje płacone agentom zewnętrznym i własnym za zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz związane z tym typem umów koszty wyceny nieruchomości), które stanowią składową rachunku efektywnej stopy procentowej i podlegają rozliczeniu w czasie.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przychody odsetkowe ujmowane są w Rachunku zysków i strat, lecz wyliczane są od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość).

Przychody z tytułu odsetek obejmują również wynik odsetkowy od instrumentów pochodnych desygnowanych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w rachunkowości zabezpieczeń (szczegółowy opis istniejących relacji zabezpieczających zawiera **nota (24)**).

Przychody i koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu jak również przychody odsetkowe oraz rozliczenie dyskonta lub premii od dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są ujmowane w pozycji „Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat. W tej pozycji ujmowane są również przychody odsetkowe wynikające z aktywów obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe obejmują w szczególności odsetki wynikające z instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu opisanej powyżej metody efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu opłat i prowizji/ Koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji od obsługi rachunków bankowych, operacji z tytułu obsługi kart płatniczych, z działalności maklerskiej, są zaliczane do wyniku w momencie wykonania usługi, zaś pozostałe prowizje i opłaty są rozliczane w czasie.

Jako podstawowe typy prowizji związanych z działalnością kredytową Bank wyróżnia między innymi opłaty i prowizje przygotowawcze oraz prowizje od niewykorzystanego zaangażowania.

Oplaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Oplaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium. W przypadku kredytów i pożyczek o niestabilnych terminach płatności rat i niestabilnych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym i kredytów z tytułu kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie przez okres ważności karty lub limitu kredytu w rachunku bieżącym metodą liniową, i zaliczane do przychodów prowizyjnych.

W związku z prowadzoną przez Bank działalnością bancassurance (sprzedaż usług ubezpieczeniowych), bazując na kryterium rozpoznawania przychodów z tej działalności, można wydzielić dwie grupy produktów.

Pierwszą grupę stanowią produkty ubezpieczeniowe bez bezpośredniego powiązania z instrumentem finansowym (np.: ubezpieczenie zdrowia, NNW) - w tym przypadku wynagrodzenie Banku jest ujmowane jednorazowo jako przychód po wykonaniu ważnej czynności tj. w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisa ubezpieczeniowych z uwzględnieniem ewentualnych rezerw na zwroty.

W drugim przypadku (gdy występuje bezpośrednie powiązanie ubezpieczenia z instrumentem finansowym, to jest w szczególności gdy produkt ubezpieczeniowy oferowany jest klientowi wyłącznie z produktem kredytowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków produktu i treści ekonomicznej bez produktu kredytowego) można zidentyfikować dwie kategorie:

- a) W ubezpieczeniach związanych z kredytami mieszkaniowymi w przypadku ubezpieczeń pobieranych miesięcznie (ubezpieczenie na życie i ubezpieczenie nieruchomości) wynagrodzenie jest ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie otrzymania wynagrodzenia.
- b) W ubezpieczeniach związanych z kredytami gotówkowymi Bank dokonuje alokacji łącznej wartości wynagrodzenia należnego z tytułu połączonej transakcji do poszczególnych elementów transakcji, po pomniejszeniu o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która będzie zwracana, np. w wyniku rezygnacji przez klienta z ubezpieczenia, przedpłat lub innych tytułów. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach, co do trendu zwrotów w przyszłości.

Alokacja wynagrodzenia, o której mowa wyżej, oparta jest o metodę „względnej wartości godziwej”, polegającej na podziale łącznego wynagrodzenia w proporcji, odpowiednio, wartości godziwej wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa. Ustalenie powyższych wartości godziwych oparte jest na danych rynkowych, w szczególności dla:

- usługi pośrednictwa - na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych danych rynkowych dla najbardziej zbliżonych transakcji rynkowych,
- wynagrodzenia z instrumentu finansowego - na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą z wykorzystaniem informacji na temat oprocentowania i innych opłat dla identycznych lub najbardziej zbliżonych instrumentów finansowych oferowanych niezależnie od produktu ubezpieczeniowego.

Poszczególne wyodrębnione elementy danej transakcji, bądź kilku transakcji rozpatrywanych łącznie, podlegają następującym zasadom ujmowania przychodu:

- prowizje agencji ubezpieczeniowych - w części dotyczącej opłaty za wykonanie ważnej czynności, ujmowane w przychodach w dniu rozpoczęcia bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej,
- prowizje/opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego - traktowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodach odsetkowych.

W 2022 roku Bank dokonywał przeglądu procesu założeń stosowanego modelu rozliczania przychodów z tytułu bancassurance, w wyniku czego w zakresie ubezpieczeń związanych z kredytami gotówkowymi, wskaźnik przychodów ujmowanych jednorazowo jako prowizja za wykonanie ważnej czynności kształtował się na poziomie 7% (w roku 2021 było to też 7%).

Na dzień 31 grudnia 2022 r., dla produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami gotówkowymi Bank oszacował rezerwę na zwroty składek, wyrażoną jako procentowy wskaźnik zwrotów do wysokości prowizji brutto, na poziomie 53%.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Bank, takie jak:

- usługi zarządzania aktywami;
- usługi zarządzania środkami pieniężnymi;
- usługi maklerskie;

są rozpoznawane w Rachunku zysków i strat jednorazowo.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w Rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela wyceniane wg wartości godziwej przez całkowite dochody oraz pozostałe zyski i straty wynikające z działalności inwestycyjnej.

Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu

Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz efekt wyceny tych instrumentów do wartości godziwej (w tym m.in. przeznaczone do obrotu instrumenty dłużne, kapitałowe i pochodne).

Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy obejmuje zyski i straty powstałe w wyniku zbycia oraz efekt wyceny instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii aktywów.

Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń

Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń obejmuje w szczególności: zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (w tym zaniechanie), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikające z zabezpieczonego ryzyka oraz ujętą w wyniku finansowym nieefektywność wynikającą z zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje: i) wynik zrealizowany oraz wynik z wyceny transakcji FX spot i FX Forward ii) dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i nie zrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych, po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP i wpływające na przychody lub koszty z pozycji wymiany.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny oraz rezerwy na sprawy sporne.

Opłaty franczyzowe

Franczyza to model współpracy pomiędzy Bankiem a niezależnymi przedsiębiorcami, którzy w oparciu o zawarte umowy o charakterze umów agencyjnych, definiowanych przepisami prawa, wykonują czynności agencyjne w zakresie sprzedaży produktów i usług z oferty Banku na rzecz klientów i potencjalnych klientów Banku. Współpracujący franczyzobiorcy korzystają przy realizacji umowy ze znaków towarowych i know how Banku a placówki franczyzowe są dla klientów w większości niemal tak samo funkcjonalne jak placówki własne (z wyłączeniem produktów inwestycyjnych). Z tytułu współpracy Bank pobiera opłatę franczyzową za używanie znaków towarowych oraz opłaty z tytułu najmu wyposażenia IT od Banku niezbędnego do wykonywania działalności w danej placówce oraz płaci franczyzobiorcom prowizje od sprzedanych produktów i usług bankowych.

Podatek bankowy

Podatek od niektórych instytucji finansowych („podatek bankowy”) jest podatkiem o charakterze majątkowym prezentowanym w Rachunku Zysków i Strat w pozycji „Podatek bankowy” (nie jest to podatek dochodowy). Zgodnie z ustawą z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (t.j. z 2022 r. poz. 1685 z późn.zm.) podatnikami są m.in. banki krajowe a podstawą ich opodatkowania jest nadwyżka sumy wartości aktywów Banku wynikające z zestawienia obrotów i sald, ustalonego na ostatni dzień miesiąca na podstawie zapisów na kontach księgi głównej, ponad kwotę 4 mld zł. Podatek bankowy wynosi 0,0366% podstawy opodatkowania miesięcznie. W związku z wdrożonym od lipca 2022 r. planem naprawy Bank Millennium S.A. korzysta od tego miesiąca ze zwolnienia od tego podatku.

Inne podatki

Bank jest również podatnikiem:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT) wykonującymi czynności zarówno opodatkowane (np. usługi w zakresie leasingu, faktoringu) jak i zwolnione z VAT (np. czynności bankowe, maklerskie);
- 2) podatku od nieruchomości;
- 3) podatku od środków transportowych;
- 4) innych podatków sporadycznie je obciążających (np. podatku od czynności cywilnoprawnych, akcyzowego, zagranicznych podatków u źródła nie podlegających odliczeniu - tzw. withholding tax).

Ponadto Bank jest zobowiązany do ponoszenia różnych opłat (np. opłat skarbowych, opłat za wieczyste użytkowanie gruntu). Koszty z tytułu tych podatków i opłat prezentowane są w nocie z Kosztami Administracyjnymi w pozycji „Podatki i opłaty różne”.

Przychody, koszty i aktywa ujmowane są z kolei w kwocie pomniejszonej o wartość podatku VAT, podatku od czynności cywilnoprawnych i innych podatków od sprzedaży, z wyjątkiem, gdy podatek od sprzedaży zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wówczas podatek VAT jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako element kosztów. Kwota podatku możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych ujęta jest w sprawozdaniu jako część należności lub zobowiązań.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżący podatek dochodowy jest obliczany według obowiązującej stawki podatkowej i jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie odpowiednich przepisów o rachunkowości, skorygowany o przychody niepodlegające opodatkowaniu i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych, zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu np. z tytułu darowizn.

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w Rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, w których rozpoznawany jest w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów lub bezpośrednio w kapitale z aktualizacji wyceny, ponieważ dotyczy transakcji, które również są rozpoznawane w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów lub bezpośrednio w kapitale z aktualizacji wyceny.

Rezerwę na odroczony podatek dochodowy wykazuje się w pasywach bilansu jako „Rezerwę na odroczony podatek dochodowy”. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego, ponieważ posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikają z podatku nałożonego przez tę samą władzę podatkową.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy ujmowana jest przy użyciu metody bilansowej w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy powstaje w wyniku amortyzacji wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych, która w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są przy użyciu metody bilansowej w odniesieniu aktywowanych strat podatkowych oraz wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym jedynie w zakresie, w jakim będzie możliwe osiągnięcie przychodu podatkowego w związku z którym pomniejszenia te będą mogły być odwrócone.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie są ujmowane, gdy dotyczą ujemnych różnic przejściowych powstających w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania, przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Bank nie ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycją w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te ulegną odwróceniu.

Wyliczenie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na odroczony podatek dochodowy bazuje na przewidywanym stopniu realizacji wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

8. Zarządzanie Ryzykiem Finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym jest jedną z podstawowych aktywności Zarządu składającą się na proces efektywnego zarządzania Bankiem. Określa ono ramy rozwoju, rentowności i stabilności działalności biznesowej, tworząc zasady zapewniające Bankowi zgodność z najlepszymi praktykami w zakresie kontroli wewnętrznej i wymogami prawnymi oraz zgodność strategii zarządzania wszystkimi rodzajami ryzyka.

8.1. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Misją zarządzania ryzykiem w Banku Millennium jest zapewnienie, aby wszystkie rodzaje ryzyka były zarządzane, monitorowane i kontrolowane odpowiednio do przyjętego profilu ryzyka (apetytu na ryzyko) oraz charakteru i skali działania Banku. Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Banku zwraca się szczególną uwagę na to, aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i zysk.

Cele misji zarządzania ryzykiem osiągane są poprzez realizację następujących działań:

- Opracowanie strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej, procesów i procedur określających zasady akceptacji dopuszczalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Wdrażanie, w coraz większym zakresie, narzędzi informatycznych służących identyfikacji, kontroli i pomiarowi ryzyka,
- Zwiększanie wśród pracowników świadomości odpowiedzialności za właściwe zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie struktury organizacyjnej Banku.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest scentralizowane i uwzględnia potrzebę osiągnięcia założonej rentowności jak również utrzymania odpowiedniej relacji ryzyko - kapitał, w kontekście posiadania odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie ryzyka. W ramach zarządzania ryzykiem wykorzystuje się szeroki zakres metod - zarówno jakościowych jak i ilościowych, w tym zaawansowane narzędzia matematyczno-statystyczne, wspomagane przez odpowiednie systemy informatyczne.

Bank, określając cele biznesowe, bierze pod uwagę zdefiniowane ramy ryzyka (apetytu na ryzyko) w celu zapewnienia, że struktura i rozwój biznesu odpowiadają zakładanemu profilowi ryzyka, który charakteryzuje się szeregiem parametrów takich jak:

- Wzrost kredytowania wg produktów / segmentów,
- Struktura portfela kredytowego,
- Wskaźniki jakości portfela,
- Koszt ryzyka,
- Wymogi kapitałowe / kapitał ekonomiczny,
- Wymagana wielkość i struktura płynności.

Model zarządzania i kontrolowania ryzyka na poziomie Banku opiera się na następujących podstawowych zasadach:

- zapewnienie kompleksowej kwantyfikacji i parametryzacji różnych rodzajów ryzyka pod kątem optymalizacji struktury bilansu i pozycji pozabilansowych Banku, przy uwzględnieniu założonego poziomu rentowności prowadzonej działalności biznesowej. Główne obszary analizy obejmują: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności oraz ryzyko operacyjne;
- monitorowanie i kontrolowanie wszystkich typów ryzyka w odniesieniu do dochodowości prowadzonej działalności oraz poziomu kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa operacji z punktu widzenia wymogów kapitałowych. Wyniki pomiarów ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej;
- rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku przedstawia poniższy schemat:



Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem przedstawia się następująco:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Bank ze strategią Banku oraz jego planem finansowym. W ramach Rady Nadzorczej działa Komitet ds. Ryzyka, który wspiera ją w realizacji tych zadań m.in. opiniując strategię ryzyka Banku, w tym apetyt na ryzyko.
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Ryzyka oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za definiowanie polityki oraz za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet ds. AML odpowiada za nadzór nad procesem przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w Banku i współpracę w zakresie obszaru zwalczania przestępczości finansowej;
- Komitet Walidacyjny odpowiedzialny jest za akceptację wyników walidacji modeli ryzyka oraz nadzór nad wdrażaniem zaleceń określonych przez Biuro Walidacji Modeli;
- Komitet ds. Zrównoważonego Rozwoju jest odpowiedzialny za podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie zrównoważonego rozwoju w Grupie Banku Millennium S.A., w zakresie czynników środowiskowych, społecznych i dotyczących zarządzania („governance”).
- Podkomitet do Spraw Sądowych jest odpowiedzialny za opiniowanie i podejmowanie decyzji w sprawach z zakresu postępowań sądowych, w których wartość przedmiotu sporu lub bezpośredni skutek dla wartości majątku w wyniku orzeczenia sądu przekracza 1 mln zł lub w wyniku kilku spraw o tym samym charakterze, z wyłączeniem spraw należących do portfela restrukturyzacji i windykacji wierzytelności Banku zarządzanych przez Departament Windykacji Korporacyjnej oraz Departament Restrukturyzacji Detalicznej i Windykacji. Podkomitet do Spraw Sądowych jest również właściwy do rozpatrywania sporów z portfela Departamentu Restrukturyzacji Detalicznej i Windykacji, których charakter sporu odpowiada charakterowi sporów sądowych nadzorowanych przez Podkomitet do Spraw Sądowych oraz kwestie związane z ustaleniem warunków ugody, co do skutków stosunków prawnych na etapie przed procesowym lub w okolicznościach wskazujących na istotne prawdopodobieństwo sporu (np.: w procesie negocjacji walutowych kredytów hipotecznych i polubownych uгод z kredytobiorcami), który w przypadku materializacji podlegałyby kompetencjom Podkomitetu do Spraw Sądowych, z wyłączeniem spraw zarządzanych przez Departament Windykacji Korporacyjnej.
- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Banku. Departament Ryzyka przygotowuje również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów, Komitet Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;

- Departament Ratingu odpowiedzialny jest przede wszystkim za nadawanie ratingów ryzyka (ocena wiarygodności kredytowej) dla klientów korporacyjnych Banku oraz monitoring i ewentualną zmianę ratingów w okresie ich obowiązywania. Proces nadawania ratingów jest niezależny od procesu podejmowania decyzji kredytowej;
- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw, Departament Hipotecznych Decyzji Kredytowych i Departament Decyzji Kredytowych Consumer Finance są odpowiedzialne, odpowiednio, w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych są odpowiedzialne za monitorowanie spłat i proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych;
- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;
- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Banku, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Banku i wyników aktywnego „tradingu” oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu;
- Biuro Walidacji Modeli jest odpowiedzialne za jakościową oraz ilościową analizę i walidację modeli, niezależną od funkcji budowy modeli; przygotowywanie metodyki walidacji i monitorowania modeli; podejmowanie działań związanych z wydawaniem opinii w zakresie adekwatności nowych modeli dla obszaru, którego dotyczą; przygotowywanie raportów na potrzeby Komitetu Walidacyjnego;
- Celem Biura ds. Zrównoważonego Rozwoju jest nadzór i koordynacja procesu wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju w Banku i Grupie Kapitałowej.
- Wydział Zarządzania Nadużyciami jest odpowiedzialny za tworzenie, implementację oraz monitorowanie realizacji polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi Banku. Wydział stanowi centrum kompetencji dla procesu zapobiegania nadużyciom.
- Departament Zgodności odpowiada za zapewnienie zgodności z regulacjami prawnymi, powiązаныmi standardami regulacyjnymi, zasadami i standardami rynkowymi, a także wewnętrznymi regulacjami i kodeksami postępowania oraz za proces zapobiegania praniu brudnych pieniędzy.
- Departament Prawny odpowiada za prowadzenie spraw spornych Banku, w razie potrzeby przy wsparciu zewnętrznych kancelarii prawnych i ekspertów prawnych.

Bank opracował kompleksowy dokument o charakterze wytycznych dotyczących polityki/strategii w zakresie zarządzania ryzykiem „Strategia ryzyka na lata 2023-2025”. Dokument ten jest opracowany w horyzoncie trzyletnim i podlega corocznemu przeglądowi i uaktualnieniu. Jest on zatwierdzany przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Strategia ryzyka jest nierozdzielnie związana z innymi dokumentami strategicznymi, takimi jak: Budżet, Plan Płynności, Plan Kapitałowy.

Strategia Ryzyka opiera się na zdefiniowanych przez Bank dwóch podstawowych pojęciach:

- Profil ryzyka: aktualny poziom ryzyka wyrażony kwotą lub rodzajem ryzyka, na które Bank jest obecnie narażony. Bank również przewiduje, jak profil ryzyka może się zmieniać w przyszłości uwzględniając zarówno oczekiwane jak i skrajne scenariusze ekonomiczne, zgodnie z apetytem na ryzyko;
- Apetyt na ryzyko: maksymalny poziom lub rodzaj ryzyka, jakie Bank jest w stanie zaakceptować i tolerować dla osiągnięcia swoich celów finansowych i strategicznych. W tym celu zdefiniowano trzy strefy, określające poziomy ostrzegawcze i wymagające podjęcia działań.

Apetyt na ryzyko ma zapewnić, że profil działalności biznesowej i jej skala wzrostu będą odpowiadać przyszłemu Profilowi Ryzyka. Apetyt na ryzyko został odzwierciedlony w określonych wskaźnikach, w takich kluczowych obszarach jak:

- Wypłacalność
- Płynność i finansowanie
- Zmienność wyników finansowych i struktura produktowa
- Działalność operacyjna i reputacja.

Bank posiada jasno określoną strategię ryzyka obejmującą kredyty detaliczne, korporacyjne, działalność rynkową i płynność oraz zarządzanie ryzykiem operacyjnym i kapitałem. Dla każdego ryzyka indywidualnie i ogółem, Bank jasno określa apetyt na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem jest definiowana głównie poprzez zasady i cele określone w Strategii Ryzyka, dodatkowo uzupełnione szczegółowo zasadami i wytycznymi jakościowymi przedstawionymi w następujących dokumentach:

- Zasady zarządzania i planowania kapitałowego
- Zasady i wytyczne kredytowe
- Zasady zarządzania ryzykiem koncentracji
- Zasady i reguły zarządzania ryzykiem płynności
- Zasady i reguły dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym na rynkach finansowych
- Zasady i reguły dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym w Księdze Bankowej
- Polityka inwestycyjna
- Zasady i wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym
- Polityka i zasady dotyczące zarządzania ryzykiem modeli
- Polityka w zakresie testów warunków skrajnych
- Polityka zrównoważonego rozwoju
- Regulamin Banku Millennium S.A. - Program przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

W ramach apetytu na ryzyko, Bank określił strefy dla mierników tego apetytu (zbudowane za zasadzie „światła drogowych”). Dla stref apetytu określono:

- status apetytu na ryzyko - strefa zielona oznacza miernik w ramach apetytu na ryzyko, strefa żółta oznacza zwiększone ryzyko przekroczenia apetytu na ryzyko, strefa czerwona oznacza przekroczenie tego apetytu,
- proces eskalacji podejmowanych działań (jednostki organizacyjne / organy Banku odpowiedzialne za decyzje i wykonanie działań w poszczególnych strefach),
- procedury monitoringu apetytu na ryzyko.

Bank szczególną wagę przykładą do ciągłego doskonalenia procesu zarządzania ryzykiem. Jednym z wymiernych tego efektów jest sukces, polegający na zezwoleniu na zastosowanie w szerszym zakresie metody IRB w procesie wyliczania wymogów kapitałowych.

8.2. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Zarządzanie i planowanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celami zarządzania adekwatnością kapitałową są: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując te cele, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Regulacyjna adekwatność kapitałowa

Bank jest zobowiązany na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej: CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (Bufor P2R) - decyzja KNF nakazująca przestrzeganie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte - zdaniem KNF - przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Aktualnie bufor ten został ustalony w wydanych pod koniec 2022 roku decyzji KNF, w wysokości 1,95 p.p. (Bank) i 1,94 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 1,47 p.p. (Bank) i 1,46 p.p. (Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 1,10 p.p. (Bank) i 1,09 p.p. (Grupa) ponad Wskaźnik CET1¹;
- Wymóg połączonych bufora - określony w ustawie o nadzorze makro ostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest ustalana corocznie przez KNF²;
 - Bufora ryzyka systemowego w wysokości 0% obowiązujący od marca 2020 roku, w związku z Rozporządzeniem Ministra Finansów i Rozwoju;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

¹ Decyzja ta zastępuje poprzednie zalecenie z 2021 r. dotyczące utrzymania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego poziomie 2,82 p.p. (Bank) i 2,79 p.p. (Grupa) dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu 2,11 p.p. dla Banku i 2,09 p.p. dla Grupy ponad Wskaźnik Tier 1 oraz co odpowiada wymogowi kapitałowemu 1,58 p.p. dla Banku i 1,56 p.p. dla Grupy ponad Wskaźnik CET1.

² W listopadzie 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego poinformowała o zidentyfikowaniu Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym i nałożeniu bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,25%.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami i decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego, Bank ustalił minimalne wymagane regulacyjnie poziomy współczynników kapitałowych, będące jednocześnie podstawą ustalenia limitów kapitałowych.

Poniższa tabela prezentuje te wielkości według stanu na 31 grudnia 2022 roku. O każdej zmianie poziomów wymaganego kapitału Bank poinformuje zgodnie z przepisami.

Wskaźnik kapitałowy	31.12.2022	
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	Bank	Grupa
Minimum	4,50%	4,50%
Bufor P2R	1,10%	1,09%
TSCR CET1 (Łączne wymogi SREP/BION)	5,60%	5,59%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR CET1 (Łączne wymogi kapitałowe CET1)	8,35%	8,34%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	Bank	Grupa
Minimum	6,00%	6,00%
Bufor P2R	1,47%	1,46%
TSCR T1 (Łączne wymogi SREP/BION)	7,47%	7,46%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR T1 (Łączne wymogi kapitałowe T1)	10,22%	10,21%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	Bank	Grupa
Minimum	8,00%	8,00%
Bufor P2R	1,95%	1,94%
TSCR TCR (Łączne wymogi SREP/BION)	9,95%	9,94%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR TCR (Łączne wymogi kapitałowe TCR)	12,70%	12,69%

Bank otrzymał w grudniu 2022 roku zalecenie dotyczące utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego narzutu kapitałowego („P2G”) w celu zaabsorbowania potencjalnych strat wynikających z wystąpienia warunków skrajnych, na poziomie 1,72 p.p. oraz 1,75 p.p. (na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym) ponad wartość OCR. Zgodnie z zaleceniem, dodatkowy narzut powinien składać się w całości z kapitału podstawowego Tier 1.

Ryzyko kapitałowe mierzone przy pomocy powyższych wskaźników kapitałowych jest przedmiotem regularnego pomiaru i monitoringu. Na bazie minimalnych wymaganych regulacyjnie poziomów kapitału ustalono limity kapitałowe. Są one podstawą ustalonych stref bezpieczeństwa i apetytu na ryzyko. Wskaźniki kapitałowe w danej strefie determinują konieczność podjęcia odpowiednich decyzji lub działań zarządczych. Regularny monitoring ryzyka kapitałowego opiera się na klasyfikacji wskaźników kapitałowych do odpowiednich stref, a następnie przeprowadza się ocenę trendów i czynników mających wpływ na poziom adekwatności kapitałowej.

Wymogi w zakresie funduszy własnych

Bank oblicza wymogi w zakresie funduszy własnych przy użyciu metod standardowych, realizując jednocześnie projekt stopniowego wdrażania metody ratingów wewnętrznych (IRB) w celu obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i uzyskania stosownych decyzji Organów Nadzoru.

Pod koniec 2012 r. Banco de Portugal (będący nadzorcą konsolidującym) we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) udzielił zezwolenia na stosowanie metody IRB w odniesieniu do następujących portfeli kredytowych: (i) ekspozycje detaliczne wobec klientów indywidualnych zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (RRE), (ii) odnawialne ekspozycje detaliczne (QRRE). Zgodnie z przedmiotową zgodą, minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone z wykorzystaniem metody IRB musiały być czasowo utrzymane na poziomie nie mniejszym niż 80% (tzw. floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową.

Pod koniec 2014 roku Bank uzyskał kolejną decyzję wydaną przez Organy Nadzoru w zakresie stosowania metody IRB. Zgodnie z jej treścią dla portfeli RRE i QRRE, wymogi kapitałowe w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego powinny być utrzymywane tymczasowo na poziomie nie mniejszym niż 70% (floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową, dopóki Bank nie wypełni dodatkowych warunków zdefiniowanych przez Nadzorcę.

W lipcu 2017 r. Bank otrzymał zezwolenie Organów Nadzoru (Europejski Bank Centralny we współpracy z KNF) na zastosowanie istotnych zmian w stosowanych modelach IRB (modele LGD) i zniesienie flooru nadzorczego.

Od 2018 roku Bank sukcesywnie realizuje wieloetapowy proces implementacji zmian w metodzie IRB, związany z wymogami w zakresie nowej definicji niewykonania zobowiązania. W pierwszej fazie zgodnie z zaakceptowanym przez Nadzór podejściem („two-step approach”) Bank Millennium w 2020 z sukcesem wdrożyła rozwiązania dla nowej definicji niewykonania zobowiązania na środowisko produkcyjne. Bank zobowiązany jest do uwzględniania dodatkowego narzutu konserwatywnego na oszacowania wartości RWA dla ekspozycji zakwalifikowanych do metody IRB. Poziom tego narzutu, wyliczony w oparciu o algorytm nadzorczy został określony w wysokości 5% ponad wartość wynikającą z metody IRB.

W roku 2021 wykonano kalibrację i przebudowę wszystkich modeli ryzyka kredytowego, wchodzących w skład systemu ratingowego objętego aktualną zgodą nadzorczą. Bank uzyskał również w 2021 roku decyzję Organów Nadzoru dotyczącą zatwierdzenia istotnych zmian stosowanych modeli IRB (LGD, LGD in-default i ELBE) dla systemów ratingowych objętych zezwoleniem IRB.

W 2022 roku prowadzono dalsze prace związane z modelami ryzyka kredytowego dotyczącymi pozostałych portfeli kredytowych objętych planem wdrożenia metody IRB: pozostałe ekspozycje detaliczne i ekspozycje wobec przedsiębiorstw.

Kapitał wewnętrzny

Bank definiuje kapitał wewnętrzny zgodnie z ustawą Prawo bankowe jako kwotę niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka w przyszłości.

Kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w zarządzaniu kapitałowym, w procesach zarządzania ekonomiczną adekwatnością kapitałową oraz alokacji kapitału. Bank zdefiniował proces wyliczania kapitału wewnętrznego (ekonomicznego). W tym celu dla mierzalnych rodzajów ryzyka wykorzystywane są modele i metody matematyczno-statystyczne.

Utrzymanie ekonomicznej adekwatności kapitałowej oznacza pokrycie (zabezpieczenie) kapitału wewnętrznego (zagregowanej miary ryzyka) przez dostępne zasoby finansowe (fundusze własne). Obowiązek takiego zabezpieczenia ryzyka wynika wprost z ustawy Prawo bankowe, co znalazło odzwierciedlenie w celach/limitach kapitałowych Banku - buforze kapitału ekonomicznego oraz buforze kapitału ekonomicznego w warunkach skrajnych.

W 2022 roku obydwa powyższe cele kapitałowe zostały spełnione z nadwyżką.

Równolegle kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w procesie alokacji kapitału, do przydzielenia kapitału wewnętrznego na produkty/linie biznesowe, obliczenia miar efektywności uwzględniających ryzyko, ustalenia limitów na ryzyko i realokacji kapitału wewnętrznego.

Wskaźniki kapitałowe i adekwatność kapitałowa - stan bieżący, ocena i trendy

Wskaźniki kapitałowe Banku w okresie ostatnich trzech lat przedstawiają się jak niżej³:

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Aktywa ważone ryzykiem	48 046,0	48 895,7	50 757,4
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 843,7	3 911,7	4 060,6
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 386,7	3 477,7	3 688,3
- z tytułu ryzyka rynkowego	18,0	32,3	26,6
- z tytułu ryzyka operacyjnego	432,3	391,4	340,7
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	6,7	10,3	4,9
Fundusze własne, w tym:	6 980,1	8 397,1	9 726,6
Kapitał podstawowy Tier 1	5 458,9	6 867,1	8 196,6
Kapitał Tier 2	1 521,2	1 530,0	1 530,0
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	14,53%	17,17%	19,16%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	11,36%	14,04%	16,15%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	11,36%	14,04%	16,15%
Wskaźnik MREL ⁽¹⁾	14,45%	17,17%	19,16%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,74%	6,45%	8,06%

(1) Wskaźnik MREL dla Grupy

³ Bank korzysta z rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 oraz uwzględnia tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat na papierach wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (FVOCI), zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR, na podstawie Rozporządzenia UE 2020/873 w odniesieniu do niektórych dostosowań w odpowiedzi na pandemię COVID-19. Na 31.12.2022 r., gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 oraz przejściowego traktowania zgodnie z art. 468, współczynniki kapitałowe prezentowały się jak niżej:

- TCR: 13,48%
- Wskaźnik T1: 10,31%
- Wskaźnik CET1: 10,31%
- Wskaźnik dźwigni finansowej: 4,32%

Wpływ zastosowania przepisów przejściowych spowodował poprawę wskaźników kapitałowych TCR, T1 i CET1 o ok. 105 p.b., z tego wynikających z art. 468 CRR (FVOCI) spowodował podwyższenie wskaźników kapitałowych o ok. 70 p.b. a wpływ zastosowania rozwiązań przejściowych dotyczących IFRS 9 to ok. 35 p.b.

Adekwatność kapitałowa przedstawiona jako nadwyżki/deficyty wobec wymaganych lub zalecanych poziomów jest prezentowana w poniższej tabeli.

Adekwatność kapitałowa	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	14,53%	17,17%	19,16%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	12,70%	13,57%	14,16%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	1,83	3,60	5,00
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	14,42%	13,57%	14,16%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu TCR (p.p.)	0,11	3,60	5,00
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	11,36%	14,04%	16,15%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	10,22%	11,31%	11,31%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	1,14	2,73	4,84
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	11,94%	11,31%	11,31%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu T1 (p.p.)	-0,58	2,73	4,84
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	11,36%	14,04%	16,15%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	8,35%	8,83%	9,16%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	10,07%	8,83%	9,16%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu CET1 (p.p.)	1,29	5,21	6,99
Wskaźnik MREL	14,45%	17,17%	19,16%
Minimalny wymagany poziom	15,55%	15,55%	
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) MREL (p.p.)	-1,10	1,62	
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,74%	6,45%	8,06%
Minimalny wymagany poziom	3,00%	3,00%	3,00%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) dźwigni finansowej (p.p.)	1,74	3,45	5,06

Na koniec 2022 roku, adekwatność kapitałowa mierzona wskaźnikami kapitału podstawowego Tier 1 i łącznym wskaźnikiem kapitałowym obniżyła się w perspektywie rocznej o odpowiednio ok. 2,68 p.p. i 2,64 p.p.

Aktywa ważone ryzykiem (RWA) spadły w 2022 roku o prawie 850 mln zł (o 1,7%). Największa zmiana roczna dotyczyła RWA na ryzyko kredytowe - spadek o ok. 1 137 mln zł (o 2,6%). Jednym z czynników tego spadku były przeprowadzone transakcje sekurytyzacji kredytów. Zostało to częściowo skompensowane wzrostem RWA na ryzyko operacyjne (o ok. 511 mln zł), co wynika z uwzględnienia w wyliczeniu wyższych wyników operacyjnych (bez rezerw) z ostatnich trzech lat. Zmiany RWA na ryzyko rynkowe i na CVA (z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego) nie były tak istotne.

Fundusze własne spadły w 2022 roku o 1 417 mln zł (o 16,9%), głównie w rezultacie straty finansowej netto spowodowanej rezerwami na ryzyko prawne na skutki programu pomocowego „Wakacje kredytowe”, a także obniżeniem rezerwy rewaluacyjnej - wartości papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody i wpływające na fundusze własne.

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora zostały osiągnięte na koniec 2022 roku.

Wskaźnik dźwigni kształtuje się na bezpiecznym poziomie 4,74%, znacznie przekraczając regulacyjne minimum 3%.

Bank nie osiągał w drugiej połowie 2022 roku (do grudnia) wszystkich limitów kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora, co zostało ogłoszone w raporcie bieżącym nr 21/2022. Zgodnie z przepisami, Bank opracował Plan Ochrony Kapitału, który został złożony do UKNF i zaaprobowany 28 października 2022 roku. Plan zakładał odzyskanie adekwatności kapitałowej do drugiej połowy 2023 roku.

Transakcja sekurytyzacji

W marcu 2022 roku Bank przeprowadził transakcję sekurytyzacji syntetycznej z udziałem Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EIB) i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EIF). Portfel objęty transakcją dotyczył należności od małych i średnich przedsiębiorstw (SME) o wartości ok. 1,5 mld. PLN. Bank uzyskał gwarancję EIF dotyczącą transzy senior (ok. 1,2 mld zł) i junior (ok. 300 mln zł), która jest nierzeczywistą ochroną kredytową w rozumieniu CRR. Wyselekcjonowany portfel kredytowy objęty sekurytyzacją pozostał w bilansie Banku.

23 grudnia 2022 r. Bank Millennium dokonał rozliczenia kolejnej transakcji sekurytyzacji syntetycznej realizowanej na portfelu wierzytelności korporacyjnych i MŚP. Wyselekcjonowany portfel kredytowy objęty sekurytyzacją pozostał w bilansie banku. Transfer ryzyka został zrealizowany przez uznany instrument ochrony kredytowej w postaci obligacji powiązanych z ryzykiem kredytowym (ang. Credit Linked Notes czyli CLN). Wyemitowane obligacje o łącznej wartości nominalnej 242,5 mln zł objęte zostały przez fundusz Christofferson Robb & Company, LLC.

Obligacje CLN oznaczone kodem ISIN XS2569449791, zostały wprowadzone do obrotu w alternatywnym systemie obrotu na Vienna MTF organizowanym przez Wiedeńską Giełdę Papierów Wartościowych, która dopuściła je do obrotu 22 grudnia 2022 r. Obligacje są notowane od 27 grudnia 2022 r.

Jednocześnie na rzecz inwestora zostało ustanowione zabezpieczenie w formie kwalifikowanych dłużnych papierów wartościowych (i/lub środków pieniężnych), zablokowanych w niezależnej instytucji powierniczej - Bank of New York Mellon.

Rolę organizatora i agenta plasującego transakcję pełnił UniCredit Bank AG. Transakcja spełnia wymogi przeniesienia istotnej części ryzyka, określone w Rozporządzeniu CRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013, w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych).

Wymogi MREL

Bank otrzymał w kwietniu b.r. wspólną decyzję organów do spraw restrukturyzacji i porządkowanej likwidacji, zobowiązującą do spełnienia wymogów MREL. Na moment zakomunikowania decyzji, Bank na poziomie skonsolidowanym jest zobowiązany spełnić minimalny wymóg MREL_{trea} w wysokości 15,60% oraz MREL_{tem} w wysokości 3,00%. Na poziomie jednostkowym minimalny wymóg MREL_{trea} wynosi 15,55% oraz MREL_{tem} 3,00%. Dodatkowo w decyzji wyznaczono zaktualizowane minimalne wymogi, które muszą być spełnione do 31 grudnia 2023 roku, wraz ze ścieżką ich stopniowego osiągnięcia.

Bank nadal nie spełnia wymogów MREL z powodu straty finansowej netto zaksięgowanej w ostatnich okresach oraz ze względu na fakt, że emisja podrzędnego długu uprzywilejowanego (SNP) na polskim rynku planowana początkowo na 4 kwartał 2021 roku nie była możliwa do przeprowadzenia w związku z luką w prawie, a potem w związku kombinacją niekorzystnych warunków rynkowych (rynki były praktycznie zamknięte dla emitentów SNP z regionu Europy Środkowej i Wschodniej) oraz z powodu powstającego ryzyka wprowadzenia kosztownych dla sektora bankowego, nadzwyczajnych państwowych rozwiązań prawnych (w tym wakacje kredytowe, zastąpienie WIBOR). W związku ze zmianą prawa w maju tego roku, Bank również rozpoczął przygotowania do emisji na rynku krajowym, lecz w związku z wymienionymi powyżej czynnikami zewnętrznymi, decyzja o oficjalnym rozpoczęciu oferty krajowej została odłożona.

W związku z powyższym Bank przygotował program emisji euroobligacji o łącznej wartości nominalnej nie wyższej niż 3 mld EUR, o czym informował w styczniu 2022 roku w raporcie bieżącym.

Bank monitoruje sytuację i przedstawi ofertę emisji, o ile warunki na to pozwolą.

Odbudowa wskaźników kapitałowych do wymaganych poziomów jest obecnie priorytetem dla Banku. Po dokonaniu tego, Bank podejmie dalsze potrzebne kroki w kierunku spełnienia wymogów MREL.

W odniesieniu do wymogów MREL, Bank planuje pokryć niedobór do końca 2023 roku poprzez kombinację organicznego generowania kapitału oraz emisję instrumentów dłużnych, o ile to będzie wymagane i warunki rynkowe pozwolą.

8.3. RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank Millennium SA, w związku z czym, przykładą się szczególną wagę do zarządzania ekspozycjami na to ryzyko. Ryzyko kredytowe wiąże się z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi oraz z instrumentami pozabilansowymi, takimi jak udzielone i niewykorzystane linie kredytowe, gwarancje i akredytywy, jak również limity na transakcji związane z instrumentami finansowymi.

Polityka kredytowa podlega okresowym przeglądom i weryfikacji uwzględniającym uwarunkowania rynkowe oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym Banku.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem kredytowym Bank korzysta z kilku systemów ratingowych w zależności od rodzaju ekspozycji i segmentu danego klienta. System ratingowy to zestaw metod (modeli), procesów, kontroli, procedur zbierania danych oraz systemów informatycznych identyfikujących i mierzących ryzyko kredytowe, klasyfikujących ekspozycje do określonych klas lub pul (nadawanie ratingu) oraz szacujących prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwaną wielkość straty z tego tytułu.

W 2022 roku, w związku z wybuchem wojny na Ukrainie i wzrostem niepewności w środowisku makroekonomicznym, Bank podjął dodatkowe działania monitorujące poziom ryzyka kredytowego. W segmencie korporacyjnym Grupa koncentrowała się na analizach portfela kredytowego i branż kredytobiorców w celu monitorowania ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem klientów bezpośrednio dotkniętych negatywnymi skutkami konfliktu na Ukrainie jak również klientów z niską rentownością, potencjalnie najbardziej narażonych na negatywne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym. W segmencie detalicznym Bank koncentrował się na dostosowywaniu polityki kredytowej do zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego, w szczególności wdrożono zmiany mitygujące potencjalny wzrost ryzyka związany z rosnącymi kosztami kredytowymi oraz inflacją. Dodatkowo zwiększona została częstotliwość monitorowania portfela kredytowego udzielonego rezydentom Polski z obywatelstwem ukraińskim.

(3a) Pomiar ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki

Pomiar ryzyka kredytowego, w celu zarządzania portfelem kredytowym, na poziomie poszczególnych klientów i transakcji, z tytułu udzielanych kredytów i pożyczek odbywa się przy uwzględnieniu trzech podstawowych parametrów:

- (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta (ang. probability of default - PD);
 - (ii) kwoty ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (ang. exposure at default - EAD) oraz
 - (iii) współczynnika strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (ang. loss given default - LGD).
- (i) Bank ocenia prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) indywidualnych kontrahentów stosując wewnętrzne modele ratingowe dostosowane do różnych kategorii klientów i transakcji. Zostały one opracowane lokalnie lub na poziomie Grupy BCP lub we współpracy z renomowanymi dostawcami zewnętrznymi i łączą analizę statystyczną z oceną specjalisty kredytowego. Dodatkowo Klienci Banku są klasyfikowani w ramach 15 klas ratingowych, które dla potrzeb tego raportu zostały przedstawione w sześciu głównych grupach. Jednolita skala ratingowa Banku (Master Ratings Scale), przedstawiona poniżej, zawiera także zakres prawdopodobieństw niewykonania zobowiązań określonych dla każdej klasy/grupy ratingowej. Modele ratingowe podlegają okresowym przeglądom i - w razie stwierdzenia takiej potrzeby - stosownym modyfikacjom. Modyfikacje modeli zatwierdzane są przez Komitet Walidacji. Bank regularnie analizuje oraz ocenia wyniki ratingów i ich siłę predykcijną w odniesieniu do przypadków niewykonania zobowiązań. Proces nadawania ocen ryzyka klientów (dla segmentu korporacyjnego przeprowadzany niezależnie od procesu kredytowego w Departamencie Ratingu) wspierają systemy informatyczne, pozyskujące i analizujące informacje z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych.

Skala wewnętrznych ratingów Banku

Master Skala	Opis oceny
1-3	Najwyższa jakość
4-6	Dobra jakość
7-9	Średnia jakość
10-12	Niska jakość
13-14	Pod obserwacją
15	Niewykonanie zobowiązania

- (ii) EAD - kwota ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (exposure at default) - dotyczy kwot, które według przewidywań Banku będą należnościami Banku w momencie niewykonania zobowiązania. Jako zobowiązanie, Bank rozumie każdą wypłaconą już kwotę plus dalsze kwoty, jakie mogą zostać wypłacone do momentu niewykonania zobowiązań, o ile do niego dojdzie.
- (iii) LGD - współczynnik strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (loss given default) stanowi przewidywania Banku, co do strat wynikających z faktycznych przypadków niewykonania zobowiązań, z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych kosztów windykacji oraz efektu dyskonta.

Ujednolicona definicja niewykonania zobowiązania w ramach Grupy

Od momentu wdrożenia MSSF 9, Grupa przyjęła jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych, jak i na potrzeby szacowania utraty wartości. Grupa stosuje definicję niewykonania zobowiązania zgodną z Wytycznymi EBA, tzw. Nową Definicją Default.

Ujednolicona definicja niewykonania zobowiązania obejmuje następujące przesłanki:

- DPD>90 dni, uwzględniając progi istotności dla kwoty wymagalnej: bezwzględny 400 zł - dla ekspozycji detalicznych oraz 2000 zł - dla ekspozycji klientów korporacyjnych oraz próg względny: 1% całości ekspozycji klienta,
- Ekspozycje restrukturyzowane (forborne),
- Kredyty w procesie windykacji,
- Inne przesłanki zdefiniowane w Wytycznych EBA,
- Przesłanki jakościowe zidentyfikowane w procesie analizy indywidualnej.

Bank stosuje koncepcję zarażania ekspozycji (ang. cross-default) dla wszystkich segmentów.

Papiery dłużne

Papiery dłużne Skarbu Państwa oraz Banku Centralnego monitorowane są w oparciu o rating Polski. Natomiast sytuacja ekonomiczno-finansowa emitentów dłużnych papierów komunalnych monitorowana jest kwartalnie w oparciu o ich sprawozdawczość.

Bank nie stosuje wyłączenia z tytułu niskiego ryzyka kredytowego (ang. low credit risk exemption - LCR) zarówno dla ekspozycji Skarbu Państwa i Banku Centralnego, jak i innych grup ekspozycji.

Instrumenty pochodne

Bank utrzymuje ścisłą kontrolę nad limitami otwartych pozycji netto na instrumentach pochodnych (tj. różnicą między transakcjami kupna i sprzedaży), zarówno ze względu na kwoty jak i terminy zapadalności transakcji. Ekspozycje na ryzyko kredytowe, wynikające z instrumentów pochodnych zawieranych z klientami są zarządzane jako część całkowitych limitów kredytowych wyznaczanych w oparciu o badanie naturalnej ekspozycji oraz o analizę sytuacji finansowej klienta, a także w ramach limitów kontrahentów.

Bank oferuje produkty skarbowe w celu zabezpieczania ryzyka kursu walutowego lub ryzyka stopy procentowej w ramach przyznanych klientom limitów skarbowych lub pod depozyt zabezpieczający.

Zdecydowana większość umów Banku zawiera możliwość wezwania klienta do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego lub złożenie innego zabezpieczenia uzgodnionego z Bankiem (jeżeli wycena otwartych pozycji klienta przekroczy poziom kwoty limitu skarbowego; tzw. margin call) i jeżeli klient nie uzupełni wymaganego zabezpieczenia Bank ma prawo do zamknięcia pozycji i wypowiedzenia umowy.

Zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym

Do zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym zaliczamy udzielone gwarancje oraz akredytywy, udzielone i niewykorzystane limity (kredytowe, faktoringowe, na gwarancje i akredytywy oraz kartowe) a także udzielone i niewypłacone transze kredytów nieodnawialnych. Podstawowym celem tych instrumentów jest umożliwienie klientowi dysponowania w określony sposób przyznanymi przez Bank środkami finansowymi.

Udzielone gwarancje i akredytywy są bezwarunkowe i nieodwoływalne - po wpływie roszczenia zgodnego z warunkami gwarancji lub akredytywy Bank musi dokonać wypłaty. Zwykle gwarancje i akredytywy są związane z transakcjami handlowymi.

W przypadku większości udzielonych i niewykorzystanych limitów Bank ma możliwość odmowy realizacji dyspozycji klienta co do wykorzystania środków z tych limitów - albo bezwarunkowo albo przy spełnieniu warunków określonych w dokumentach i regulaminach obowiązujących dla danego limitu.

W przypadku udzielonych i niewypłaconych transz kredytów nieodnawialnych ich wypłata jest uzależniona od spełnienia warunków określonych w dokumentach i regulaminach obowiązujących dla danego kredytu nieodnawialnego.

(3b) Polityka kontroli limitów i zmniejszenia ryzyka

Bank mierzy, monitoruje i kontroluje duże zaangażowania kredytowe oraz nadmierną koncentrację ryzyka kredytowego, wszędzie tam, gdzie zostanie ona zidentyfikowana. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy zarówno zaangażowań indywidualnych - występujących wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych (kapitałowo, organizacyjnie lub poprzez istnienie istotnych zależności ekonomicznych), jak i tzw. zaangażowań sektorowych - wobec branż/sektorów gospodarki, regionów geograficznych, krajów, portfela finansującego nieruchomości (w tym kredytów walutowych), portfela w walutach obcych i innych. Powyższe rodzaje zaangażowań sektorowych są objęte wewnętrznym systemem limitów. Informacje o wykorzystaniu limitów prezentowane są na Radzie Nadzorczej, Komitetowi do Spraw Ryzyka przy Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Ryzyka.

Limity wewnętrzne (wymienione wyżej) monitorowane są kwartalnie. Wysokość tych limitów poddawana jest rocznemu lub częstszemu przeglądowi, gdy zostanie to uznane za stosowne. Limity zatwierdza Rada Nadzorcza lub Komitet Ryzyka.

Zarządzanie ekspozycjami na ryzyko kredytowe odbywa się także poprzez regularne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i/lub historii współpracy z Bankiem z punktu widzenia terminowego regulowania ich zobowiązań z tytułu odsetek i kapitału.

Zabezpieczenia

Zabezpieczenia przyjmowane w Banku służą ograniczeniu ryzyka kredytowego i główną ich rolą jest minimalizacja straty na wypadek niedokonania przez klienta spłaty transakcji kredytowej w umownej kwocie i terminie, poprzez zapewnienie alternatywnego źródła pokrycia wymagalnych należności.

Przyjmowane one są zgodnie z zasadami polityki kredytowej ustalonymi dla poszczególnych segmentów klienta. Jako główną zasadę przyjęto, że zabezpieczenie transakcji kredytowej powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Bank przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji (tzn. jej typu, kwoty, okresu spłaty a także ratingu kredytowanego klienta).

Polityka kredytowa określa typy, rodzaje i formy prawne akceptowanych w Banku zabezpieczeń, jak również bardziej szczegółowe wymogi mające uprawdopodobnić zbywalność konkretnych rodzajów zabezpieczeń zgodnie z doświadczeniami windykacyjnymi Banku.

Bank przykładającą szczególną wagę do prawidłowego określania wartości zabezpieczeń, określa zasady dokonywania i weryfikacji wycen i dokłada wszelkich starań, aby wyceny te były obiektywne, ostrożne i odzwierciedlały realną wartość zabezpieczenia. W celu zapewnienia skutecznego ustanowienia zabezpieczenia Bank opracował stosowne wzorce umów zabezpieczeń, wniosków, pełnomocnictw i oświadczeń.

W segmencie detalicznym na zabezpieczenie przyjmowane są głównie nieruchomości mieszkaniowe (kredyty hipoteczne) oraz aktywa finansowe. W przypadku segmentu korporacyjnego przyjmowane są przede wszystkim wszelkiego typu nieruchomości (mieszkaniowe, komercyjne, grunty) a także cesje wierzytelności z kontraktów.

Do czasu ustanowienia ostatecznego zabezpieczenia przyjmowane są zabezpieczenia przejściowe. W Banku wykorzystywane są również rozmaite formy instrumentów uzupełniających zabezpieczenia, mające na celu ułatwienie prowadzenia egzekucji lub uprawdopodobnienie skuteczności spłaty należności z danego zabezpieczenia między innymi takie jak: oświadczenie o poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego, weksel własny in blanco, pełnomocnictwo do rachunku bankowego, cesja prawa z umowy ubezpieczenia.

Bank monitoruje zabezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie warunków umownych, w tym prawomocnego ustanowienia ostatecznego zabezpieczenia transakcji, jak również odnawiania polis ubezpieczeniowych. Monitorowana jest również wartość zabezpieczenia w trakcie trwania transakcji kredytowej.

Zgodnie z przyjętą w Banku polityką kredytową, dopuszcza się także udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, co odbywa się według określonych zasad zróżnicowanych w zależności od segmentu klienta. Jednak na wypadek pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w podpisanych z klientem dokumentach Bank zapewnia sobie możliwość zabezpieczenia transakcji.

(3c) Polityka w odniesieniu do utraty wartości i tworzenia odpisów aktualizujących

Organizacja procesu

Proces identyfikacji i pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych został uregulowany w wewnętrznej instrukcji wprowadzonej wraz z wdrożeniem MSSF 9. Dokument określa szczegółowo tryb oraz zasady analizy indywidualnej i kolektywnej, w tym algorytmy służące do wyliczeń poszczególnych parametrów.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo (nie rzadziej niż raz na kwartał) weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

W Banku nadzór nad procesem szacowania odpisów aktualizujących i rezerw sprawuje Departament Ryzyka (DMR), który odpowiada również w Banku bezpośrednio za analizę indywidualną w portfelu biznesowym oraz analizę kolektywną. Oprócz DMR w/w proces zaangażowane są jednostki restrukturyzacyjno-windykacyjne Banku: Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych - DNG (analiza indywidualna dla portfela windykacyjno-restrukturyzacyjnego klientów korporacyjnych) oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych - DRW (analiza indywidualnie istotnych ekspozycji detalicznych z utartą wartości, przede wszystkim kredytów hipotecznych). DMR jest jednostką niepowiązaną z procesem udzielania kredytów i nadzorowaną przez członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem.

Zarząd Banku pełni aktywną rolę w procesie wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw, wyniki wyceny portfela kredytowego przedkładane są Zarządowi do akceptacji w cyklu miesięcznym, ze szczegółowym objaśnieniem najistotniejszych zmian, mających wpływ na całkowity poziom odpisów i rezerw, w okresie objętym analizą. Zmiany metodologiczne wynikające z procesu walidacji i doskonalenia metodologii, są prezentowane na Komitecie Walidacji, a następnie na Komitecie Ryzyka, w skład których wchodzi wszyscy członkowie Zarządu Banku.

W okresach miesięcznych przygotowywane są szczegółowe raporty, prezentujące informacje na temat portfela kredytowego Banku w różnych przekrojach, z uwzględnieniem wysokości odpisów aktualizujących i rezerw, ich dynamiki i struktury. Odbiorcami tych raportów są członkowie Zarządu nadzorujący działalność Banku w obszarze finansów, ryzyka i informacji zarządczej.

Pomiar oczekiwanej straty kredytowej

Od momentu wdrożenia MSSF9 w roku 2018 szacowanie utraty wartości w Banku bazuje na koncepcie „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. Expected Credit Loss - ECL). Bezpośrednim skutkiem stosowania tego podejścia jest konieczność wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględnienie prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Wdrożony model utraty wartości dotyczy aktywów finansowych klasyfikowanych zgodnie z MSSF 9 jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, z wyjątkiem instrumentów kapitałowych.

Zgodnie z MSSF 9 ekspozycje kredytowe klasyfikowane są do następujących kategorii:

- Faza 1 - ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie 12-tu miesięcy,
- Faza 2 - ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości ze zidentyfikowanym znaczącym wzrostem ryzyka kredytowego (ang. significant increase of credit risk - SICR), dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie dożywotnim tj. do daty zapadalności ekspozycji,
- Faza 3 - ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie dożywotnim (do końca okresu odzysku aktywa finansowego),
- POCI (ang. purchased or originated credit impaired) - ekspozycje, które na moment początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w perspektywie dożywotniej.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR)

Aktywa, w przypadku których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego w porównaniu z datą początkowego ujęcia w bilansie są klasyfikowane do Fazy 2. Znaczący wzrost ryzyka kredytowego jest identyfikowany na podstawie kryteriów jakościowych i ilościowych. Do kryteriów jakościowych należą:

- Opóźnienie w spłacie odsetek lub kapitału dłuższe niż 30 dni,
- Ekspozycje posiadające flagę forbearance ze statusem non-default,
- Ratingi proceduralne, które odzwierciedlają wczesne opóźnienia w płatnościach,
- Podjęcie decyzji ograniczającej ryzyko dla klientów korporacyjnych uruchomionej przez system wczesnego ostrzegania (ang. Early Warning System),
- Zdarzenia związane ze wzrostem ryzyka kredytowego, tzw. miękkie oznaki utraty wartości (ang. Soft Signs of Impairment) zidentyfikowane podczas indywidualnej analizy znaczących klientów.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości Lifetime PD ustalonej na datę początkowego rozpoznania ekspozycji w bilansie z wartością PD Lifetime ustaloną na bieżący dzień sprawozdawczy. Jeżeli empirycznie ustalony próg względnej zmiany Lifetime PD jest przekroczony, wówczas ekspozycja jest automatycznie klasyfikowana do Fazy 2. Analiza ilościowa nie uwzględnia ekspozycji analizowanych indywidualnie.

Szacowanie utraty wartości w trybie analizy indywidualnej

Analiza indywidualna obejmuje ekspozycje klientów uznanych przez Bank za indywidualnie istotnych. Bank zdefiniował kryteria istotności, które zapewniają, że analiza indywidualna obejmuje co najmniej 50% korporacyjnego portfela biznesowego oraz 80% portfela zarządzanego przez jednostki odpowiedzialne za windykację i restrukturyzację należności gospodarczych.

Główne elementy procesu analizy indywidualnej:

- (1) Identyfikacja tzw. miękkich przesłanek utraty wartości stanowiących jedno z kryteriów jakościowych wykorzystywanych przy identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR);

Proces ten obejmuje największych klientów korporacyjnych, których sytuacja finansowo-ekonomiczna jest analizowana kwartalnie w oparciu o m.in.: najnowsze sprawozdanie finansowe, zdarzenia związane z działalnością firmy, informacje dotyczące podmiotów powiązanych, sygnały odnoszące się do otoczenia gospodarczego, oczekiwania co do przyszłych zmian oraz inne czynniki. Został zdefiniowany katalog tzw. "miękkich przesłanek utraty wartości", których identyfikacja oznacza znaczący wzrost ryzyka kredytowego (SICR) oraz implikuje klasyfikację wszystkich ekspozycji badanego klienta do Fazy 2.

- (2) Identyfikacja przesłanek utraty wartości;

Bank zdefiniował przesłanki utraty wartości w ramach analizy indywidualnej dostosowując je do profilu swojej działalności. Katalog przesłanek zawiera między innymi następujące elementy:

- sytuacja ekonomiczno-finansowa wskazująca na znaczące trudności klienta,
- naruszenie kluczowych warunków umowy, np. istotne opóźnienia w spłacie kapitału lub odsetek,
- stwierdzenie nierzetelności klienta w przekazywaniu informacji o jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- trwały brak możliwości nawiązania kontaktu z klientem w przypadku naruszenia warunków umowy,
- wysokie prawdopodobieństwa upadłości lub innej niekorzystnej dla instytucji finansującej reorganizacji działalności gospodarczej podmiotu,
- ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania naprawczego wobec klienta,
- udzielenie klientowi udogodnień w warunkach finansowania, wynikających z trudności finansowych tego klienta (restrukturyzacja).

Regulacja wewnętrzna zawiera doprecyzowanie wyżej wymienionych przesłanek poprzez wskazanie konkretnych odpowiadających im przypadków i sytuacji, w szczególności w odniesieniu do przesłanek wynikających z znaczących trudności finansowych klienta, naruszenia krytycznych warunków umowy oraz wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji przedsiębiorstwa.

- (3) Podejście scenariuszowe przy kalkulacji odpisów aktualizujących dla klientów analizowanych indywidualnie;

W przypadku zidentyfikowania co najmniej jednej z przesłanek utraty wartości, wszystkie ekspozycje danego klienta zostają zaklasyfikowane do Fazy 3, a następnie przeprowadzana jest szczegółowa analiza prognozowanych przepływów pieniężnych. Od momentu wprowadzenia MSSF 9 Bank stosuje podejście scenariuszowe. Oznacza to, że analityk powinien zdefiniować co najmniej dwa scenariusze odzysków, które odzwierciedlają zatwierdzone strategie dochodzenia należności: główną oraz alternatywną wraz z przypisanymi prawdopodobieństwami realizacji. Bank dysponuje zdefiniowanymi wytycznymi odnośnie stosowanych wag dla poszczególnych scenariuszy. Scenariusze mogą być oparte na strategii restrukturyzacji lub windykacji, stosowane są również rozwiązania mieszane. Cały proces analizy indywidualnej jest wspierany przez dedykowane narzędzie Case-By-Case Tool, szczególnie przydatne podczas kalkulacji kwoty utraty wartości uwzględniającej opisane podejście scenariuszowe.

Każdy scenariusz zawiera dwa podstawowe źródła odzysków: bezpośrednie przepływy pieniężne od klientów i kwoty odzyskiwane z zabezpieczeń.

(4) Szacowanie przyszłych przepływów od klientów (z harmonogramu);

Istotnym elementem procesu kalkulacji utraty wartości jest szacowanie prawdopodobieństwa przepływów zawartych w harmonogramie odnoszącym się do pozycji: kapitał, odsetki oraz inne przepływy. Prawdopodobieństwo realizacji przepływów zawartych w harmonogramie wynika z przeprowadzonej oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta (wskazanie źródeł potencjalnych spłat) oraz musi być uzasadnione i oszacowane w oparciu o aktualną dokumentację i szeroko rozumianą wiedzę o jego sytuacji z uwzględnieniem projekcji finansowych. Informacje te są gromadzone przez analityka przed przystąpieniem do analizy zgodnie z wytycznymi określonymi w odpowiednich regulacjach Banku.

W przypadku szacowania prawdopodobieństwa przepływów dla klientów znajdujących się w portfelu zarządzanym przez departamenty zajmujące się dochodzeniem należności, analitycy uwzględniają indywidualny charakter każdej transakcji zwracając uwagę między innymi na następujące elementy mogące wpłynąć na wielkość oczekiwanych przepływów pieniężnych:

- przyjętą przez Bank strategię działania wobec klienta,
- wyniki negocjacji z klientem i jego postawę tj. chęć uregulowania zaległości,
- poprawę/pogorszenie się jego sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Bank stosuje również sformalizowane zasady ustalania i uzasadniania wysokości prawdopodobieństwa realizacji oraz kwoty wypłaconych przez Bank środków z tytułu udzielonych pozabilansowych ekspozycji kredytowych takich jak gwarancje, poręczenia i akredytywy.

(5) Określenie wartości godziwej zabezpieczenia, oczekiwanej daty sprzedaży oraz oszacowanie oczekiwanych wpływów ze sprzedaży zabezpieczenia z uwzględnieniem kosztów procesu windykacyjnego;

Uwzględnienie w analizie indywidualnej przepływów z tytułu realizacji zabezpieczenia musi być poprzedzone analizą realności jego upłynnienia i oszacowania wartości godziwej z uwzględnieniem kosztów windykacyjnych.

W celu zapewnienia obiektywnych zasad ustalania odzysków z zabezpieczeń Bank opracował wytyczne dla segmentu korporacyjnego w zakresie rekomendowanych parametrów stopy odzysku i okresu odzysku dla wybranych grup zabezpieczeń. Biorąc pod uwagę umiejscowienie ekspozycji w strukturze Banku (portfel biznesowy, portfel restrukturyzacyjno-windykacyjny) określono odrębne zasady dla poszczególnych rodzajów portfeli. Rekomendowane stopy odzysku i okres odzysku z zabezpieczeń podlegają weryfikacji w okresach rocznych.

Analiza kolektywna portfela kredytowego

Analizie kolektywnej podlegają następujące grupy ekspozycji kredytowych:

- Ekspozycje nieistotne indywidualnie;
- Ekspozycje istotne indywidualnie, w przypadku których nie została rozpoznana utrata wartości w wyniku analizy indywidualnej.

Dla celów analizy kolektywnej Bank zdefiniował portfele homogeniczne, składające się z ekspozycji o podobnym profilu ryzyka kredytowego. Portfele te zostały utworzone na podstawie segmentacji na linie biznesowe, typy produktów kredytowych, liczbę dni opóźnienia, typy zabezpieczenia itp. Podział na portfele homogeniczne jest okresowo weryfikowany z punktu widzenia ich jednorodności.

Oczekiwana strata kredytowa w analizie kolektywnej obliczana jest przy użyciu parametrów: PD (ang. Probability of Default) - prawdopodobieństwo defaultu, EAD (ang. Exposure at Default) - wartość ekspozycji na moment wystąpienia defaultu oraz LGD (ang. Loss Given Default) - strata w przypadku wystąpienia defaultu, które są wynikiem następujących modeli:

- Model PD bazuje na empirycznych danych, dotyczących 12-miesięcznych współczynników niewykonania zobowiązania (ang. Default Rate), które są wykorzystywane do szacowania wartości PD w horyzoncie dożywotnim (Lifetime), przy użyciu odpowiednich metod statystycznych i ekonometrycznych. Segmentacja na poziomie klienta przyjęta do tego celu jest zgodna z segmentacją stosowaną do celów wyznaczania wymogów kapitałowych. Dodatkowo do obliczania wartości PD, Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych.
- Modele LGD dla portfela detalicznego wykorzystywane przez Bank w procesie wyznaczania wymogów kapitałowych zostały dostosowane do wymogów MSSF 9 w zakresie szacowania utraty wartości. Główne komponenty tych modeli to prawdopodobieństwo uzdrowienia (ang. probability of cure) i stopa odzysku (ang. recovery rate) oszacowane na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Adaptacja do potrzeb MSSF 9 objęła między innymi wyłączenie narzutów konserwatyizmu, kosztów pośrednich i korekty z tytułu spowolnienia gospodarczego.
- W przypadku portfela korporacyjnego model LGD oparty jest na komponencie parametryzującym odzyski z kluczowych typów zabezpieczeń i komponencie określającym stopę odzysku dla niezabezpieczonej części ekspozycji. Wszystkie parametry wyznaczono bazując na danych historycznych, z uwzględnieniem zdyskontowanych przepływów pieniężnych uzyskanych przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych.
- Model EAD wykorzystywany w Banku uwzględnia kalkulację następujących parametrów: średniej stopy wykorzystania limitu (LU), współczynnika konwersji kredytowej (CCF), współczynnika przedpłat oraz behawioralnego czasu życia. Segmentacja bazuje na typie klienta (detaliczny, korporacyjny, leasing) i produktu (z harmonogramem / bez harmonogramu).

Wyniki modeli wykorzystywanych w analizie kolektywnej poddawane są okresowej weryfikacji historycznej. Parametry oraz modele objęte są również procesem zarządzania modelami, uregulowanym w dokumencie „Zasady zarządzania modelami ryzyka kredytowego”, w ramach którego określone są, między innymi, zasady tworzenia, zatwierdzania, monitoringu i walidacji, oraz weryfikacji historycznej modeli.

Uwzględnienie prognoz makroekonomicznych w modelach szacowania utraty wartości

W procesie kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej, Bank wykorzystuje informację o przyszłych zdarzeniach makroekonomicznych (ang. Forward Looking Information - FLI), zarówno w estymacji PD, LGD, EAD, jak i w procesie identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR) oraz alokacji ekspozycji do Fazy 2 (logika transferu). Biuro Analiz Makroekonomicznych przygotowuje trzy scenariusze makroekonomiczne (bazowy, optymistyczny i pesymistyczny) i określa prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się pośrednio i bezpośrednio na wartości oszacowanych parametrów oraz ekspozycji, a ich wpływ różni się w zależności od modelu, typu produktu, klasy ratingowej itp. Bank wykorzystuje wyłącznie prognozy przygotowywane wewnętrznie. Prognozy są dostarczane co kwartał w trzyletnim horyzoncie czasowym.

Podobnie jak w przypadku wszelkich prognoz gospodarczych, prognozy i oszacowane prawdopodobieństwa narażone są w dużym stopniu na niepewność, w związku z czym rzeczywiste wyniki mogą znacznie różnić się od tych przewidywanych.

Założenia dotyczące zmiennych makroekonomicznych

Kluczowe założenia przyjęte na potrzeby szacowania ECL na dzień 31 grudnia 2022 r. przedstawiono poniżej.

Zmienna makroekonomiczna	Scenariusz	2023	2024	2025
Produkt Krajowy Brutto	Bazowy	100,7	102,6	103,4
	Optymistyczny	101,7	103,6	103,9
	Łagodna recesja	99,2	101,2	103,2
Sprzedaż detaliczna	Bazowy	102,1	103,0	104,3
	Optymistyczny	103,3	104,1	105,2
	Łagodna recesja	100,2	101,5	104,2
Stopa Bezrobocia	Bazowy	5,8	6,0	5,9
	Optymistyczny	5,2	5,0	4,9
	Łagodna recesja	7,4	7,9	7,8

Wagi przypisane do każdego ze scenariuszy makroekonomicznych na dzień 31 grudnia 2022 r. kształtowały się następująco:

	Bazowy	Optymistyczny	Łagodna recesja
Zastosowana waga	65%	10%	25%

Wrażliwość ECL na scenariusze makroekonomiczne

W celu oceny wrażliwości ECL na przyszłe warunki makroekonomiczne, Bank wyznaczył nieważoną wartość ECL oddzielnie dla każdego ze stosowanych scenariuszy. Wpływ aplikacji każdego scenariusza z osobna na ECL nie przekracza 2,0%.

Odwrócenie strat z tytułu utraty wartości

Regulacje wewnętrzne definiują szczegółowo zasady odwracania strat z tytułu utraty wartości. Co do zasady odwrócenie straty i rozwiązanie odpisu aktualizującego jest możliwe w przypadku ustania przesłanek utraty wartości, w tym spłaty zaległości bądź też w przypadku sprzedaży wierzytelności. Reklasyfikacja do kategorii bez utraty wartości jest możliwa tylko wówczas, jeśli klient przejdzie pomyślnie zdefiniowany okres „kwarantanny”, w którym nie wykaże opóźnień w spłacie kapitału lub odsetek powyżej 30 dni. Okres kwarantanny może rozpocząć się jedynie po upływie okresu zawieszenia/obniżenia spłat (tzw. Grace period) - jeśli takie udogodnienie zostało przyznane na skutek restrukturyzacji.

Szczegółowe zasady odnośnie stosowanych okresów kwarantanny (co najmniej 3 lub 12-sto miesięcznej dla wymuszonych restrukturyzacji) oraz reklasyfikacji ze stanu default są zgodne z wytycznymi EBA odnoszącymi się do definicji niewykonania zobowiązania.

Sprzedaż należności

W roku 2022 w Banku miała miejsce sprzedaż ekspozycji kredytowych, klasyfikowanych jako z utratą wartości, w łącznej kwocie 338 mln zł.

(3d) Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

	31.12.2022	31.12.2021
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi:	95 050 049	98 140 384
Depozyty, kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 410 245	943 315
Kredyty i pożyczki dla klientów:	75 855 607	78 237 586
Obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	97 982	362 992
Kredyty dla klientów indywidualnych	97 916	362 952
Należności z tytułu kart płatniczych	74 208	264 628
Kredyty na rachunku bieżącym	23 708	98 324
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym i dla sektora publicznego	66	40
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody - kredyty dla klientów indywidualnych	11 221 252	11 485 351
Wyceniane według amortyzowanego kosztu:	64 536 373	66 389 243
Kredyty dla klientów indywidualnych	46 059 185	47 726 259
Należności z tytułu kart płatniczych	977 645	745 766
Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	14 835 620	14 723 782
Kredyty hipoteczne	30 245 920	32 256 711
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	18 275 638	18 418 379
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	201 550	244 605
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	475 099	101 036
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	24 210	86 438
Dłużne papiery wartościowe obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	72 057	127 499
Dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	16 414 065	17 924 059
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	4 863	268 837
Pozostałe aktywa finansowe	793 903	451 614
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi:	14 030 294	15 236 694
Gwarancje finansowe	2 419 611	2 578 287
Zobowiązania kredytowe	11 610 683	12 658 407

Powyższa tabela przedstawia strukturę ekspozycji na ryzyko kredytowe Banku na dzień 31 grudnia 2022 r. oraz 31 grudnia 2021 r., bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko. Dla aktywów bilansowych ekspozycje prezentowane powyżej oparte są na kwotach netto przedstawionych w bilansie.

Kredyty i pożyczki dla klientów obowiązkowo wycenianych wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31.12.2022	31.12.2021
Obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: *	97 982	362 992
Klienci korporacyjni	66	40
Klienci indywidualni	97 916	362 952
Sektor publiczny	0	0
* Powyższe dane obejmują korektę wartości godziwej w wysokości:	(38 999)	(66 349)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Wartość bilansowa:	31.12.2022	31.12.2022
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody *	11 221 252	11 485 351
Przedsiębiorstwa	0	0
Osoby prywatne	11 221 252	11 485 351
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	255 824	246 989

Jakość kredytowa aktywów finansowych

PLN'000 wg stanu na 31 grudnia 2022r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywnia)	Faza 3 (strata dożywnia)	POCI	Suma
Ekspozycje bilansowe narażone na ryzyko kredytowe	76 706 082	5 388 250	2 932 656	152 407	85 179 394
Odpis bilansowy	330 475	369 400	1 529 098	13 163	2 242 135
Kredyty i pożyczki dla banków (rating zewnętrzny Fitch: od BBB do AAA; Moody's: od B3 do Aaa; S&P: od B+ do AAA)	1 410 526				1 410 526
Kredyty i pożyczki dla klientów indywidualnych (zgodnie z Master Skalą)	40 776 086	4 510 648	2 590 354	137 197	48 014 285
▪ 1-3 Najwyższa jakość	23 697 845	130 532	0	2 811	23 831 188
▪ 4-6 Dobra jakość	8 352 277	1 154 450	0	4 272	9 510 999
▪ 7-9 Średnia jakość	6 552 017	1 359 188	0	5 196	7 916 401
▪ 10-12 Niska jakość	2 167 401	1 217 930	0	3 241	3 388 572
▪ 13-14 Pod obserwacją	1 904	648 529	0	1 131	651 564
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	2 590 354	120 546	2 710 899
▪ Bez ratingu*	4 642	18	0	0	4 661
Utrata wartości	244 528	337 581	1 359 855	13 137	1 955 100
Kredyty i pożyczki dla klientów korporacyjnych (zgodnie z Master Skalą)	8 430 850	730 350	325 835	15 209	9 502 244
▪ 1-3 Najwyższa jakość	129 205	11 777	0	0	101 568
▪ 4-6 Dobra jakość	1 972 706	84 885	0	0	2 057 591
▪ 7-9 Średnia jakość	3 571 405	209 531	0	0	3 780 936
▪ 10-12 Niska jakość	1 056 509	380 069	0	0	1 436 579
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	19 992	0	0	19 992
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	325 574	15 209	340 783
▪ Bez ratingu*	1 701 024	24 095	261	0	1 725 380
Utrata wartości	64 827	28 950	159 697	26	253 500
Kredyty i pożyczki dla sektora publicznego (zgodnie z Master Skalą)	54 186	0	0	0	54 186
▪ 1-3 Najwyższa jakość	0	0	0	0	0
▪ 4-6 Dobra jakość	0	0	0	0	0
▪ 7-9 Średnia jakość	0	0	0	0	0
▪ 10-12 Niska jakość	0	0	0	0	0
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	0	0	0
▪ Bez ratingu *	54 186	0	0	0	54 186
Utrata wartości	115	0	0	0	115

PLN'000 wg stanu na 31 grudnia 2022r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Faktoring (zgodnie z Master Skalą)	2 822 857	147 251	16 467	0	2 986 576
▪ 1-3 Najwyższa jakość	2 126	0	0	0	2 126
▪ 4-6 Dobra jakość	1 090 884	3 729	0	0	1 094 613
▪ 7-9 Średnia jakość	1 286 389	99 826	0	0	1 386 215
▪ 10-12 Niska jakość	409 431	43 673	0	0	453 104
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	16 467	0	16 467
▪ Bez ratingu*	34 027	23	0	0	34 050
Utrata wartości	20 014	2 869	9 546	0	32 429
Leasing (zgodnie z Master Skalą):	6 221 283	0	0	0	6 221 283
▪ 1-3 Najwyższa jakość	109 240	0	0	0	109 240
▪ 4-6 Dobra jakość	509 803	0	0	0	509 803
▪ 7-9 Średnia jakość	1 086 666	0	0	0	1 086 666
▪ 10-12 Niska jakość	497 792	0	0	0	497 792
▪ 13-14 Pod obserwacją	3 620	0	0	0	3 620
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	216 763	0	0	0	216 763
▪ Bez ratingu*	3 797 399	0	0	0	3 797 399
Utrata wartości	991	0	0	0	991
Instrumenty pochodne i zabezpieczenia wartości godziwej (zgodnie z Master Skalą):	475 099	0	0	0	475 099
▪ 1-3 Najwyższa jakość	179 635				179 635
▪ 4-6 Dobra jakość	63 791				63 791
▪ 7-9 Średnia jakość	18 068				18 068
▪ 10-12 Niska jakość	5 261				5 261
▪ 13-14 Pod obserwacją	0				0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0				0
▪ Bez ratingu*	72 540				72 540
▪ Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0				0
▪ Wycena przyszłych płatności walutowych	0				0
▪ Instrumenty pochodne zabezpieczające	135 804				135 804
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Obligacje Skarbu Państwa**	24 210				24 210
Dłużne papiery wartościowe obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	72 057				72 057
Inwestycyjne papiery dłużne (Skarb Państwa**, Bank Centralny**, obligacje samorządowe, Europejski Bank Inwestycyjny)	16 414 065				16 414 065
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	4 863				4 863

* grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego oraz projektami inwestycyjnymi i niektórymi klientami leasingowymi;

** rating dla Polski w 2022 r. A- (S&P), A2 (Moody's), A- (Fitch)

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2021 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywnia)	Faza 3 (strata dożywnia)	POCI	Suma
Ekspozycje bilansowe narażone na ryzyko kredytowe	81 703 408	3 061 378	3 044 606	241 276	88 050 668
Odpis bilansowy	301 100	266 359	1 627 282	15 259	2 210 000
Kredyty i pożyczki dla banków (rating zewnętrzny Fitch: od BBB do AAA; Moody's: od B3 do Aaa; S&P: od B+ do AAA)	943 555				943 555
Kredyty i pożyczki dla klientów indywidualnych (zgodnie z Master Skalą)	44 331 040	2 567 911	2 457 343	241 217	49 597 511
▪ 1-3 Najwyższa jakość	27 310 004	100 605	0	3 235	27 413 844
▪ 4-6 Dobra jakość	9 285 120	380 922	0	6 736	9 672 778
▪ 7-9 Średnia jakość	6 209 483	818 005	0	8 223	7 035 711
▪ 10-12 Niska jakość	1 504 920	775 656	0	4 201	2 284 777
▪ 13-14 Pod obserwacją	5 379	492 680	0	2 997	501 056
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	2 457 343	215 817	2 673 160
▪ Bez ratingu*	16 134	43	0	8	16 185
Utrata wartości	212 250	242 862	1 400 649	15 490	1 871 251
Kredyty i pożyczki dla klientów korporacyjnych (zgodnie z Master Skalą)	8 517 165	410 854	561 891	59	9 489 969
▪ 1-3 Najwyższa jakość	108 751	1 526	0	0	110 277
▪ 4-6 Dobra jakość	2 056 585	19 171	0	0	2 075 756
▪ 7-9 Średnia jakość	3 683 368	69 822	0	0	3 753 190
▪ 10-12 Niska jakość	1 136 115	297 168	0	0	1 433 283
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	10 043	0	0	10 043
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	561 891	59	561 950
▪ Bez ratingu*	1 532 346	13 124	0	0	1 545 470
Utrata wartości	68 710	18 872	216 026	(231)	303 377
Kredyty i pożyczki dla sektora publicznego (zgodnie z Master Skalą)	76 675	1	0	0	76 676
▪ 1-3 Najwyższa jakość	0	0	0	0	0
▪ 4-6 Dobra jakość	0	0	0	0	0
▪ 7-9 Średnia jakość	0	0	0	0	0
▪ 10-12 Niska jakość	0	0	0	0	0
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	0	0	0
▪ Bez ratingu *	76 675	1	0	0	76 676
Utrata wartości	163	0	0	0	163
Faktoring (zgodnie z Master Skalą)	3 041 750	82 612	25 372	0	3 149 734
▪ 1-3 Najwyższa jakość	398	0	0	0	398
▪ 4-6 Dobra jakość	872 113	1 833	0	0	873 946
▪ 7-9 Średnia jakość	1 537 127	16 037	0	0	1 553 164
▪ 10-12 Niska jakość	594 442	64 634	0	0	659 076
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	25 372	0	25 372
▪ Bez ratingu*	37 670	108	0	0	37 778
Utrata wartości	19 804	4 625	10 607	0	35 036
Leasing (zgodnie z Master Skalą):	6 285 354	0	0	0	6 285 354
▪ 1-3 Najwyższa jakość	72 186	0	0	0	72 186
▪ 4-6 Dobra jakość	468 384	0	0	0	468 384
▪ 7-9 Średnia jakość	1 164 600	0	0	0	1 164 600
▪ 10-12 Niska jakość	670 851	0	0	0	670 851
▪ 13-14 Pod obserwacją	2 109	0	0	0	2 109
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	97 345	0	0	0	97 345
▪ Bez ratingu*	3 809 879	0	0	0	3 809 879
Utrata wartości	173	0	0	0	173

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2021 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Instrumenty pochodne i zabezpieczenia wartości godziwej (zgodnie z Master Skalą):	101 036	0	0	0	101 036
▪ 1-3 Najwyższa jakość	26 897				26 897
▪ 4-6 Dobra jakość	41 607				41 607
▪ 7-9 Średnia jakość	7 015				7 015
▪ 10-12 Niska jakość	8 064				8 064
▪ 13-14 Pod obserwacją	0				0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0				0
▪ Bez ratingu*	3 069				3 069
▪ Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0				0
▪ Wycena przyszłych płatności walutowych	0				0
▪ Instrumenty pochodne zabezpieczające	14 385				14 385
Dłużne papiery wartościowe obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	127 499				127 499
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Obligacje Skarbu Państwa**)	86 438				86 438
Inwestycyjne papiery dłużne (Skarb Państwa**, Bank Centralny**, obligacje samorządowe, Europejski Bank Inwestycyjny)	17 924 059				17 924 059
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	268 837				268 837

* grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego oraz projektami inwestycyjnymi i niektórymi klientami leasingowymi;

** rating dla Polski w 2021 r. A- (S&P), A2 (Moody's), A- (Fitch)

(3e) Kredyty i pożyczki

Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości

Kwota brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w podziale na segmenty klientów przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto, w tys. PLN	31.12.2022				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	265 382	144 728	1 988	0	412 098
Analiza kolektywna	91 867	870 298	1 693 885	0	2 656 050
Suma	357 248	1 015 027	1 695 873	0	3 068 148

Zaangażowanie brutto, w tys. PLN	31.12.2021				Suma
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	499 440	217 799	3 873	0	721 112
Analiza kolektywna	87 880	739 173	1 712 315	0	2 539 368
Suma	587 320	956 972	1 716 188	0	3 260 480

Kredyty i pożyczki objęte analizą indywidualną

Kwantyfikacja wartości portfela objętego analizą indywidualną oraz wartości utworzonych odpisów w podziale na należności (i odpowiednio odpisy) z rozpoznaną utratą wartości została przedstawiona w notach finansowych.

Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

Analiza indywidualna, kredyty i pożyczki udzielone klientom - wg walut

	31.12.2022			31.12.2021		
	Kwota w tys. PLN	Udział %	Pokrycie odpisami aktualizującymi	Kwota w tys. PLN	Udział %	Pokrycie odpisami aktualizującymi
PLN	299 501	72,7%	37,4%	515 319	71,5%	32,7%
CHF	74 311	18,0%	17,3%	133 501	18,5%	22,0%
EUR	38 287	9,3%	68,4%	72 022	10,0%	41,1%
USD	0	0,0%		270	0,0%	39,2%
SEK	0	0,0%		0	0,0%	
Suma (utrata wartości)	412 098	100,0%	36,6%	721 112	100,0%	31,6%

Analiza indywidualna, kredyty i pożyczki udzielone klientom - wg stopnia pokrycia odpisami aktualizującymi

	31.12.2022		31.12.2021	
	Kwota w tys. PLN	Udział %	Kwota w tys. PLN	Udział %
Do 20%	151 870	36,9%	341 584	47,4%
Powyżej 20% do 40%	84 240	20,4%	112 192	15,6%
Powyżej 40% do 60%	55 748	13,5%	135 702	18,8%
Powyżej 60% do 80%	87 632	21,3%	78 696	10,9%
Powyżej 80%	32 609	7,9%	52 938	7,3%
Suma (utrata wartości)	412 098	100,0%	721 112	100,0%

Na koniec 2022 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń wykorzystanych dla należności z rozpoznaną utratą wartości Banku w analizie indywidualnej (Case by Case) wyniósł 200,6 mln zł (na koniec 2021 r. odpowiednio 358,5 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych rezerw przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu w analizie indywidualnej nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

Kredyty i pożyczki restrukturyzowane

Restrukturyzacja należności jest prowadzona przez specjalnie do tego celu powołane jednostki (oddzielnie dla należności gospodarczych i detalicznych).

Restrukturyzacja zarówno należności gospodarczych, jak i detalicznych ma na celu wykonanie efektywnych działań wobec klientów mających doprowadzić do minimalizacji strat i możliwie szybkiego ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Bank w związku z zawartymi z klientem transakcjami, z których wynikają należności lub zobowiązania pozabilansowe Banku.

Restrukturyzacja prowadzona jest wobec należności włączonych na podstawie ustalonych w Banku zasad do portfeli restrukturyzacyjno-windykacyjnych i obejmuje ustalenie nowych, akceptowalnych przez Bank warunków transakcji (w tym w szczególności zasad ich spłaty i zabezpieczenia oraz ewentualnego uzyskania dodatkowych zabezpieczeń).

Dochodzenie należności detalicznych jest procesem w pełni scentralizowanym, realizowanym w dwóch etapach:

- postępowanie monitorujące i windykacja polubowna - realizowany przez Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych,
- postępowanie restrukturyzacyjno-egzekucyjne - realizowany przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych.

Proces wykonywany przez Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych dotyczy działań polegających na bezpośrednim, telefonicznym kontakcie z klientem i uzyskaniem spłaty wymagalnych należności względem Banku. W sytuacji braku spłaty zadłużenia lub zgłoszenia przez klienta chęci restrukturyzacji zadłużenia dalsze prowadzenie sprawy odbywa się przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych i obejmuje wszelkie działania restrukturyzacyjne oraz windykacyjne.

Dochodzenie należności jest wspierane przez wyspecjalizowany system informatyczny działający na pełnym portfelu klienta, w pełni zautomatyzowany w fazie monitorowania portfela, jak i wspomagający czynności w późniejszej fazie restrukturyzacji i windykacji. Integralną częścią systemu jest behawioralny model scoringowy, wykorzystywany na etapie postępowania monitorującego. System ten jest wykorzystywany w zarządzaniu procesem dochodzenia należności detalicznych w stosunku do wszystkich segmentów klienta.

Model scoringowy bazuje w swoich wewnętrznych obliczeniach między innymi na: segmencie biznesowym klienta, rodzaju produktu obciążonego ryzykiem kredytowym (szczególnie dotyczy to produktów hipotecznych) oraz historii współpracy z klientem w ramach poprzednich działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych. Opóźnione należności klientów detalicznych trafiają do systemu informatycznego automatycznie 4 dnia od daty powstania należności wymagalnej.

Proces restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych (tj. należności lub zobowiązań pozabilansowych związanych z zawartymi transakcjami z klientami korporacyjnymi i SME) jest scentralizowany i realizowany przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych.

Dochodzenie należności gospodarczych ma na celu maksymalizację odzysku i ograniczenie ryzyka ponoszonego przez Bank w jak najkrótszym czasie poprzez realizację przyjętej strategii działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w stosunku do:

- klienta,
- należności gospodarczych,
- zabezpieczeń ich spłaty.

Działania realizowane w ramach ww. strategii obejmują m.in.: ustalanie warunków finansowania Klientów, warunków restrukturyzacji należności gospodarczych (w tym, w ramach postępowań restrukturyzacyjnych), w tym, zasad ich spłaty oraz zabezpieczeń, uzyskiwanie nowych, wartościowych i płynnych zabezpieczeń, doprowadzania do spłaty polubownej, realizację windykacji (w tym, komorniczej) należności wymagalnych, w tym, z posiadanych zabezpieczeń, działania w procesach upadłościowych dłużników, prowadzenie wymagalnych działań sądowych.

Dla zarządzania procesem restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych stosuje aplikacje wspierające proces zarządzania i decyzyjny oraz monitorowania, które szybko dostarczają podstawowych informacji na temat należności, zabezpieczenia, zastosowanego podejścia oraz podstawowych działań i terminów.

Wszystkie zrestrukturyzowane ekspozycje są klasyfikowane do Fazy 3 bezpośrednio po podpisaniu odpowiedniego aneksu/ugody. Takie ekspozycje mogą zostać uzdrowione, gdy spełnią wewnętrznie określone zasady kwarantanny zgodne z wytycznymi EBA odnośnie Nowej Definicji Default. Zrestrukturyzowane ekspozycje, które zostały uzdrowione są klasyfikowane do Fazy 2 na okres co najmniej 2 lat po uzdrowieniu, zgodnie ze standardami technicznymi EBA dla ekspozycji ze statusem forbearance.

Poniższa tabela pokazuje portfel kredytów z rozpoznaną utratą wartości zarządzany przez jednostki organizacyjne Banku zajmujące się restrukturyzacją należności.

Zaangażowanie brutto w tys. PLN	31.12.2022	31.12.2021
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	1 379 028	1 102 917
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	206 328	215 254
Razem	1 585 355	1 318 171

Ekspozycje podlegające środkom zastosowanym w odpowiedzi na kryzys COVID-19 (w tys. PLN)

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	RAZEM	Obsługiwane Wartość brutto	Obsługiwane	
			w tym: z odroczonymi ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: Instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	0	0	0	0
W tym: Gospodarstwa domowe	0	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0	0	0	0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	0	0	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	0	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	Nieobsługiwane		Wpływy do kategorii Nieobsługiwane
	Nieobsługiwane Wartość brutto	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ale ekspozycja nie jest przeterminowana albo jest przeterminowana <= 90 dni	
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	0	0	0
W tym: Gospodarstwa domowe	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0	0	0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	0	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Skumulowana utrata wartości	RAZEM	Obsługiwane Skumulowana utrata wartości	Obsługiwane	
			w tym: z odroczonej ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: Instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	0	0	0	0
W tym: Gospodarstwa domowe	0	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0	0	0	0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	0	0	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	0	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Skumulowana utrata wartości	Nieobsługiwane Skumulowana utrata wartości	Nieobsługiwane	
		w tym: z odroczonej ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ale ekspozycja nie jest przeterminowana albo jest przeterminowana < = 90 dni
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	0	0	0
W tym: Gospodarstwa domowe	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0	0	0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	0	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	Liczba dłużników	RAZEM	w tym: moratoria ustawowe	w tym: moratoria zapadłe
Kredyty i zaliczki z wnioskiem o moratorium	45 144	4 776 139		
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium (udzielone)	45 144	4 776 139	8 920	4 776 139
W tym: Gospodarstwa domowe		4 607 391	8 920	4 607 391
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi		3 540 138	7 735	3 540 138
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe		168 748	0	168 748
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa		131 452	0	131 452
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi		56 739	0	56 739

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym wg pozostałych terminów ich obowiązywania, Wartość brutto	Pozostały termin obowiązywania moratorium				
	<= 3 miesiące	> 3 miesiące <= 6 miesięcy	> 6 miesięcy <= 9 miesięcy	> 9 miesięcy <= 12 miesięcy	> 1 rok
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium (udzielone)	0	0	0	0	0
W tym: Gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0	0	0	0	0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	0	0	0	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0	0	0

Informacje o nowo udzielonych Kredytach i zaliczkach podlegających publicznym programom gwarancyjnym wprowadzonym w związku z COVID-19	Wartość brutto		Wartość brutto
	RAZEM	w tym: restrukturyzowane	Wpływy do kategorii 'Nieobsługiwane'
Nowo udzielone Kredyty i zaliczki podlegające publicznym programom gwarancyjnym	1 667 104	2 573	33 202
W tym: Gospodarstwa domowe	0		0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0		0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 667 104	2 573	33 202
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	831 381		11 179
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0		0

(3f) Przewłaszczone zabezpieczenia

W 2022 r. nie dokonywano istotnych bezpośrednich przejęć przez Bank i sprzedaży środków trwałych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Powyższa sytuacja powodowana jest realizacją innych, bardziej efektywnych ścieżek zaspokajania z zastawów lub przewłaszczeń (czasowo i kwotowo przy ograniczeniu kosztów), tj. doprowadzania do sprzedaży przedmiotu zastawu lub przewłaszczenia bezpośrednio przez dawcę zabezpieczenia pod nadzorem Banku i z przeznaczeniem całości tak uzyskanych środków na spłatę. Odmianą takiego działania jest zawieranie porozumień z syndykami w upadłości na podstawie, których syndyk za uzgodnioną opłatą zabezpiecza i przechowuje przedmioty zastawione lub przewłaszczone oraz w porozumieniu z Bankiem dokonuje ich oferowania i sprzedaży (w tym w ramach sprzedaży zorganizowanych części lub całego przedsiębiorstwa dłużnika) - i tak uzyskane środki przekazywane są bezpośrednio na spłatę należności Banku (zaspokojenie z zabezpieczenia w ww. sposób realizowane jest bez etapu przejęcia przewłaszczonych rzeczy do bilansu Banku na „Aktywa trwałe do zbycia”).

(3g) Polityka w zakresie spisywania należności

Ekspozycje kredytowe, dla których Bank nie oczekuje wystąpienia żadnych przepływów pieniężnych do odzyskania i dla których utworzony został odpis z tytułu utraty wartości lub korekta wartości godziwej dla wierzytelności pochodzących z zapadłych terminowych operacji finansowych, które łącznie pokrywają w całości należność pozostałą do spłaty, są spisywane z bilansu w ciężar odpisu aktualizującego i przenoszone do ewidencji pozabilansowej. Przedmiotowa operacja nie powoduje umorzenia należności, tj. nie powoduje zwolnienia dłużnika z długu ani zaprzestania wymaganych prawem i uzasadnionych ekonomicznie działań prawnych i windykacyjnych celem dochodzenia spłaty.

Najczęściej Bank spisuje należności w ciężar rezerw na utratę wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, tj. między innymi:

- uzyskania postanowienia o bezskuteczności postępowania egzekucyjnego;
- śmierci dłużnika;
- uzyskania potwierdzenia braku szans na zaspokojenie ze środków masy upadłościowej;
- wyczerpania możliwości prowadzenia egzekucji wobec braku majątku dłużnika głównego i innych osób zobowiązanych (np. dawców zabezpieczeń).

Zaangażowanie brutto należności spisanych, w tys. PLN	2022 r.				Razem
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki udzielone bankom	
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Należności spisane z umorzeniem	10 807	8 485	27 356	0	46 648
Należności spisane bez umorzenia	16 801	0	173 496	0	190 297
Razem - należności spisane	27 609	8 485	200 852	0	236 945

Zaangażowanie brutto należności spisanych, w tys. PLN	2021 r.				Razem
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki udzielone bankom	
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Należności spisane z umorzeniem	12 013	7 605	48 765	0	68 383
Należności spisane bez umorzenia	99 547	5 088	100 977	0	205 612
Razem - należności spisane	111 560	12 693	149 742	0	273 995

(3h) Koncentracja ryzyk aktywów finansowych z ekspozycją na ryzyko kredytowe

Sektory gospodarki

Poniższa tabela przedstawia podział głównych kategorii ekspozycji kredytowych Banku z rozbiciem na czynniki składowe, według kategorii klientów.

wg stanu na 31.12.2022	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	1 410 526	0	0	0	0	0	0	0	1 410 526
Kredyty i pożyczki dla klientów (koszt zamortyzowany)	784 926	5 724 949	5 560 871	2 708 668	33 159	30 845 153	17 169 580	3 951 201	66 778 507
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa przez inne dochody)	0	0	0	0	0	11 221 252	0	0	11 221 252
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa przez wynik)	0	6	4	50	0	0	97 916	6	97 982
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	27	69	8	8	24 210	0	0	1	24 323
Instrumenty wyceniane wg zamortyzowanego o kosztu	398 828	0	0	0	3 494 390	0	0	0	3 893 218
Instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	201 036	0	0	0	0	0	0	0	201 036
Instrumenty pochodne i korekty z tytułu zabezpieczeń wartości godziwej	447 219	17 209	8 339	223	0	0	0	2 109	475 099
Lokacyjne papiery wartościowe	24 033	4 996	0	313	16 414 077	0	0	35	16 443 454
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	4 863	0	0	0	0	0	0	0	4 863
Razem	3 271 458	5 747 229	5 569 222	2 709 262	19 965 836	42 066 405	17 267 496	3 953 352	100 550 260

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym

wg stanu na 31.12.2021	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	943 554	0	0	0	0	0	0	0	943 554
Kredyty i pożyczki dla klientów (koszt zamortyzowany)	279 221	5 934 558	5 686 061	2 671 607	53 437	32 812 056	16 785 455	4 376 849	68 599 244
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa przez inne dochody)	0	0	0	0	0	11 485 351	0	0	11 485 351
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa przez wynik)	0	12	1	16	0	0	362 952	11	362 992
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	86 438	0	0	0	86 438
Instrumenty wyceniane wg zamortyzowanego o kosztu	0	0	0	0	37 089	0	0	0	37 089
Instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	265 903	0	0	0	0	0	0	0	265 903
Instrumenty pochodne i korekty z tytułu zabezpieczeń wartości godziwej	60 449	28 040	11 530	251	0	0	0	766	101 036
Lokacyjne papiery wartościowe	28 080	4 996	0	307	17 924 071	0	0	34	17 957 488
Umowy z przysiężeniem odkupu	268 837	0	0	0	0	0	0	0	268 837
Razem	1 846 044	5 967 606	5 697 592	2 672 181	18 101 035	44 297 407	17 148 407	4 377 660	100 107 932

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym

Kredyty i pożyczki dla klientów wg sektorów gospodarki i segmentów

Biorąc pod uwagę ryzyko koncentracji w poszczególne sektory i segmenty klientów, Bank zdefiniowała wewnętrzne limity koncentracji zgodnie z tolerancją na ryzyko, co zapewnia utrzymanie dobrze zdywersyfikowanego portfela kredytowego.

Główną pozycję w portfelu kredytowym (kredyty i pożyczki dla klientów) stanowią kredyty hipoteczne (53,7%) oraz kredyty gotówkowe dla osób fizycznych (19,1%). Portfel kredytów dla firm działających w różnych sektorach: przemysł i budownictwo, transport i komunikacja, handel, pośrednictwo finansowe oraz w sektorze publicznym stanowi około 24%.

Nazwa branży	2022		2021	
	Ekspozycja bilansowa (mln zł)	Udział (%)	Ekspozycja bilansowa (mln zł)	Udział (%)
Kredyty dla osób fizycznych	59 165,0	75,9%	61 265,1	76,3%
Hipoteczne	41 858,5	53,7%	44 050,5	54,9%
Gotówkowe	14 893,9	19,1%	14 831,6	18,5%
Karty kredytowe i pozostałe	2 412,5	3,1%	2 383,0	2,9%
Kredyty dla przedsiębiorstw*	18 763,9	24,1%	19 001,8	23,7%
Handel i naprawy	5 560,9	7,1%	5 686,1	7,1%
Przetwórstwo przemysłowe	4 572,9	5,9%	4 758,6	5,9%
Budownictwo	1 152,0	1,5%	1 176,0	1,5%
Transport i gosp. magazynowa	2 708,7	3,5%	2 671,6	3,3%
Administracja publiczna	33,2	0,0%	53,4	0,1%
Informacja i komunikacja	1 077,1	1,4%	1 067,0	1,3%
Usługi pozostałe	874,9	1,1%	982,8	1,2%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	784,9	1,0%	279,2	0,3%
Obsługa nieruchomości	792,2	1,0%	1 188,1	1,5%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	345,7	0,4%	266,4	0,3%
Górnictwo	61,0	0,1%	61,1	0,1%
Dostawy wody, ścieki i odpady	157,6	0,2%	164,4	0,2%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz i wodę	100,6	0,1%	137,2	0,2%
Hotele i restauracje	206,8	0,3%	194,7	0,2%
Edukacja	68,2	0,1%	63,1	0,1%
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	101,8	0,1%	90,7	0,1%
Opieka zdrowotna, pomoc społeczna	128,0	0,2%	127,2	0,2%
Kultura, rekreacja i rozrywka	37,3	0,0%	34,2	0,0%
Łącznie kredyty (brutto)	77 928,9	100,0%	80 266,9	100,0%

* w tym: Mikrobiznes o rocznych obrotach do 5 mln zł

Wskaźnik koncentracji 20 największych klientów w portfelu kredytowym Banku (w tym, grup powiązanych ze sobą podmiotów) na koniec 2022 roku wyniósł 5,7% w porównaniu do 5,9% na koniec 2021 roku. Wskaźnik koncentracji 10 największych klientów także uległ spadkowi w ciągu 2022 roku z poziomu 4,5% na koniec poprzedniego roku do 4,4%.

8.4. RYZYKO RYNKOWE I STOPY PROCENTOWEJ

Ryzyko rynkowe obejmuje obecne i przyszłe oddziaływania na zyski lub kapitał ze strony zmiany wartości portfela Banku wywołanej niekorzystnymi ruchami stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen obligacji, akcji lub towarów.

Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (IRRBB) obejmuje bieżące i potencjalne oddziaływanie, jakie zarówno na wynik finansowy jak i wartość ekonomiczną kapitału mają zmiany wartości portfela Banku w wyniku niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na instrumenty wrażliwe na zmianę stóp. Ryzyko to obejmuje ryzyko niedopasowania, ryzyko bazowe i ryzyko opcji klienta.

Ryzyko Rynkowe

Pomiar ryzyka rynkowego w Banku pozwala na monitorowanie wszystkich możliwych typów ryzyka, to jest ryzyka ogólnego (w tym ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji), ryzyka nieliniowego, ryzyka szczególnego, jak i ryzyka cen towarów. W 2022 roku ryzyko cen towarów nie występowało w Banku. Ryzyko cen akcji uznano za nieistotne, jako że zaangażowanie Banku w instrumenty kapitałowe jest znikome.

Pomiar każdego z typów ryzyka odbywa się indywidualnie przy pomocy odpowiednich modeli, a następnie wyniki integrowane są w całkowite ryzyko rynkowe bez uwzględnienia jakiegokolwiek efektu dywersyfikacji między czterema typami ryzyka (najgorszy scenariusz).

Główną miarą, stosowaną przez Bank w celu oceny ryzyka rynkowego (ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji) jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać w portfelu w określonym czasie (okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku.

Wartość narażona na ryzyko w Banku (VaR) jest obliczana z założeniem 10-dniowego okresu utrzymania oraz 99% poziomu ufności (przebieg jednostronny). Zgodnie z wymogami regulacyjnymi CRD / CRR, zmienność związaną z każdym czynnikiem ryzyka rynkowego uwzględnionym w modelu VaR (jak i korelacje występujące między nimi) estymuje się za pomocą równo ważonych zmian parametrów rynkowych wykorzystując efektywny okres obserwacji danych historycznych z ostatniego roku. Metoda EWMA (ang. exponentially weighted moving average) z efektywnie krótszym okresem obserwacji jest uzasadniona jedynie w przypadku istotnego skoku zmienności cenowej.

W celu monitorowania i limitowania pozycji w instrumentach, dla których nie jest możliwa należąca ocena ryzyka rynkowego z zastosowaniem modelu VaR (ryzyko nieliniowe, cen towarów i ryzyko szczególne) wprowadzono odpowiednie zasady pomiaru tych ryzyk. Ryzyko nieliniowe mierzone jest według wewnętrznej metodologii, która jest zgodna z metodologią VaR - przyjmuje się ten sam okres utrzymania jak i poziom ufności. Ryzyko szczególne i ryzyko cen towarów mierzone jest według metody standardowej, zgodnie z regulacjami nadzorczymi uwzględniając zmianę okresu utrzymania pozycji.

Pomiar ryzyka rynkowego odbywa się codziennie (w ciągu dnia i na koniec dnia), zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej dla całego Banku łącznie dla Księgi Handlowej i Księgi Bankowej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Dodatkowo każda Księga podzielona jest na obszary zarządzania ryzykiem.

W celu zapewnienia adekwatności modelu VaR dla oceny ryzyk występujących na otwartych pozycjach, ustanowiono i przeprowadza się codziennie proces testowania wstecznego.

Wszystkie zgłoszone przekroczenia są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz zaliczeniem do jednej z trzech klas wyjaśnienia przekroczeń: adekwatność modelu, niewystarczająca dokładność modelu lub nieprzewidziane ruchy rynkowe.

Równolegle do metody VaR portfele są poddawane szeregowi analiz wrażliwości i scenariuszy warunków skrajnych w celu:

- Oszacowania potencjalnej straty ekonomicznej, wynikającej ze skrajnych wahań czynników ryzyka rynkowego,
- Identyfikacji ruchów ryzyka rynkowego, ewentualnie nieuwjętych w VaR, na które portfele są bardziej wrażliwe,
- Identyfikacji czynności, które mogą zostać podjęte w celu redukcji wpływu skrajnych zmian czynników ryzyka.

Stosuje się następujące rodzaje scenariuszy rynkowych:

- Równoległe przesunięcia krzywych dochodowości,
- Bardziej stromy lub spłaszczony przebieg krzywych dochodowości,
- Wahania kursów wymiany,
- Niekorzystne scenariusze historyczne,
- Scenariusze indywidualne, wykorzystujące zaobserwowane historycznie dotkliwe zmiany parametrów rynkowych.

Limit całkowity VaR wyrażony jest jako ułamek skonsolidowanych funduszy własnych. Następnie dzielony jest na Księgi, poszczególne obszary zarządzania ryzykiem i na różne typy ryzyka, co pozwala Bankowi w pełni na pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka rynkowego. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (VaR) na tle obowiązujących limitów jest raportowana codziennie do wszystkich obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i nadzorowanie ryzyka rynkowego w Banku.

Limity ograniczające ryzyko rynkowe podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. zmianę wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, a także sytuację rynkową. Limity ryzyka rynkowego obowiązujące w 2022 roku odzwierciedlały założenia i apetyt na ryzyko określone w Strategii Ryzyka na lata 2022 - 2024. Obecnie limity obowiązują od dnia 1 czerwca 2022 roku i pozostały konserwatywne - nominalnie dla Banku ogółem na poziomie nie więcej niż 7,9%, a dla Księgi Handlowej nie więcej niż 0,3% Funduszy Własnych.

W obecnym otoczeniu rynkowym Bank nadal działał bardzo ostrożnie. Jednakże mocna zmienność rynku związana z wojną na Ukrainie oraz szeregiem decyzji Rady Polityki Pieniężnej (RPP) o podwyższeniu stóp procentowych w Polsce spowodowała zwiększenie ryzyka rynkowego.

Limity VaR nie zostały przekroczone dla Księgi Handlowej. Jednak ze względu na dużą zmienność rynku i stosunkowo niskie poziomy wewnętrznych limitów, poziom wskaźnika VaR dla Księgi Bankowej i w konsekwencji dla Grupy (łącznie dla Księgi Handlowej i Księgi Bankowej) był powyżej obowiązujących limitów w okresie od stycznia 2022 do sierpnia 2022. Należy zauważyć, że wartość narażona na ryzyko w Księdze Bankowej jest jedynie uzupełniającym narzędziem pomiaru ryzyka, ponieważ oczekuje się, że pozycje będą utrzymywane do terminu zapadalności i normalnie nie podlegają wycenie rynkowej (patrz następna sekcja - Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej). Wszystkie przekroczenia limitów ryzyka rynkowego są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

Wskaźniki VaR dla Banku pozostawały w 2022 roku na średnim poziomie 456,6 mln zł. (124% limitu) oraz 372,7 mln zł. (67% limitu) na koniec grudnia 2022. Efekt dywersyfikacji dotyczy ryzyka ogólnego i odzwierciedla korelacje między jego składnikami. Niski poziom efektu dywersyfikacji wynika z faktu, że ryzyko rynkowe w Banku stanowi przede wszystkim ryzyko stopy procentowej. Liczby w Tabeli zawierają także ekspozycje na ryzyko rynkowe generowane w podmiotach zależnych, jako że Bank zarządza ryzykiem rynkowym na poziomie centralnym.

Miary VaR w Banku dla ryzyka rynkowego (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2022)				
	31.12.2021	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2022
Ryzyko całkowite	391 280	456 628	736 729	270 212	372 712
Ryzyko ogólne	389 833	451 590	735 324	257 021	359 279
Ryzyko stopy procentowej	389 761	451 587	735 219	257 020	359 270
Ryzyko kursowe	232	113	2 958	13	229
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,1%
Ryzyko szczególne	1 445	5 035	13 465	1 375	13 432

Ekspozycje w 2021 roku wynosiły odpowiednio (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2021)				
	31.12.2020	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2021
Ryzyko całkowite	96 894	161 704	586 186	63 847	391 280
Ryzyko ogólne	95 256	160 151	584 728	62 220	389 833
Ryzyko stopy procentowej	95 227	160 153	584 748	62 224	389 761
Ryzyko kursowe	190	149	2 917	8	232
Efekt dywersyfikacji	0,2%				0,0%
Ryzyko szczególne	1 638	1 542	1 641	1 445	1 445

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na Księgę Handlową i Bankową oraz na typy ryzyka przedstawione są w tabelach poniżej (tys. zł.):

Księga Bankowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2022)				
	31.12.2021	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2022
Ryzyko całkowite	390 289	455 758	731 045	270 331	372 708
Ryzyko ogólne	388 846	450 725	729 643	257 143	359 277
Ryzyko stopy procentowej	388 846	450 725	729 643	257 143	359 277
Ryzyko kursowe	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%
Ryzyko szczególne	1 443	5 033	13 463	1 373	13 430

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2021)				
	31.12.2020	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2021
Ryzyko całkowite	95 897	161 824	585 895	63 897	390 289
Ryzyko ogólne	94 261	160 285	584 441	62 273	388 846
Ryzyko stopy procentowej	94 261	160 290	584 441	62 276	388 846
Ryzyko kursowe	0	72	249	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%
Ryzyko szczególne	1 636	1 539	1 639	1 443	1 443

Księga Handlowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2022)				
	31.12.2021	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2022
Ryzyko całkowite	2 518	3 111	9 532	743	1 336
Ryzyko ogólne	2 514	3 106	9 528	741	1 334
Ryzyko stopy procentowej	2 485	3 090	9 507	734	1 310
Ryzyko kursowe	228	113	2 961	13	240
Efekt dywersyfikacji	7,9%				16,2%
Ryzyko szczególne	2	2	18	2	2

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2021)				
	31.12.2020	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2021
Ryzyko całkowite	1 239	1 645	5 860	424	2 518
Ryzyko ogólne	1 237	1 632	5 858	422	2 514
Ryzyko stopy procentowej	1 190	1 610	5 850	420	2 485
Ryzyko kursowe	183	100	2 940	9	228
Efekt dywersyfikacji	11,0%				7,9%
Ryzyko szczególne	2	2	5	2	2

Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego. Ryzyko walutowe uwzględnia wszystkie pozycje wymiany walutowej Banku. Zgodnie ze Strategią Ryzyka, otwarte pozycje walutowe są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Banku system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są wyłącznie w Księdze Handlowej.

W 2022 roku, zgodnie z ogólną zasadą pozycja walutowa generowana w Księdze Bankowej była w całości przekazywana do Księgi Handlowej, gdzie zarządza się nią na bazie dziennej. W ciągu 2022 roku otwarta pozycja walutowa utrzymywana była na średnim poziomie 10,5 mln zł. oraz na maksymalnym poziomie 42,3 mln zł. W 2022 roku, otwarta pozycja walutowa (zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia) pozostawała poniżej 2% funduszy własnych oraz poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Kształtowanie się całkowitej pozycji walutowej (na koniec dnia) w Portfelu Handlowym przedstawia poniższa tabela (w tys. PLN):

Pozycja całkowita	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2022	10 549	2 126	42 300	6 202
2021	9 464	3 153	59 313	10 021

Oprócz wyżej wspomnianych limitów ryzyka rynkowego, w Banku obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

W procesie testowania wstecznego modelu VaR w Banku ogółem zostały wykryte cztery przekroczenia w okresie ostatnich 12 miesięcy (zgodnie z poniższą tabelą, w tys. PLN).

Data sprawozdawcza	VaR (ryzyko ogólne)	Teoretyczna zmiana wartości portfela (wartości bezwzględne)	Liczba przekroczeń w ciągu ostatnich 12 miesięcy *
2022-12-31	359 279	100 072	4
2021-12-31	389 833	4 056	19

* uznaje się, że przekroczenie miało miejsce, gdy różnica pomiędzy bezwzględną wartością zmiany portfela a poziomem miary VaR jest dodatnia;

W 2022 roku, wszystkie przekroczenia w procesie testowania wstecznego modelu VaR spowodowane były głównie nieoczekiwanymi zmianami na rynku spowodowanymi niepewnością w związku z wojną na Ukrainie oraz decyzjami Rady Polityki Pieniężnej o podwyższeniu stóp procentowych w Polsce, w szczególności największy wpływ na zachowanie modelu VaR miały gwałtowne zmiany rentowności polskich obligacji skarbowych oraz krótkoterminowych stóp procentowych. Liczba przekroczeń świadczy o adekwatności modelu (strefa zielona: 1 - 8 akceptowanych przekroczeń).

Ocenę VaR uzupełnia monitorowanie wrażliwości na ryzyko rynkowe portfeli obarczonych ryzykiem rynkowym na ww. scenariusze warunków skrajnych.

Wyniki wrażliwości na ryzyko rynkowe oraz scenariuszy indywidualnych testów warunków skrajnych w obszarze ryzyka rynkowego były regularnie raportowane do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów.

Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stóp procentowych.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej wynika przede wszystkim z różnic w terminach przeszacowania aktywów oraz pasywów jak i w ich stopach referencyjnych, o ile takie są kontraktowo określone. Szczególny wpływ ma na nią brak równowagi pomiędzy aktywami i pasywami o stałej stopie procentowej, zwłaszcza pasywami, których specyfika powoduje, iż ich oprocentowanie nie może być niższe niż 0%. W konsekwencji, na poziom wrażliwości na zmiany stóp procentowych wpływa poziom stóp procentowych przyjmowanych jako odniesienie.

Dodatkowo, ze względu na specyfikę polskiego systemu prawnego, oprocentowanie kredytów jest ograniczone z góry (nie może ono przekraczać dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych). W sytuacjach spadku stóp procentowych wpływ na wynik odsetkowy jest negatywny i uzależniony jest od udziału portfela kredytowego o stałym oprocentowaniu podlegającego nowej maksymalnej stawce oprocentowania. Z drugiej strony przy ocenie wrażliwości i ryzyka stopy procentowej bardzo ważne są również założenia dotyczące terminu i wielkości przeszacowania depozytów.

W zakresie ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- W zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej Bank stosuje głównie naturalne zabezpieczenie między kredytami i depozytami, a także obligacje o stałym oprocentowaniu i instrumenty pochodne, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku z tytułu odsetek.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na zysk netto, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu występowania ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej.

Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo, zarówno miary dochodowe jak i miary oparte na wartości ekonomicznej, to jest kwartalnie:

- wpływ zmiany o 200 punktów bazowych krzywej dochodowości w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), włączając scenariusze nadzorcze (standardowy test nadzorczy zakładający nagłe równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych oraz nadzorczy test wartości odstających SOT z zestawem sześciu scenariuszy dla ryzyka stopy procentowej)

oraz miesięcznie:

- wpływ zmiany o 100 punktów bazowych krzywej dochodowości w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE),
- analizę wrażliwości wartości pozycji na zmiany stóp procentowych mierzoną za pomocą BPVx100, czyli pomnożoną przez 100 zmianę wartości portfela przy równoległym przesunięciu krzywej rentowności o 1 punkt bazowy,
- wpływ jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy.

Pomiaru ryzyka stopy procentowej dokonuje się dla wszystkich obszarów zarządzania ryzykiem w Banku, ze szczególnym naciskiem na Księgę Bankową.

Dla potrzeb pomiaru ryzyka stopy procentowej dla aktywów i pasywów, które nie mają dokładnie określonego terminu zapadalności/wymagalności lub instrumentów z wbudowaną opcją Klienta, Bank przyjmuje szczególne założenia, w tym:

- Termin wymagalności sald i odsetek dla depozytów bez ustalonego terminu został określony na podstawie danych historycznych odnośnie zachowania Klientów, biorąc pod uwagę stabilność wolumenu pozycji z założeniem maksymalnego terminu wymagalności nieprzekraczającego 3 lat dla Polskich Złotych oraz 1 roku dla innych walut,
- Tendencje do szybszej spłaty należności, niż wynika to z pierwotnego (umownego) harmonogramu poprzez wyznaczenie współczynnika wcześniejszej spłaty dla wszystkich istotnych portfeli kredytowych Banku na podstawie obserwacji danych historycznych. Należy jednak zauważyć, że kredyty hipoteczne, które stanowią w Banku produkt kredytowy o dominującym udziale, są w większości indeksowane do zmiennej stopy procentowej. Powoduje to, że tendencje do wcześniejszej spłaty mają mniejsze znaczenie dla ryzyka stóp procentowych. Należy jednak zauważyć, że w ostatnich okresach wzrost udział kredytów hipotecznych opartych na tymczasowo stałej stopie procentowej.
- Dla kapitału, aktywów trwałych i innych aktywów zakłada się termin przeszacowania równy 1 rok. Niemniej w celu zrozumienia wybranego profilu zapadalności pomiar ryzyka stopy procentowej jest dokonywany z wyłączeniem kapitału własnego, aby wyodrębnić wpływ zarówno na wartość ekonomiczną, jak i dochody.

Wyniki powyższych analiz dla BPV*100 oraz wartości ekonomicznej kapitału (EVE) były regularnie monitorowane i raportowane do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów, Komitetu Ryzyka, Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej. Wyniki pomiaru IRRBB na koniec grudnia 2022 r. wskazują, że Bank jest wciąż najbardziej narażony na scenariusz spadku stóp procentowych. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wg. stanu na grudzień 2022 r. pokazują jednak, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu testu wartości odstających spadek wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej jest poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% kapitału podstawowego Tier 1. Podobnie spadek EVE w standardowym scenariuszu nagłego wpływu równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych również nie przekracza nadzorczego maksimum, tj. jest poniżej 20% funduszy własnych.

Wyniki wrażliwości na zmiany stóp procentowych mierzonej za pomocą BPVx100 oraz EVE uwzględniając nadzorcze testy warunków skrajnych prezentują tabele poniżej).

Wrażliwość Księgi Bankowej na zmiany stóp procentowych kształtowała się następująco (w tys. PLN):

	31.12.2022	31.12.2021
	BPVx100	BPVx100
PLN	164 145	220 217
CHF	(6 573)	9 890
EUR	28 615	125 092
USD	19 695	33 099
Inne	3 751	6 385
RAZEM	209 632	394 682
Kapitał, aktywa trwałe, inne aktywa	28 570	53 142
RAZEM	238 203	447 824

Wrażliwość EVE na zmianę stóp procentowych (*)	31.12.2022	31.12.2021
Standardowy test nadzorczy (przesunięcie krzywej dochodowości o +/-200 p.b., % Funduszy Własnych)	-6,05%	-7,29%
Test wartości odstających (najdotkliwszy scenariusz, % Tier 1)	-9,33%	-10,64%

(*) Zasady określone w punkcie 115 Wytycznych EBA zostały zastosowane w celu wyliczenia zmian EVE. Zaprezentowano najdotkliwsze spadki EVE.

Wyniki wrażliwości wyniku odsetkowego w horyzoncie następnych 12 miesięcy po 31 grudnia 2022 roku oraz dla pozycji w Polskich Złotych, w Księdze Bankowej, przeprowadzane są przy następujących założeniach:

- statycznej struktury bilansu na dzień odniesienia (bez zmian w ciągu kolejnych 12 miesięcy),
- poziomu odniesienia wyniku odsetkowego netto przy założeniu, że wszystkie aktywa i pasywa o zmiennej stopie procentowej odzwierciedlają już poziom rynkowych stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2022 r. (np. stopa referencyjna NBP na koniec 2022 r. została ustalona na poziomie 6,75%),
- zastosowania równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 100 p.b. w górę i w dół jako dodatkowego szoku dla wszystkich poziomów rynkowych stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2022 r., który jest ustalany na dzień przeszacowania aktywów i pasywów występujący w ciągu następnych 12 miesięcy.

W scenariuszu równoległego spadku stóp procentowych o 100 punktów bazowych wynik jest ujemny i wynosi -192 mln zł lub 4,2% w stosunku do referencyjnego wyniku odsetkowego netto Banku. W scenariuszu równoległego wzrostu stóp procentowych o 100 punktów bazowych wynik jest dodatni i wynosi 192 mln zł lub 4,2% względem referencyjnego wyniku odsetkowego netto Banku. Wyniki wskazują, że Bank znajduje się obecnie w zrównoważonej sytuacji pod względem wpływu scenariusza spadku jak i wzrostu stóp procentowych. Poziom asymetrii, który istniał w poprzednich danych sprawozdawczych nie jest obserwowalny, ponieważ stopy procentowe były znacząco powyżej 0% na dzień 31 grudnia 2022 r.

Wrażliwość NII dla waluty PLN na zmiany stóp procentowych	31.12.2022	31.12.2021
Wzrost krzywej dochodowości o 100 b.p.	+4,2%	+6,1%
Spadek krzywej dochodowości o 100 b.p.	-4,2%	-6,2%

8.5. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia znacznych strat w wyniku pogorszenia warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki, wynikającego z zobowiązań Banku.

Zarówno wymogi finansowania jak i nadwyżki płynności spółek zależnych są zarządzane poprzez transakcje zawierane z Bankiem, chyba że wcześniej w tym celu zostały zawarte transakcje rynkowe. Departament Skarbu jest odpowiedzialny za zarządzanie z częstotliwością dzienną sytuacją płynnościową Banku, zgodnie z przyjętymi zasadami i procedurami, biorąc pod uwagę cele określone przez Zarząd Banku oraz Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów.

W 2022 roku wojna na Ukrainie miała wpływ na zachowanie światowych rynków finansowych, jednak Bank nie zaobserwował żadnego zagrożenia dla swojej pozycji płynnościowej ze względu na wojnę. Bank w dalszym ciągu charakteryzował się stabilną pozycją płynnościową.

W 2022 roku, wskaźnik kredyty/depozyty Banku spadł i wynosił 77% na koniec grudnia 2022 (w porównaniu do 85% na koniec grudnia 2021). Portfel aktywów płynnych jest traktowany przez Grupę jako rezerwa płynności, który pozwoli przetrwać sytuacje kryzysowe. Portfel aktywów płynnych składa się głównie z płynnych, dłużnych papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez rząd polski, inne rządy UE oraz wielostronne banki rozwoju. Dodatkowo, portfel uzupełniony jest gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego. Udział wyżej wspomnianych płynnych, dłużnych papierów wartościowych (włączając bony pieniężne NBP) w portfelu dłużnych papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec grudnia 2022 roku ok. 99% i osiągnął poziom ok. 20,3 miliarda PLN (18% aktywów ogółem), podczas, gdy na koniec grudnia 2021 poziom ten wynosił 18,0 miliarda PLN (17% aktywów ogółem).

Konsekwentnie głównym źródłem finansowania Banku pozostaje duża, zdywersyfikowana oraz stabilna baza depozytów pochodzących od Klientów detalicznych, korporacyjnych oraz Klientów z sektora publicznego. Na koniec 2022 roku depozyty Klientów osiągnęły łączny poziom 98,3 mld zł. Bazę depozytową stanowiły głównie środki Klientów indywidualnych, których udział w łącznym saldzie zobowiązań wobec Klientów wynosił ok. 70,0% na koniec grudnia 2022 (71,8% na koniec grudnia 2021 roku). Wysoki udział środków od Klientów indywidualnych miał pozytywny wpływ na płynność w Banku oraz umożliwił przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 5 i 20 największych deponentów, na koniec 2022 roku wyniosła odpowiednio 4,0% oraz 7,3% (w grudniu 2021 roku odpowiednio 3,6% oraz 6,5%). Poziom koncentracji depozytów jest regularnie monitorowany i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w 2022 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Bank utrzymuje rezerwy płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych.

Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. W 2022 roku, źródłem finansowania średnioterminowego pozostały również dług podporządkowany i pożyczki średnioterminowe.

W 2022 roku, Bank wyemitował obligacje powiązane z ryzykiem kredytowy (Credit Link Notes) w wysokości PLN 242,5 m w ramach transakcji syntetycznej sekurytyzacji. Bank nie zaciągnął nowych kredytów od instytucji finansowych. Całkowita wartość bilansowa średnioterminowych pożyczek od instytucji finansowych wynosiła 5,0 mln zł na koniec grudnia 2022 roku (w grudniu 2021 roku wynosiła

15,0 mln zł.). Spadek łącznej kwoty kredytów średnioterminowych od instytucji finansowych związany był ze standardową spłatą zgodnie z harmonogramem.

Płynność w walutach obcych Bank zapewnia dzięki denominowanym w walucie pożyczkom bilateralnym oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Znaczenie swapów spada w wyniku zmniejszenia portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz zabezpieczenia w walutach obcych rezerw na ryzyko prawne. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (depresja zł.), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja zł.) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahentów. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających. Bank uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych w różnych analizowanych wariantach ryzyka płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Miary oceny ryzyka płynności

Ocena ryzyka płynności Banku jest realizowana z zastosowaniem zarówno wewnętrznych jak i nadzorczych miar, dla których zdefiniowano limity ekspozycji.

Kształtowanie się sytuacji płynnościowej Banku w krótkich horyzontach czasowych jest sprawdzane codziennie na podstawie portfela aktywów płynnych, portfela papierów wartościowych, uznanych przez NBP jako zabezpieczenie standardowych instrumentów wsparcia płynności oraz dwóch wskaźników zdefiniowanych wewnętrznie: płynność natychmiastowa oraz płynność kwartalna. Te dwa ostatnie wskaźniki mierzą maksymalne zapotrzebowanie na środki, które mogłoby powstać jednego dnia, z uwzględnieniem projekcji przepływów środków pieniężnych odpowiednio na datę spot lub okres 3-miesięczny. Dodatkowo, portfel aktywów płynnych wyznacza się na bazie dziennej.

Wskaźniki te są porównywane z obowiązującymi limitami ekspozycji oraz raportowane codziennie do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności dla Banku, a w cyklach miesięcznych i/lub kwartalnych prezentowane są do Zarządu i na Radę Nadzorczą Banku.

Limity ograniczające ryzyko płynności podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, historyczną konsumpcję limitów, a także obecną sytuację rynkową i wymogi nadzorcze. Zgodnie z obowiązującymi zasadami, wszelkie ewentualne przekroczenia wewnętrznych limitów ryzyka płynności są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencyjnym.

Zgodnie z ostatecznym tekstem tzw. pakietu CRD V/CRR II, Bank wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR) i wymóg stabilnego finansowania netto (NSFR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR i NSFR w wysokości 100% został spełniony przez Bank. Wskaźnik LCR wynosił 218% na koniec grudnia 2022 roku (142% na koniec grudnia 2021 roku). Wzrost wskaźnika związany był głównie z wzrostem depozytów klientów, które zostały zainwestowane w portfel aktywów płynnych. Wskaźnik ten jest wyznaczany codziennie i raportowany w okresach miesięcznych do NBP od marca 2014 roku. Wewnętrznie wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Banku na bazie dziennej. W 2022 r. Wskaźnik NSFR jest monitorowany i raportowany kwartalnie. W każdym kwartale 2022 r., wskaźnik NSFR był powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100% (minimum nadzorcze obowiązuje od czerwca 2021 r.). (minimum nadzorcze obowiązuje od czerwca 2021 r.). Na koniec grudnia 2022 roku wskaźnik NSFR wynosił 160% (146% na koniec grudnia 2021 roku).

Bieżące wskaźniki płynności

31.12.2022					
	Wskaźnik płynności natychmiastowej (%) [*]	Wskaźnik płynności kwartalnej (%) [*]	Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie (%) ^{**}	Portfel Aktywów płynnych (m PLN) ^{***}	LCR (%)
Wskaźnik	28%	28%	25%	24 349	218%

31.12.2021					
	Wskaźnik płynności natychmiastowej (%) [*]	Wskaźnik płynności kwartalnej (%) [*]	Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie (%) ^{**}	Portfel Aktywów płynnych (m PLN) ^{***}	LCR (%)
Wskaźnik	22%	22%	19%	18 793	142%

^{*} Wskaźniki płynności natychmiastowej i kwartalnej: Relacja między wartością zabezpieczenia uznawanego przez Bank Centralny, czyli bufor płynności możliwy do zdyskontowania w Banku Centralnym, po uwzględnieniu haircutów dla standardowych operacji pieniężnych (włączając nadwyżkę rezerwy obowiązkowej), minus przewidywane odpływy netto (w ciągu najbliższych 3 dni roboczych dla wskaźnika płynności natychmiastowej oraz w ciągu najbliższych 3 miesięcy dla wskaźnika płynności kwartalnej we wszystkich walutach wymiennych) do depozytów łącznie.

^{**} - Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie: Relacja wartości zabezpieczenia uznawanego przez Bank Centralny, czyli bufor płynności możliwy do zdyskontowania w Banku Centralnym po uwzględnieniu haircutów dla standardowych transakcji pieniężnych, plus gotówka i depozyty w Banku Centralnym pomniejszone o minimalny wymóg oraz wartości depozytów łącznie. Wskaźnik ten jest obliczany na bazie kwoty nominalnej wymienionych produktów.

^{***} Portfel Aktywów płynnych: Łączna suma gotówki, ekspozycji w stosunku do NBP (w tym nadwyżka nad wymaganą wysokość rezerwy obowiązkowej) oraz dłużnych papierów wartościowych Skarbu Państwa, bonów NBP i należności od banków o terminie wymagalności do 1 miesiąca. Portfel dłużnych papierów wartościowych pomniejsza się o haircut NBP stosowany dla transakcji repo oraz o papiery zablokowane na cele inne niż płynnościowe.

Bank monitoruje płynność na bazie wewnętrznych miar płynności, uwzględniając również wpływ kursów walutowych na sytuację płynnościową.

Ponadto Bank stosuje analizę wewnętrznej płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności. Bezpieczny poziom, przyjęty w Grupie w zakresie relacji niedoboru płynności został określony dla każdego przedziału czasowego poniżej 5-ciu lat.

W grudniu 2022 r. luki płynności utrzymywały się na dodatnich i bezpiecznych poziomach. Wyniki skumulowanych, urealnionych luk płynności (warunki normalne) przedstawiają poniższe tabele.

Urealniona luka płynności (PLN mln)	2022-12-31			
	Do 6M	Do 1Y	Do 2Y	Do 5Y
Zdolność równoważenia płynności	25 068	25 068	25 068	25 068
Wyptywy	12 099	4 670	3 726	6 734
Wyptywy skumulowane	12 099	16 769	20 495	27 229
Wpływy	12 588	5 192	11 325	13 561
Wpływy skumulowane	12 588	17 779	29 105	42 666
Luka płynności	25 556	522	7 599	6 827
Luka płynności skumulowana	25 556	26 078	33 677	40 504

Urealniona luka płynności (PLN mln)	2021-12-31*			
	Do 6M	Do 1Y	Do 2Y	Do 5Y
Zdolność równoważenia płynności	18 429	18 429	18 429	18 429
Wyptywy	21 645	4 940	11 065	18 003
Wyptywy skumulowane	21 645	26 586	37 651	55 654
Wptywy	21 581	8 663	16 564	27 141
Wptywy skumulowane	21 581	30 243	46 808	73 949
Luka płynności	18 364	3 722	5 499	9 138
Luka płynności skumulowana	18 364	22 086	27 585	36 723

(*) W celach porównawczych, wyniki za grudzień 2021 zostały ponownie przeliczone, biorąc pod uwagę założenia obowiązujące dla wewnętrznej analizy luki strukturalnej na grudzień 2022 (np. Zapadające swapy walutowe są prezentowane oddzielnie w wypływach i wpływach w kwotach całkowitych, co podwyższa obie strony symetrycznie w porównaniu do podejścia zastosowanego w 2021).

Bank opracował narzędzie do zarządzania ryzykiem płynności, określające analizy wrażliwości oraz scenariusze warunków skrajnych (idiosynkratyczne, systemowe i stanowiące ich kombinację). Na cele testów warunków skrajnych, luki płynności są urealniane przy założeniu konserwatywnego podejścia do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia przepływów środków pieniężnych (m.in. biorące pod uwagę wzrost odpływu depozytów, spadek lub opóźnienie wpływów z tytułu spłat kredytów, gorszą płynność rynku wtórnego papierów wartościowych, najwyższe koszty finansowania - założenie najgorszych zaobserwowanych w Banku marż na depozytach, równoległe przesunięcia krzywej dochodowości czy deprecjację złotego).

Testy warunków skrajnych płynności są przeprowadzane co najmniej kwartalnie, aby ustalić profil ryzyka płynności Banku oraz zapewnić zdolność Banku do wywiązania się ze zobowiązań w przypadku kryzysu płynności i aby przyczynić się do opracowania awaryjnego planu płynności oraz decyzji zarządczych. Dodatkowo, wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są do określenia progów ostrzegawczych dla wskaźników wczesnego ostrzegania, których to zadaniem jest identyfikacja zbliżających się problemów płynnościowych i wskazanie Zarządowi na ewentualną konieczność uruchomienia Awaryjnego Planu Płynności.

Założenia dla wewnętrznej luki płynności oraz testów warunków skrajnych są aktualizowane rocznie. Ostatnia rewizja miała miejsce w grudniu 2022. Aktualne podejście bazuje na raporcie niedopasowania terminów zapadalności w ramach dodatkowych miar monitorowania płynności dla nadzorczego raportowania płynności, jednakże włączając wewnętrzne dostosowania, zgodnie z behawioralnymi założeniami dotyczącymi bilansowych oraz pozabilansowych wypływów i wpływów. Ze względu na fakt, że raport niedopasowania terminów zapadalności przedstawia lukę kontraktową płynności, która opiera się na założeniu statycznego bilansu, wewnętrzne założenia dotyczące rolowania finansowania oraz przyszłych przepływów odsetkowych zostały dostosowane i tym samym wyeliminowane. Dodatkowo, sposób prezentacji wewnętrznej analizy luki płynności został zmieniony, zgodnie z kategoriami zdefiniowanymi w nadzorczym raporcie niedopasowania terminów zapadalności. W grudniu 2022 skumulowana luka płynności była dodatnia i znacząco wyższa niż w grudniu 2021, głównie ze względu na wzrost depozytów od Klientów, co zostało odzwierciedlone w portfelu aktywów płynnych (zdolność równoważenia płynności).

Wewnętrznie zdefiniowany limit 12% aktywów łącznie nie został przekroczony a pozycja płynnościowa została potwierdzona jako solidna. W grudniu 2022 r. także wyniki testów warunków skrajnych pokazywały, że pozycja płynnościowa nie jest zagrożona, gdyż nawet w najbardziej dotkliwym scenariuszu okres przeżycia pozostawał powyżej limitu 3 miesięcy. Informacje odnośnie zarządzania ryzykiem płynności, w tym, informacje na temat wykorzystania limitów wewnętrznych i zewnętrznych, są przekazywane w cyklu miesięcznym do Komitetu Kapitałów, Aktywów i Pasywów, a kwartalnie raportowane do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Proces planowania i budżetowania realizowany przez Bank obejmuje przygotowanie Planu Płynności co ma na celu zapewnienie, że wzrost biznesu będzie wspierany przez adekwatną strukturę finansowania płynności oraz przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

Bank dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności (plan awaryjny w przypadku pogorszenia się płynności finansowej Banku). Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności. Awaryjny Plan Płynności jest aktualizowany co najmniej raz do roku. W 2022 roku, Awaryjny Plan Płynności był testowany i zaktualizowany w celu zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny. W Planie dostosowano również progi ostrzegawcze dla wskaźników wczesnego ostrzegania biorąc pod uwagę scenariusze i wyniki testów warunków skrajnych. Zaktualizowany Plan został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w grudniu 2022 r.

8.6. RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne jest zdefiniowane jako ryzyko straty wynikające z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, działań ludzi lub systemów bądź też ze zdarzeń zewnętrznych. W tej definicji mieści się ryzyko prawne, natomiast ryzyko strategiczne oraz ryzyko utraty reputacji traktowane są jako oddzielne kategorie ryzyka. Ryzyko operacyjne objawia się w każdym aspekcie działalności organizacji i jest jej nieodłączną częścią.

Rok 2022 był kolejnym rokiem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z najlepszymi praktykami przyjętymi, w tym zakresie, przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe. Przyjęte rozwiązania sprawdziły się również w sytuacji związanej z pandemią COVID-19 i wojną na terenie Ukrainy. Przyjęta struktura zarządzania ryzykiem określa poszczególne szczeble zarządzania, zakresy ich obowiązków i odpowiedzialności.

Kluczową rolę w codziennej działalności Banku odgrywają właściciele zdefiniowanych procesów biznesowych i wspomagających. Na podstawie dogłębnej wiedzy o procesie właściciel procesu najtrafniej identyfikuje i ogranicza występujące zagrożenia, stanowiąc pierwszą linię obrony. Drugą linią obrony jest poziom wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się organizacją procesów zarządzania i kontrolą akceptowalnego poziomu ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem takich obszarów jak: zgodność z przepisami, nadużycia, zapobieganie praniu brudnych pieniędzy, bezpieczeństwo i zapewnienie ciągłości działania oraz ubezpieczenia i powierzanie czynności podmiotom zewnętrznym. Trzecią linią obrony jest jednostka niezależnego audytu wewnętrznego.

Każdą decyzję, dotyczącą kroków mających na celu optymalizację ryzyka operacyjnego, poprzedza analiza związanych z tym kosztów i korzyści.

Wyższym szczeblem zarządzania ryzykiem jest Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego, którego obszar działania dotyczy zagrożeń zidentyfikowanych w więcej niż jednym procesie. Wszelkie działania dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Ryzyka, Zarząd i Radę Nadzorczą.

Zgodnie z przyjętym modelem zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania poprzez:

- gromadzenie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- samoocenę ryzyka operacyjnego w poszczególnych procesach,
- analizę i monitorowanie wskaźników ryzyka.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego Bank gromadzi w narzędziu informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zdarzenia te poddawane są analizie odnośnie przyczyn powstania i możliwości zmniejszenia skutków, oraz zastosowania działania prewencyjnego. W systemie informatycznym zdarzenia przypisywane są do konkretnej kategorii ryzyka i konkretnego procesu, co następnie jest m.in. elementem raportowania oraz walidacji samooceny ryzyka. Wewnętrzna baza zdarzeń ryzyka spełnia również wymogi jakościowe i ilościowe stosowania metod zaawansowanych wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Badanie samooceny ryzyka operacyjnego zostało przeprowadzone łącznie z przeglądem procesów, polegającym na ocenie skuteczności przyjętych rozwiązań do spełniania wymogów Klientów i partnerów biznesowych w zakresie jakości obsługi oraz optymalizacji kosztowej. Przyjęta metodologia odnośnie samooceny ryzyka i kontroli pozwoliła ocenić poziom ryzyka w danym procesie, przy uwzględnieniu istniejących kontroli, w oparciu o przyjęte scenariusze. Dla oceny poziomów ryzyka powyżej przyjętego progu tolerancji zostały zaproponowane, wdrożone i są monitorowane działania zapobiegawcze.

W trakcie badania samooceny ryzyka i kontroli poddane zostały analizie również wskaźniki wydajności, a w tym również wskaźniki ryzyka zdefiniowane dla każdego procesu. Kluczowe osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizację zadań w poszczególnych procesach tak zdefiniowały i dostosowały wskaźniki, aby były one najlepszymi predyktorami zbliżających się zagrożeń. Bieżące monitorowanie wskaźników służy zwiększeniu efektywności i wydajności przebiegu procesów oraz skutecznej kontroli ryzyka na poziomie poszczególnych działań w procesach.

Informacja na temat ryzyka operacyjnego jest włączona w sprawozdawczość zarządczą wysokiego szczebla konsolidującą informacje o działaniu poszczególnych procesów.

Biorąc pod uwagę stopień rozwoju zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz skalę i profil swojej działalności, Bank wylicza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne przy zastosowaniu Metody Standardowej.

8.7. RYZYKO NEGATYWNEGO WPLYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE

Ryzyko dotyczące wpływu na środowisko naturalne wiąże się głównie z możliwym negatywnym wpływem Grupy na środowisko i klimat poprzez własną działalność operacyjną, oferowane produkty i usługi bankowe, w tym finansowanie projektów oraz zarządzanie zagrożeniami klimatycznymi, transformacyjnymi i fizycznymi dla Grupy. Grupa zapobiega tym ryzykom stosując się do przepisów prawnych, monitorując własny wpływ na środowisko, wdrażając działania prośrodowiskowe oraz stosując się do „Polityki Środowiskowej Grupy Banku Millennium” i „Zasad odpowiedzialnego finansowania,” Grupa uwzględnia ryzyka środowiskowe i społeczne w procesach oceny klientów, udzielania kredytów i finansowania projektów czy oferowania produktów inwestycyjnych (w tym Millennium TFI), biorąc pod uwagę nie tylko ryzyka związane z sektorami działalności, w których klienci prowadzą swoją działalność, ale także ich funkcjonowanie w kontekście kwestii środowiskowych, społecznych i zarządczych (związanych z łańcem korporacyjnym).

Więcej informacji na ten temat zarządzaniem wpływem Grupy na środowisko i klimat przedstawiono w raporcie ESG Banku i Grupy.

9. Opis transakcji z podmiotami powiązanymi

9.1. TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO I PODMIOTAMI ZALEŻNYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w latach 2022 oraz 2021 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY,
- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM CONSULTING,
- MILLENNIUM TFI
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- MILLENNIUM GOODIE,
- MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES,
- PIAST EXPERT.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (jednostka dominująca najwyższego szczebla), transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2022

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	677 151	2 575	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 056 501	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	247 823	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	99	32	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	29 259	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	974	434	0
Zobowiązania wobec klientów	226 300	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0
Zobowiązania podporządkowane	1 332	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	0
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	48 264	0	68

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2021

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	172 801	611	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 410 915	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	208 874	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	751	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	34 361	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	1 133	100	0
Zobowiązania wobec klientów	464 275	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	394	159	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	64 085	0	65
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	60 956	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-31.12.2022

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	328 439	1 008	0
Prowizji	25 296	149	0
Instrumentów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	30	0
Dywidend	41 796	0	0
Pozostałe operacyjne netto	19 507	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	11 780	75	0
Prowizji	2	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	346	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0
Działania	11 240	0	138

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-31.12.2021

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	74 804	(325)	0
Prowizji	25 400	101	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 398	0	0
Dywidend	48 663	0	0
Pozostałe operacyjne netto	13 722	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	1 887	161	(190)
Prowizji	37	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	2 202	160	0
Pozostałe operacyjne netto	0	5	0
Działania	14 719	0	36

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2022

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	1 203 256	141 185	0
udzielone	1 199 836	120 593	0
otrzymane	3 420	20 593	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	139 897	13 705	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2021

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	1 510 199	103 198	0
udzielone	1 506 920	101 500	0
otrzymane	3 278	1 698	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	72 276	14 675	0

9.2. TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2022 (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	236,0	111,0
w tym limit niewykorzystany	178,5	106,0

Bank świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych. Zgodnie z przyjętymi w Banku zasadami polityki kredytowej, transakcje mające charakter kredytu terminowego opisane w niniejszym punkcie posiadają stosowne zabezpieczenia służące ograniczeniu ryzyka kredytowego.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2022 (w tys. PLN):

Podmiot	Udzielone kredyty	Udzielone gwarancje	Otwarte linie kredytowe	Powiązanie
Klient 1	-	-	-	Personalne z Osobą Nadzorującą

W wyniku zmian w składzie Rady Nadzorczej, w roku 2021 ustało personalne powiązanie z Klientem.

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2021 (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	211,5	112,0
w tym limit niewykorzystany	145,2	64,2

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2021 (w tys. PLN):

Podmiot	Udzielone kredyty	Udzielone gwarancje	Otwarte linie kredytowe	Powiązanie
Klient 1	-	-	-	Personalne z Osobą Nadzorującą

W wyniku zmian w składzie Rady Nadzorczej, w roku 2021 ustało personalne powiązanie z Klientem.

9.3. INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM

Rachunek Zysków i Strat Banku został obciążony kosztami z tytułu wynagrodzeń (z uwzględnieniem salda utworzonych i rozwiązanych rezerw na wypłatę premii) i korzyści na rzecz osób zarządzających wg poniższego zestawienia (w tys. zł):

Rok	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	RAZEM
2022	9 937,5	1 962,4	11 899,9
2021	10 500,0	1 831,1	12 331,1

Korzyści stanowią głównie koszty akomodacji zagranicznych Członków Zarządu. Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli zawierają pozycje zaliczane do kategorii świadczeń krótkoterminowych oraz rezerwy na zmienne składniki wynagrodzeń.

W 2022 i 2021 r. Członkowie Zarządu nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (w tys. PLN):

Rok	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
2022	2 051,1
2021	2 167,3

W 2022 członkowie Rady Nadzorczej otrzymali wynagrodzenie od Spółek Zależnych z tytułu pełnionych funkcji kwocie 140,0 tys. zł (w roku 2021 - 105,6 tys. zł).

10. Wartość godziwa

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczane zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Bank stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów niepochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

Instrumenty finansowe nieujmowane w bilansie według wartości godziwej

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Banku. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Banku są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Banku w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Bank za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania podporządkowane, z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (syntetyczna sekurytyzacja) i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 31.12.2022 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	23	3 893 212	3 811 648
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	23	1 410 245	1 410 166
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	22	64 536 372	62 166 022
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	32	625 144	625 163
Zobowiązania wobec klientów	33	98 264 816	98 289 469
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	35	243 753	244 519
Zobowiązania podporządkowane	36	1 568 083	1 568 949

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Banku, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 31.12.2021 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	23	37 088	37 764
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	23	943 315	943 230
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	66 389 244	64 295 912
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	32	186 247	185 787
Zobowiązania wobec klientów	33	91 672 296	91 609 959
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	35	0	0
Zobowiązania podporządkowane	36	1 541 144	1 538 598

Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2022

	Nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z ryнку	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z ryнку
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
Wycena instrumentów pochodnych			87 859	251 436
Instrumenty kapitałowe		113		
Instrumenty dłużne		24 210		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20			
Instrumenty kapitałowe			62 370	66 609
Instrumenty dłużne				72 057
Kredyty i pożyczki	22			97 982
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21			
Instrumenty kapitałowe		247		24 146
Instrumenty dłużne		13 914 533	2 499 532	
Kredyty i pożyczki	22			11 221 252
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		135 804	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31			
Wycena instrumentów pochodnych			125 722	254 422
Pozycje krótkie		4 784		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		554 544	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2021

	Nota	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
Wycena instrumentów pochodnych			57 643	29 008
Instrumenty dłużne		86 438		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20			
Instrumenty kapitałowe			71 795	66 609
Instrumenty dłużne				127 499
Kredyty i pożyczki	22			362 992
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21			
Instrumenty kapitałowe				28 433
Instrumenty dłużne		17 924 059		
Kredyty i pożyczki				11 485 351
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		14 385	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31			
Wycena instrumentów pochodnych			97 312	29 483
Pozycje krótkie		16 614		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		614 573	

Stosując kryterium techniki wyceny Bank na dzień 31.12.2022 r. klasyfikował do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa). Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku wzrostu stopy dyskontującej o 1 p.p. wycena portfela zmaniałaby się o -0,1% (analiza wrażliwości: na podstawie modelu wyceny FV dla portfela kart kredytowych);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane VISA Incorporation: sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie oraz okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA.
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym rynku).

W okresie sprawozdawczym Bank nie dokonywał transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki FVP&L	Kredyty i pożyczki FVOCI
Stan na 31.12.2021	28 397	(28 872)	95 042	127 499	362 992	11 485 351
Rozliczenie / sprzedaż / zakup / przeniesienie do portfela	214 404	(216 420)	85	(60 296)	(306 117)	(1 021 563)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	(4 380)	0	0	(11 255)
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	28 604	768 719
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	4 613	(5 109)	0	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	4 854	12 503	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	8	0	0	0
Stan na 31.12.2022	247 414	(250 400)	90 755	72 057	97 982	11 221 252

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Bank zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Bank wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki FVP&L	Kredyty i pożyczki FVOCI
Stan na 31.12.2020	19 911	(19 559)	95 827	50 335	1 615 753	0
Rozliczenie / sprzedaż / zakup / przeniesienie do portfela	4 158	(5 055)	0	0	(1 348 014)	11 081 946
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	(785)	0	0	267 079
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	55 372	136 326
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	4 328	(4 258)	0	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	77 164	39 881	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	0	0	0	0
Stan na 31.12.2021	28 397	(28 872)	95 042	127 499	362 992	11 485 351

11. Zobowiązania i Aktywa warunkowe

11.1. SPRAWY SĄDOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko Bankowi. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 13. nota 16) "Podatek dochodowy"**.

Sprawy sądowe z powództwa Banku

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 31.12.2022, w których Bank występował w roli powoda wynosiła 666,1 mln zł. Wzrost wartości przedmiotów sporu w sprawach z powództwa Banku w stosunku do okresów poprzednich wynika z faktu składania pozwów przeciwko klientom z portfela walutowych kredytów hipotecznych.

Postępowanie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

W dniu 3 stycznia 2018 r. Bank Millennium ('Bank') otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank został zobowiązany do:

- 1) przesłania informacji o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 mln PLN.

Bank złożył odwołanie od decyzji w ustawowym terminie.

Dnia 7 stycznia 2020 r. sąd I instancji oddalił odwołanie Banku w całości. Bank złożył apelację od wyroku w ustawowym terminie. Sąd przedstawił pogląd, że wyrok wydany w toku kontroli wzorca umownego (w toku kontroli abstrakcyjnej), uznający postanowienia wzorca za abuzywne, przesądza abuzywność analogicznych postanowień we wcześniej zawartych umowach. W związku z tym, informacja przekazana konsumentom była niewłaściwa i wprowadzająca w błąd. W zakresie kary nałożonej przez UOKiK, Sąd wskazał, że polityka nakładania kar przez UOKiK zmieniła się w kierunku zaostrzenia kar oraz, że sąd zgadza się z tym kierunkiem.

W ocenie Banku, Sąd nie powinien dokonywać oceny zachowania Banku w 2015 r. z perspektywy dzisiejszych poglądów orzecznictwa dotyczących znaczenia kontroli abstrakcyjnej (dopiero w styczniu 2016 roku została opublikowana uchwała SN wspierająca pogląd Prezesa UOKiK), tym bardziej nie powinien nakładać kar za te zachowania stosując dzisiejszą politykę w zakresie nakładania kar. Powyższe stanowi istotny argument przeciwko zasadności wyroku i wspiera apelację, którą Bank złożył do sądu II instancji.

Sąd II instancji wyrokiem z dnia 24 lutego 2022 r. uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK wniósł 31 sierpnia 2022r. skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranie sprawy przed Sądem Najwyższym są pozytywne.

Postępowanie w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję

Bank (wraz z innymi bankami) jest również stroną sporu z UOKiK, w którym Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu Banków, w tym Banku Millennium, w porozumieniu mającym na celu wspólne ustalanie stawek opłaty interchange pobieranych od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i Mastercard i decyzją z dnia 29 grudnia 2006 r. nałożył karę na Bank w kwocie 12,2 mln PLN. Bank, wraz z innymi bankami, złożył odwołanie od decyzji.

W związku z wyrokiem Sądu Najwyższego i wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 listopada 2020 r., sprawa obecnie toczy się przed sądem I instancji - Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Bank utworzył rezerwę w kwocie równej nałożonej karze.

Postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

W dniu 22 września 2020 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) uznającą za abuzywne klauzule określające zasady wymiany walut, stosowane w tzw. aneksie antyspreadowym, i jednocześnie zakazał ich stosowania.

Na Bank nałożono karę w wysokości 10,5 mln zł. Wysokość kary uwzględnia dwie okoliczności łagodzące: współpracę z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz zaprzestanie stosowania kwestionowanych postanowień.

Bank został również zobowiązany, po uprawomocnieniu się decyzji, do poinformowania konsumentów listem poleconym, że klauzule zostały uznane za niedozwolone, a zatem nie są dla nich wiążące (bez konieczności uzyskania orzeczenia sądu potwierdzającego tą okoliczność) oraz opublikować decyzję w sprawie na stronie internetowej Banku.

W pisemnym uzasadnieniu Prezes UOKiK zarzuca, że kursy walut ustalone przez Bank są swobodnie ustalane przez Bank (w oparciu o nieokreśloną w żadnych przepisach koncepcję średniego kursu na rynku międzybankowym). Co więcej, klient nie wie dokładnie, gdzie szukać tych stawek, ponieważ zapisy odsyłają do serwisu Reuters, bez sprecyzowania, o którą stronę dokładnie chodzi.

Zapisy odnoszące się do kursów walut w tabelach Banku zostały zakwestionowane, ponieważ Bank nie określa, kiedy i ile razy dziennie te tabele będą przygotowywane i publikowane.

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał również, że w toku postępowania Bank Millennium przedstawił różne propozycje rozwiązań, które Prezes UOKiK uznał za niewystarczające.

Decyzja nie jest prawomocna. Bank złożył odwołanie od powyższej decyzji w ustawowym terminie.

W dniu 31 marca 2022 r. sąd I instancji uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. W dniu 23 maja 2022 r. Prezes UOKiK złożył apelację. W dniu 26 października 2022 roku Sąd Apelacyjny zmienił wyrok sądu I instancji i podzielił stanowisko Prezesa UOKiK co do abuzywności postanowień dotyczących ustalania kursów walut w aneksach zawieranych z kredytobiorcami walutowymi. W dniu 21 listopada 2022 roku Sąd Apelacyjny na wniosek Banku wstrzymał wykonanie wyroku do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego. Bank złożył skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.

Sprawy sądowe przeciwko Bankowi

Najistotniejsze postępowania w grupie spraw sądowych, w których Bank występował w roli pozwanego na dzień 31.12.2022 r.:

- Bank jest stroną pozwaną w trzech postępowaniach sądowych, w których przedmiotem sporu jest wysokość opłaty interchange. W dwóch ze wspomnianych spraw Bank został pozwany solidarnie z innym bankiem, a w jednej z innym bankiem oraz organizacjami kartowymi. Łączna wartość roszczeń zgłoszona w tych sprawach wynosi 729,6 mln PLN. Postępowaniem o najwyższej wartości zgłoszonego roszczenia jest sprawa z powództwa PKN Orlen SA, w której powód żąda zapłaty 635,7 mln PLN. Powód w tym postępowaniu zarzuca, że banki działały w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2006-2014. W pozostałych dwóch sprawach zarzuty są podobne do zarzutów podnoszonych w sprawie z powództwa PKN Orlen SA, natomiast okres rzekomego porozumienia jest wskazywany na lata 2008-2014. Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu w tych sprawach Bank nie utworzył rezerwy. Dodatkowo wskazujemy, że Bank uczestniczy w charakterze interwenienta ubocznego w czterech innych postępowaniach dotyczących opłaty interchange. Stroną pozwaną są inne banki. Powodowie w tych sprawach również zarzucają bankom działanie w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2008-2014.
- Sprawa z powództwa Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.
Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności.
W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ SA przeciwko Bankowi. Aktualnie Sąd w I instancji prowadzi postępowanie dowodowe.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których Bank występował w roli pozwanego, wg stanu na 31.12.2022 r., wynosiła 3 875,2 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej oraz w **Rozdziale 12.** pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne).

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1 października 2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozwem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7.371.107,94 PLN. Postanowieniem z 1 kwietnia 2020 r. Sąd ustalił skład grupy zgodnie z żądaniem powoda oraz zdecydował o przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadków na piśmie i wezwał strony do przestania pytań do świadków. Bank złożył pismo procesowe, zawierające pytania do świadków w lipcu 2020. Obecnie trwa zbieranie przez sąd zeznań pisemnych od świadków. Na chwilę obecną nie wyznaczono terminu rozprawy.

Według stanu na dzień 31.12.2022 r. toczyło się również 218 indywidualnych spraw sądowych dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (sprawy, w których prezentowane jest wyłącznie roszczenie o zwrot prowizji lub opłaty UNWW).

Powództwa Rzecznika Finansowego o zaprzestanie nieuczciwych praktyk rynkowych:

W dniu 13 sierpnia 2020 r. do Banku wpłynął pozew Rzecznika Finansowego. Rzecznik Finansowy w swoim pozwie domaga się nakazania Bankowi oraz ubezpieczycielowi (TU Europa), aby zaprzestali stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na:

- prezentowaniu oferowanego ubezpieczenia spłaty pożyczki jako chroniącego interesy ubezpieczonych, w sytuacji gdy konstrukcja ubezpieczenia wskazuje, że chroni ono interesy Banku;
- stosowaniu klauzul, które wiążą wartość świadczenia ubezpieczeniowego z kwotą zadłużenia kredytobiorcy;
- stosowaniu klauzul ustalających wysokość składki ubezpieczeniowej bez uprzedniej oceny ryzyka (underwriting);
- stosowaniu klauzul wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela za wypadki ubezpieczeniowe wynikające z wcześniejszych przyczyn.

Rzecznik wnosi również o zobowiązanie Banku do publikacji na stronie internetowej Banku informacji o stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych.

Pozew nie obejmuje żądania zapłaty przez Bank oznaczonych kwot. Niemniej uznanie praktyki za niedozwoloną może być przyczyną kreowania w przyszłości roszczeń przez klientów indywidualnych. Sprawa jest na etapie rozpoznawania przed sądem I instancji.

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych zostało opisane w **Rozdziale 12. "Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych"**.

11.2. POZYCJE POZABILANSOWE

w tysiącach zł	31.12.2022	31.12.2021
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	16 365 564	17 365 756
Zobowiązania udzielone:	14 030 294	15 236 694
finansowe	11 610 683	12 658 407
gwarancyjne	2 419 611	2 578 287
Zobowiązania otrzymane:	2 335 270	2 129 062
finansowe	6 884	40 000
gwarancyjne	2 328 386	2 089 062

Na udzielone zobowiązania warunkowe ujęte w powyższej tabeli składają się zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak: niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia w rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz wystawione gwarancje i akredytywy (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Banku z zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Wartość zobowiązań gwarancyjnych prezentowanych powyżej przedstawia maksymalną wartość możliwą do poniesienia przez Bank straty w przypadku gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Bank tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe ujmowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu. Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy oszacowaną kwotą wykorzystanego zaangażowania warunkowego, a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji kredytowej. W związku z tym, Bank uznaje, że wartości ujęte w powyższej tabeli są jednocześnie zbliżone do wartości godziwej prezentowanych zobowiązań warunkowych.

Struktura podmiotowa wszystkich udzielonych zobowiązań gwarancyjnych netto, wykazanych w pozycjach pozabilansowych:

Klient - sektor, w tys. PLN	31.12.2022	31.12.2021
sektor finansowy	465 503	803 464
sektor niefinansowy (firmy)	1 949 877	1 773 210
sektor budżetowy	4 238	1 613
Razem	2 419 618	2 578 287

Bank jako podmiot dominujący udzielił dla spółki zależnej - Millennium Leasing, 3 gwarancji spłaty kredytu na łączną kwotę 334,5 mln PLN oraz linii na gwarancje o łącznej wartości 19,3 mln PLN. Poza tym Bank udzielał gwarancji i poręczeń zewnętrznym podmiotom na zlecenie spółek Grupy Kapitałowej. Łączną wartość zobowiązań gwarancyjnych z powyższych tytułów przedstawia tabela:

Podmiot zależny, w tys. PLN	31.12.2022	31.12.2021
Millennium Leasing Sp. z o.o.	354 495	713 831
Millennium Service Sp. z o.o.	12 722	12 551
Millennium Goodie Sp. z o.o.	5 000	5 000
Razem	372 217	731 381

Gwarancje i poręczenia udzielone Klientom

Zobowiązania udzielone - gwarancyjne, w tys. PLN	31.12.2022	31.12.2021
Czynne gwarancje i poręczenia	1 472 187	1 434 928
Linie na gwarancje i poręczenia	954 066	1 149 877
Razem	2 426 252	2 584 805
Rezerwy utworzone	(6 634)	(6 519)
Zobowiązania udzielone - gwarancyjne po uwzględnieniu rezerw	2 419 618	2 578 287

Struktura zobowiązań udzielonych z tytułu czynnych gwarancji i poręczeń wg poszczególnych kryteriów (w tys. zł.):

Według walut	31.12.2022	31.12.2021
PLN	857 171	897 677
Waluty obce	615 016	537 251
Razem	1 472 187	1 434 928

Według rodzaju zobowiązania	31.12.2022		31.12.2021	
	Ilość sztuk	Wartość	Ilość sztuk	Wartość
Gwarancja	3 417	1 456 797	3 475	1 419 727
Poręczenie	0	0	0	0
Regwarancja	58	15 391	48	15 201
Razem	3 475	1 472 187	3 523	1 434 928

Według przedmiotu zobowiązania	31.12.2022			31.12.2021		
	Ilość sztuk	Wartość	Udział % wartości	Ilość sztuk	Wartość	Udział % wartości
dobrego wykonania kontraktu	2 780	555 850	37,76%	2 776	532 730	37,13%
terminowej zapłaty za towar lub usługę	287	339 003	23,03%	325	244 684	17,05%
przetargowa	85	13 441	0,91%	107	16 713	1,16%
zapłaty czynszu	185	83 118	5,65%	200	100 245	6,99%
zwrotu zaliczki	52	48 423	3,29%	56	40 102	2,79%
celna	36	53 251	3,62%	39	49 159	3,43%
spląty kredytu bankowego lub pożyczki	17	343 501	23,32%	17	438 033	30,53%
inne	33	35 600	2,42%	3	13 262	0,92%
RAZEM	3 475	1 472 187	100,00%	3 523	1 434 928	100,00%

12. Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

12.1. SPRAWY SĄDOWE I AKTUALNY STAN REZERW NA RYZYKO PRAWNE

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Bank miał 16 008 umów kredytowych i dodatkowo 1 272 umowy kredytowe z byłego Euro Banku będących przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych), dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych (78% umów kredytowych przed sądem pierwszej instancji oraz 22% umów kredytowych przed sądem drugiej instancji) z całkowitą wartością roszczeń wniesionych przez powodów wynoszącą 2 758,4 mln PLN oraz 201,9 mln CHF (portfel Banku Millennium: 2 536 mln PLN i 197,3 mln CHF oraz portfel byłego Euro Banku: 222,5 mln PLN i 4,6 mln CHF).

Roszczenia zgłaszane przez klientów w postępowaniach indywidualnych dotyczą przede wszystkim stwierdzenia nieważności umowy i zwrotu zapłaconych rat kapitałowo-odsetkowych jako nienależytego świadczenia z uwagi na abuzywny charakter klauzul indeksacyjnych, lub też utrzymania umowy w PLN z oprocentowaniem indeksowanym do CHF Libor.

Bank jest poza tym stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest ustalenie odpowiedzialności Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z zawartymi walutowymi kredytami hipotecznymi. Nie jest to spór o zapłatę. Orzeczenie w tym postępowaniu nie przyzna bezpośrednio członkom grupy żadnych kwot. Liczba umów kredytowych objęta tym postępowaniem wynosi 3 273. W dniu 24 maja 2022 r. sąd wydał, wyrok co do istoty sprawy oddalający powództwo w całości. Obie strony wniosowały o pisemne uzasadnienie wyroku. W dniu 13 grudnia 2022 r. powód złożył apelację od wyroku z dnia 24 maja 2022 r. Apelacja nie została dotychczas doręczona pełnomocnikom Banku.

Natarczywa kampania reklamowa obserwowana w domenie publicznej wpływa na liczbę sporów sądowych. Do końca 2019 r. przeciwko Bankowi złożono 1 982 indywidualne roszczenia (dodatkowo 236 przeciwko dawnemu Euro Bankowi), w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 006 (265), w 2021 r. wzrosła o 6 153 (422), natomiast w 2022 r. wzrosła o 5 750 (408).

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich) zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów była prawomocnie korzystnie rozstrzygana dla banków do 2019 r. Jednakże, po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydanym 3 października 2019 r. (Sprawa C-260/18) proporcje zmieniły się na niekorzyść i w zdecydowanej większości przypadków banki przegrywały sprawy w sądach. Jeśli chodzi o sam Bank, w okresie od roku 2015 do końca 2022 ostatecznie rozstrzygnięto 1 173 sprawy (1 111 w roszczeniach klientów wobec Banku i 62 w roszczeniach wniesionych przez Bank wobec klientów tj. sprawy windykacyjne) spośród których zawarto 354 ugody, 46 spraw umorzono, 53 zostało rozstrzygniętych korzystnie dla Banku, a 720 zakończyło się wyrokiem niekorzystnym dotyczącym zarówno unieważnienia umów kredytowych, jak i konwersji na PLN+LIBOR. Bank składa apelacje od negatywnych orzeczeń sądu I instancji, a także wnosi skargi kasacyjne do Sądu Najwyższego od niekorzystnych dla Banku prawomocnych wyroków. Aktualnie statystyki orzeczeń sądów pierwszej i drugiej instancji są znacznie bardziej niekorzystne i ich liczba również wzrastała.

Wartość brutto umów i pożyczek w ramach indywidualnych spraw sądowych i pozwów grupowych wniesionych przeciwko Bankowi na dzień 31.12.2022 r. wynosiła 5 576 mln zł (w tym pozostająca do spłaty kwota kapitału umów kredytowych w ramach pozwu zbiorowego wyniosła 897 mln zł).

Gdyby wszystkie umowy kredytowe zawarte przez Bank Millennium, będące obecnie w postępowaniach sądowych indywidualnych i grupowych zostały uznane za nieważne bez odpowiedniego wynagrodzenia za wykorzystanie kapitału, koszt przed opodatkowaniem mógłby wynieść 5 499 mln zł. Końcowe straty mogą być niższe lub wyższe w zależności od ostatecznej linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie.

W roku 2022 r. Bank utworzył 1 844 mln zł rezerw oraz 173 mln zł na portfel byłego Euro Banku. Wartość bilansowa rezerw dla portfela Banku Millennium na koniec grudnia 2022 r. ukształtowała się na poziomie 4 986 mln zł, a dla portfela byłego Euro Banku 409 mln zł.

Opracowana przez Bank metodologia liczenia rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami indeksowanymi opiera się na następujących głównych parametrach:

- (1) liczbie bieżących spraw (w tym umów w ramach pozwu zbiorowego) i potencjalnych przyszłych sprawach sądowych, które pojawią się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym,
- (2) kwocie potencjalnej straty Banku w przypadku wydania konkretnego wyroku sądowego,
- (3) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądowego obliczanego na podstawie statystyk orzeczeń sektora bankowego w Polsce oraz uzyskanych opinii prawnych.
- (4) w przypadku scenariusza unieważnienia umowy kredytowej, elementem brany pod uwagę, mając na uwadze oceny prawne, jest wyliczenie straty Banku z uwzględnieniem przypisania minimalnego prawdopodobieństwa uzyskania wynagrodzenia za korzystanie z kapitału.
- (5) szacunkach związanych z polubownymi ugodami z klientami zawieranymi na drodze sądowej lub pozasądowej:
 - a. negocjacje prowadzone są indywidualnie i mogą być w każdej chwili przerwane przez Bank,
 - b. z uwagi na poniesione już w przeszłości duże wysiłki negocjacyjne, maleje prawdopodobieństwo sukcesu w tych negocjacjach w przyszłości, a jednocześnie większość klientów miała już kontakt z Bankiem w sprawie ewentualnego negocjowania konwersji kredytów na złotówki, więc na chwilę obecną Bank przyjmuje konserwatywne podejście przy uwzględnianiu potencjalnego wpływu tego czynnika.

Ryzyko prawne portfela byłego Euro Banku jest w pełni pokryte Umową w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, zawartą z Société Générale S.A.

Bank przeanalizował wrażliwość metodologii obliczania rezerw, w przypadku której zmiana parametrów wpłynęłaby na wartość szacowanej straty związanej z ryzykiem prawnym sporu:

Parametr	Scenariusz:	Wpływ na stratę w wyniku ryzyka prawnego związanego z portfelem kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych
Zmiana w liczbie sporów sądowych	Dodatkowo 1 p.p. aktywnych klientów składa pozew sądowy przeciwko Bankowi.	35 mln PLN
Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy	Prawdopodobieństwo, że Bank wygra sprawę, jest niższe o 1 p.p.	41 mln PLN
Zmiana szacowanych strat dla każdego wariantu wyroku	Wzrost strat dla każdego wariantu wyroku o 1 p.p.	40 mln PLN

Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty lub przewalutowania kredytów na PLN. W wyniku tych negocjacji i innych naturalnych czynników, liczba aktywnych walutowych kredytów hipotecznych zmniejszyła się w 2021 r. o 8 449 i o 7 943 w 2022 r. Na koniec 2022 roku Bank posiadał 38 011 aktywnych walutowych kredytów hipotecznych. Koszty poniesione w związku z tymi negocjacjami wyniosły 364,5 mln zł w 2021 r. oraz 515,2 mln zł w 2022 r. i są prezentowane głównie w pozycji „Wynik z pozycji wymiany” w Rachunku zysków i strat, a w roku 2022 również jako „Wynik z tytułu modyfikacji” (wartości kosztów obciążających poszczególne pozycje Rachunku zysków i strat z tytułu zawieranych uгод zaprezentowano w nocie (14) w Rozdziale 13 Noty do Sprawozdania Finansowego).

Należy również nadmienić, że na 31.12.2022 Bank musiał utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych w związku z ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych (bufor walutowy Filaru II) w wysokości 1,95 p.p. (1,94 p.p. na poziomie Grupy), z których część została alokowana na ryzyko operacyjne/prawne.

Istotne dla oceny ryzyka rozstrzygnięcia TSUE i Sądu Najwyższego

3 października 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-260/18 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Wyrok TSUE w zakresie dokonanej w nim interpretacji prawa Unii Europejskiej jest wiążący dla sądów krajowych. Orzeczenie to interpretowało art. 6 dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia wspomniany przepis musi być interpretowany w taki sposób, że (i) sąd krajowy może unieważnić umowę kredytową, jeśli usunięcie nieuczciwych warunków wykrytych w tej umowie zmieniłoby charakter głównego przedmiotu umowy; (ii) skutki dla sytuacji klienta wynikające z unieważnienia umowy należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub dających się przewidzieć w czasie, kiedy powstał spór, a co do tego, czy konsument chce utrzymać umowę, decyduje jego wola; (iii) artykuł 6 dyrektywy wyklucza wypełnianie luk w umowie spowodowanych usunięciem nieuczciwych warunków umowy wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa o charakterze ogólnym lub przyjętych zwyczajów; (iv) artykuł 6 dyrektywy wyklucza utrzymanie nieuczciwych warunków umowy, jeśli konsument nie zgodził się na utrzymanie takich warunków. Można zauważyć, że TSUE poddał w wątpliwość możliwość dalszej realizacji umowy kredytowej w PLN przy utrzymaniu obliczania odsetek zgodnie z LIBOR.

Wyrok TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał wcześniej, że warunek umowny ma charakter abuzywny. Wyłączną prerogatywą sądów krajowych jest ocena, w trakcie postępowania sądowego, czy dany warunek umowny może być uważany za abuzywny w danych okolicznościach sprawy.

29 kwietnia 2021 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-19/20 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie przeciwko ex- BPH S.A. TSUE stwierdził że:

(i) sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Takie stwierdzenie pociąga za sobą przywrócenie sytuacji, w jakiej znajdowałby się konsument w braku warunku, którego nieuczciwy charakter zostałby stwierdzony, chyba że konsument poprzez zmianę nieuczciwego warunku zrezygnował z takiego przywrócenia w drodze wolnej i świadomej zgody. Jednakże z dyrektywy Rady 93/13 nie wynika, że stwierdzenie nieuczciwego charakteru pierwotnego warunku umownego miałoby co do zasady skutek w postaci unieważnienia umowy, jeśli zmiana tego warunku pozwala na przywrócenie równowagi między obowiązkami i prawami tych stron wynikającymi z umowy i na usunięcie wady obciążającej ten warunek.

(ii) sąd krajowy może usunąć jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy zniechęcający cel dyrektywy Rady 93/13 jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Jednocześnie, przepisy dyrektywy stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty.

(iii) skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

(iv) sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, obowiązany jest poinformować konsumenta, w ramach krajowych norm proceduralnych i w następstwie kontradyktoryjnej debaty, o konsekwencjach prawnych, jakie może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności takiej umowy, niezależnie od tego, czy konsument jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika.

W dniu 18 listopada 2021r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-212/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. TSUE stwierdził, że:

i) Treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę.

ii) Sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nie może dokonać wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron.

W dniu 10 czerwca 2021r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał postanowienie w sprawie C-198/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Santander Bank Polska SA. TSUE stwierdził, że ochrona przewidziana w dyrektywie Rady 93/13/EWG przysługuje każdemu konsumentowi, a nie tylko temu, którego można uznać za „właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta”.

W dniu 8 września 2022r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawach połączonych C-80/21, C-81/21, C-82/21 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawach przeciwko Deutsche Bank SA oraz mBank SA. TSUE stwierdził, że:

i) Sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter części warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, które nadają mu nieuczciwy charakter, jeżeli takie usunięcie nie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

ii) Sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, która to nieważność nie pociąga za sobą nieważności tej umowy w całości, zastąpić ten warunek przepisem dyspozytywnym prawa krajowego.

iii) Sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je.

iv) Dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia konsumenta, mającego na celu uzyskanie zwrotu kwot nienależnie wypłaconych przedsiębiorcy w wykonaniu nieuczciwego warunku umowy kredytu, nie rozpoczyna biegu w dniu każdego świadczenia wykonanego przez konsumenta, jeśli konsument nie był w stanie w tym dniu samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia okoliczności, że umowa przewidywała okres spłaty - w niniejszym przypadku trzydziestoletni - znacznie przekraczający dziesięcioletni ustawowy termin przedawnienia.

7 maja 2021 Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów Sądu najwyższego wydał uchwałę której nadał moc zasady prawnej zgodnie z którą:

1. Niedozwolone postanowienie umowne (art. 3851 § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną.

2. Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę (III CZP 40/22), w której wskazał, że w sporach z konsumentem przepis art. 358¹ k.c. stanowi przepis szczególny wobec art. 353¹ k.c., co oznacza, że w przypadku, gdy zachodzą przesłanki zastosowania obu przepisów, sąd powinien zastosować przepis szczególny i orzec trwałą bezskuteczność postanowienia umownego, a nie jego nieważność. Przedmiotowe orzeczenie Sądu Najwyższego należy postrzegać jako istotnie ograniczające ryzyko przedawnienia roszczeń banku o zwrot kapitału.

W tym kontekście, biorąc pod uwagę ostatnią niekorzystną ewolucję w orzecznictwie w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać oceny i być może konieczne będzie dalsze zwiększanie salda rezerw dedykowanych na spory sądowe, w przypadku kontynuacji tego trendu.

Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne odnoszące się do walutowych kredytów hipotecznych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozpatrywanych sporów, co mogłoby doprowadzić do pojawienia się dalszych interpretacji, które byłyby istotne dla oceny ryzyka związanych z przedmiotowymi postępowaniami. Okoliczność ta wskazuje na potrzebę stałej analizy tych spraw. Kolejne wnioski o wyjaśnienie i orzeczenie skierowane do TSUE i polskiego Sądu Najwyższego zostały już złożone i mogą być dalej składane, co może mieć wpływ na wynik spraw sądowych.

12.2. ZDARZENIA, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPLYW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH I ZWIĄZANE Z NIM REZERWY

29 stycznia 2021 r. opublikowano zbiór pytań, z którymi Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego zwróciła się do Izby Cywilnej SN w pełnym składzie, co może mieć istotne konsekwencje w zakresie wyjaśnienia istotnych aspektów orzeczeń sądowych i ich konsekwencji. Izbę Cywilną Sądu Najwyższego poproszono o odpowiedź na pytania na temat kluczowych spraw dotyczących umów walutowych kredytów hipotecznych: (i) czy jest dopuszczalne zastąpienie - przepisami prawnymi lub normą zwyczajową - abuzywnych przepisów umowy odnoszących się do ustalania kursu walutowego; ponadto (ii) czy w przypadku niemożności ustalenia kursu walutowego waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego/denominowanego - jest dopuszczalne, by umowa była ważna w pozostałym zakresie; jak również (iii) czy w przypadku nieważności kredytu CHF, stosowałyby się teoria salda (powstaje pojedyncze roszczenie które odpowiada różnicy roszczenia banku i roszczenia klienta) lub teoria dwóch kondycji (odrębnie roszczenie banku i roszczenie klienta, które powinny zostać rozstrzygnięte odrębnie). Sąd Najwyższy poproszono również o odpowiedź na pytanie, (iv) od którego momentu rozpoczyna bieg okres przedawnienia w przypadku roszczenia banku o spłatę kwot wypłaconych jako kredyt i (v) czy banki oraz konsumenci mogą otrzymać wynagrodzenie za wykorzystanie swoich środków pieniężnych przez drugą stronę.

11 maja 2021 Izba Cywilna Sądu Najwyższego zwróciła się o opinie na temat kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich to pięciu instytucji, w tym do Narodowego Banku Polskiego (NBP), Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF), Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka oraz Rzecznika Finansowego.

Stanowiska: Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Finansowego są generalnie korzystne dla konsumentów, natomiast NBP i UKNF prezentują stanowisko bardziej wyważone, zawierające sprawiedliwe zasady traktowania kredytobiorców posiadających kredyty hipoteczne w walutach obcych w porównaniu do sytuacji kredytobiorców złotych, a także wyważone aspekty ekonomiczne dotyczące rozwiązania problemu, które mogłyby zostać rozważone przez Sąd Najwyższy.

W toku kolejnego posiedzenia w dniu 2 września 2021 r., Sąd Najwyższy nie ustosunkował się do odpowiedzi na zadane pytania i nie jest znany nowy termin posiedzenia.

Dnia 12 sierpnia 2021, w sprawie z powództwa konsumenta przeciwko Bankowi Millennium SA, o zapłatę do TSUE skierowane zostało pytanie prejudycjalne (C-520/21) czy w przypadku uznania, że umowa kredytu zawarta przez bank i konsumenta jest od początku nieważna z powodu zawarcia w niej nieuczciwych warunków umownych, strony oprócz zwrotu pieniędzy zapłaconych w wykonaniu tej umowy (bank - kapitału kredytu, konsument - rat, opłat, prowizji i składek ubezpieczeniowych) oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, mogą domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia. Rozprawa odbyła się 12 października 2022 r. W rozprawie udział wzięli przedstawiciele Banku, pełnomocnik konsumenta, przedstawiciele Komisji Europejskiej, rządu polskiego, Rzecznika Finansowego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Komisji Nadzoru Finansowego oraz prokurator. Komisja Europejska w swoim stanowisku sprzeciwiła się przyznaniu prawa bankom do dodatkowego świadczenia finansowego z tytułu korzystania przez konsumenta z udostępnionego kapitału. Komisja stwierdziła jednocześnie, że przyznanie konsumentom prawa do dodatkowego świadczenia finansowego nie będzie sprzeczne z prawem UE. Przedstawiciele rządu polskiego, Rzecznika Finansowego, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz prokurator również sprzeciwili się przyznaniu bankom prawa do dodatkowego świadczenia.

Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego wskazał, że istotą problemu nie jest abuzywność klauzul umownych, tylko aprecjacja franka szwajcarskiego (CHF) względem złotego (PLN). W ocenie Przewodniczącego KNF bankom przysługuje prawo do ekonomicznej rekompensaty z tytułu umożliwienia innemu podmiotowi korzystania z kapitału.

Kolejnym etapem w sprawie będzie wydanie przez Rzecznika Generalnego opinii w sprawie. Wydanie opinii zaplanowano na dzień 16.02.2023 r.

Dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie z powództwa Banku przeciwko kredytobiorcy o zapłatę - zwrot udostępnionego kredytobiorcy na podstawie nieważnej umowy kapitału oraz równowartości korzyści związanej z korzystaniem przez kredytobiorcę z kapitału, sąd skierował do TSUE pytanie prejudycjalne czy w przypadku uznania, że umowa kredytu zawarta przez bank i konsumenta jest od początku nieważna z powodu zawarcia w niej nieuczciwych warunków umownych, bank oprócz zwrotu pieniędzy zapłaconych w wykonaniu tej umowy (kapitału kredytu) oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, może domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą C-756/22. Sąd kierując pytanie, zwrócił się do TSUE z wnioskiem o połączenie sprawy z w/w toczącym się już postępowaniem pod sygn. akt C-520/21. Trybunał postanowił nie łączyć tych spraw.

Z zakresem rozliczeń pomiędzy Bankiem a kredytobiorcą po upadku umowy kredytowej związane jest również zagadnienie prawne skierowane do siedmioosobowego składu Sądu Najwyższego (sygn. III CZP 54/21). Termin rozpoznania sprawy nie został jeszcze wyznaczony.

Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia przedstawione także zostało zagadnienie czy umowa kredytu ma charakter umowy wzajemnej w świetle regulacji dotyczących prawa zatrzymania.

W dniu 8 grudnia 2020 roku p. Jacek Jastrzębski, przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), zaproponował wprowadzenie rozwiązania „sektorowego” w kwestii ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi dla całego sektora. Rozwiązanie polegałoby na oferowaniu przez banki swoim klientom możliwości dobrowolnego przystępowania do porozumień, na podstawie których klient zawierałby z bankiem ugodę, tak jakby jego kredyt od samego początku był kredytem złotowym oprocentowanym za pomocą odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takiego kredytu.

Po tym publicznym ogłoszeniu propozycja stała się przedmiotem konsultacji pomiędzy bankami; konsultacje były prowadzone pod auspicjami KNF i Związku Banków Polskich. Ogólnie rzecz biorąc, banki dokonały oceny warunków, w których takie rozwiązanie można by wdrożyć, oraz jego dalszych skutków.

Zgodnie z informacjami przekazanymi w poprzednich sprawozdaniach finansowych Zdaniem Zarządu Banku po dokonaniu oceny ważnymi aspektami, które należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji o potencjalnym wdrożeniu takiego programu, były: a) korzystna opinia lub przynajmniej brak sprzeciwu ze strony istotnych instytucji publicznych; b) wsparcie jego realizacji przez Narodowy Bank Polski; c) poziom pewności prawnej umów dotyczących ugody, które byłyby podpisane z kredytobiorcami; d) poziom wpływu finansowego przed i po opodatkowaniu; e) konsekwencje kapitałowe, w tym korekty regulacyjne poziomu wymogów kapitałowych związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi.

W oparciu o aktualnie dostępne informacje, niektóre z wyżej wymienionych aspektów prawdopodobnie nie zostaną w pełni wyjaśnione i/lub osiągnięte.

Każda decyzja dotycząca realizacji takiego programu, wymagałaby od Zarządu przedłożenia jej Radzie Nadzorczej i Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy, biorąc pod uwagę istotność takiej decyzji oraz jej implikacji.

Pomimo, że nie wszystkie z tych aspektów udało się wyjaśnić, Bank w praktyce wykorzystuje elementy takiego rozwiązania przy niektórych indywidualnych negocjacjach z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych, w tym również w toku postępowań sądowych.

Skutkiem uchwały SN z 7 maja 2021 r. jest stwierdzenie, że bankowi przysługuje zwrot świadczenia pieniężnego spełnionego przez bank w wykonaniu trwale bezskutecznej umowy. Biorąc pod uwagę niepewność co do momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń banku, Bank w celu ochrony swoich interesów kieruje przeciwko kredytobiorcom pozostającym w sporze sądowym z bankiem pozwy o zapłatę. Na żądanie banku składają się: roszczenie o zwrot kapitału udostępnionego kredytobiorcy na podstawie umowy oraz roszczenie o zwrot równowartości korzyści uzyskanej przez kredytobiorcę w związku z korzystaniem z udostępnionego kapitału (równowartość usługi finansowej). Do dnia 31 grudnia 2022 r. Bank skierował przeciwko kredytobiorcom ponad 3 000 pozwów. Z uwagi na toczące się postępowania w sprawach pytań prejudycjalnych (C-520/21, C-756/22) dotyczących zakresu roszczeń stron nieważnej umowy, w sprawach z powództwa Banku nie zapadło dotąd prawomocne rozstrzygnięcie zawierające merytoryczną ocenę złożonych przez Bank roszczeń o zwrot korzyści związanej z korzystaniem z kapitału.

Ze względu na złożoność i niepewność co do wyniku spraw sądowych, w tym z tytułu kontr-pozwów a także potencjalnego wdrożenia rozwiązania Przewodniczącego KNF lub innych rozwiązań negocjacyjnych albo potencjalnych orzeczeń Sądu Najwyższego lub Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, na dzień publikacji sprawozdania finansowego trudno jest wiarygodnie oszacować ostateczne skutki różnych potencjalnych rozwiązań.

13. Noty do Sprawozdania Finansowego

Wartości prezentowane w notach do sprawozdania finansowego wyrażone są w tysiącach zł.

1. PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 232 768	293 731
Instrumenty dłużne	464 049	157 405
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	768 719	136 326
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	3 696 751	2 381 845
Środki w Banku Centralnym	166 369	3 753
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	3 302 440	2 273 069
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych	(1 291 600)	0
Instrumenty dłużne	85 566	620
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	26 151	278
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	26 095	461
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	90 130	103 664
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	(28 797)	63 888
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	28 604	55 372
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty pochodne	(61 492)	7 902
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	4 091	614
Razem	4 900 722	2 739 464

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Bank prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Bank relacji zabezpieczających został zamieszczony w **nocie (24)**.

Przychody odsetkowe od instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu za rok 2022 zawierają korektę z tytułu wakacji kredytowych (pomniejszająca przychody) w kwocie 1 291,6 miliona zł, więcej informacji na ten temat przedstawiono w **Rozdziale 7.3 Przyjęte zasady rachunkowości**. Przychody odsetkowe za 2022 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 163 046 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za rok 2021 kwota tych odsetek wynosiła 100 927 tys. zł).

2. KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Koszty odsetkowe od Zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu:	(1 662 941)	(125 247)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(26 945)	(3 511)
Zobowiązania wobec klientów	(1 464 489)	(68 970)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(52 871)	(1 791)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(1 253)	(3 267)
Zobowiązania podporządkowane	(110 181)	(40 076)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(7 202)	(7 632)
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	0	0
Inne	0	(3)
Razem	(1 662 941)	(125 250)

3. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI

3a. Przychody z tytułu prowizji

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Prowizje za prowadzenie rachunków	138 040	131 838
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	91 496	78 916
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	166 554	177 771
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	16 609	16 157
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	268 501	235 579
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	127 141	106 247
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	52 525	81 398
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	10 374	6 166
Pozostałe prowizje	35 468	33 312
Razem	906 708	867 384

3b. Koszty z tytułu prowizji

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Prowizje za prowadzenie rachunków	(22 858)	(6 054)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(5 480)	(4 671)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(10 898)	(12 525)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(105 252)	(86 390)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(1 383)	0
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	(11 546)	(15 036)
Pozostałe prowizje	(34 334)	(26 583)
Razem	(191 751)	(151 259)

4. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	0
Aktywa finansowe nie przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 322	1 333
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 457	2 401
Inwestycje w jednostkach zależnych	41 796	48 663
Razem	45 592	52 397

5. WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Operacje instrumentami dłużnymi	(166)	12 896
Sprzedaż portfela wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	515	1 398
Koszty operacji finansowych	(2 726)	(3 751)
Razem	(2 377)	10 543

6. WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Wynik na instrumentach dłużnych	(13 179)	12 896
Wynik na instrumentach pochodnych	12 646	1 398
Koszty operacji finansowych	5	(3 752)
Razem	(528)	10 542

7. WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 503	39 881
Wynik na instrumentach kapitałowych	8 339	7 494
Wynik na instrumentach dłużnych	4 854	77 163
Razem	25 696	124 538

Spadek wyniku z tytułu instrumentów dłużnych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy w roku 2022, wynika z pozytywnej wyceny części akcji VISA Incorporation nie dopuszczonych do obrotu (które Grupa na bazie interpretacji zapisów IAS 32 prezentuje jako instrument dłużny, akcje VISA dopuszczone do obrotu ujmowane są jako instrumenty kapitałowe) dokonanej w roku 2021.

8. WYNIK Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (w tym zaniechanie)	5 230	13 813
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikające z zabezpieczonego ryzyka	(6 119)	(13 302)
Nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(6 241)	(3 696)
Nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkach działających za granicą	0	0
Razem	(7 130)	(3 185)

9. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Zysk ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	1 371	2 635
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	12 167	17 098
Przychody związane z działalnością windykacyjną	4 552	5 653
Pozostałe	221 051	258 095
Razem	239 141	283 481

10. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	(2 024)	(4 366)
Odszkodowania, kary i grzywny - zapłacone	(18 454)	(11 966)
Koszty rezerw na roszczenia sporne	(27 325)	(112 726)
Koszty związane ze sprzedażą pozostałych usług	(2 269)	(2 588)
Przekazane darowizny	(1 673)	(900)
Koszty związane z windykacją	(98 347)	(48 419)
Rezerwa na potencjalne zwroty dla klientów*	5 009	(1 941)
Pozostałe	(31 894)	(15 754)
Razem	(176 977)	(198 660)

* W dniu 11 września 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w sprawie Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank (sprawa C 383/18), w której stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Biorąc pod uwagę ten wyrok, Bank tworzy rezerwę na potencjalne zwroty, której wartość według stanu na 31.12.2022 wyniosła 78,9 mln złotych.

11. KOSZTY ADMINISTRACYJNE

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Koszty pracownicze	(865 074)	(767 923)
Wynagrodzenia	(710 949)	(633 640)
Narzuty na wynagrodzenia	(120 201)	(105 774)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(33 924)	(28 509)
rezerwy na odprawy emerytalne	(5 609)	(6 159)
rezerwy na niewykorzystane urlopy	(90)	1 382
pozostałe	(28 225)	(23 732)
Pozostałe koszty administracyjne	(952 414)	(612 279)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(64 201)	(63 039)
Koszty informatyki i łączności	(131 011)	(119 503)
Koszty wynajmu	(46 486)	(51 570)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(47 224)	(43 491)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(32 957)	(28 013)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(95 474)	(75 325)
Podatki i opłaty różne	(36 976)	(32 608)
Koszty KIR	(11 305)	(9 325)
Koszty PFRON	(6 098)	(6 705)
Koszty BFG	(121 101)	(118 210)
Koszty Nadzoru Finansowego	(12 648)	(12 713)
Koszty składek na rzecz IPS	(276 120)	0
Pozostałe	(70 813)	(51 777)
Razem	(1 817 488)	(1 380 202)

12. KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(305 490)	(284 449)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 417 533)	(1 416 012)
Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	979 345	1 023 062
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	47 278	51 939
Sprzedaż wierzytelności	85 416	62 555
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	4	(5 993)
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(5)	1
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(5)	(6)
Odwrócenie odpisów dla papierów wartościowych	0	7
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	4 854	7 835
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(42 130)	(54 970)
Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	46 984	62 805
Razem	(300 641)	(276 613)

13. KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Majątku trwałego	0	0
Pozostałe aktywa	(3 515)	(7 642)
Razem	(3 515)	(7 642)

14. KOSZTY REZERW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

01.01.2022 - 31.12.2022	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	3 332 614	2 916 779	415 835
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(223 036)	(223 036)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	2 017 320	0	2 017 320
Alokacja do portfela kredytowego	0	1 610 712	(1 610 712)
Zwiększenie rezerw z tytułu różnic kursowych	268 445	268 445	0
Stan na koniec okresu	5 395 344	4 572 901	822 443
01.01.2021 - 31.12.2021	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	960 046	884 755	75 291
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(24 059)	(24 059)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	2 305 157	0	2 305 157
Alokacja do portfela kredytowego	0	1 964 613	(1 964 613)
Zwiększenie rezerw z tytułu różnic kursowych	91 470	91 470	0
Stan na koniec okresu	3 332 614	2 916 779	415 835

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Koszty poniesione w związku z negocjacjami rozpoznane w rachunku zysków i strat	(484 392)	(364 525)
- ujęte w pozycji "Wynik z pozycji wymiany"	(382 239)	(364 525)
- ujęte w pozycji "Wynik z tytułu modyfikacji"	(102 153)	0
Koszty poniesione w związku negocjacjami ujęte w ciężar wcześniej utworzonych rezerw	(30 774)	0

15. AMORTYZACJA

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Rzeczowych aktywów trwałych	(149 679)	(147 903)
Wartości niematerialnych	(52 733)	(45 598)
Razem	(202 412)	(193 501)

16. PODATEK DOCHODOWY

16a. Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Bieżący podatek	(254 175)	(187 163)
Bieżący rok	(254 175)	(187 163)
Korekta lat ubiegłych	0	0
Podatek odroczony:	(11 030)	(122 349)
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	(11 030)	(122 349)
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(265 205)	(309 512)

16b. Efektywna stawka podatkowa

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Wynik finansowy brutto	(764 694)	(1 047 940)
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	145 292	199 108
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(413 301)	(510 845)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	41 596	53 056
Przychody z tytułu dywidend	8 411	9 702
Rozwiązanie pozostałych rezerw	32 027	43 057
Rozliczenia z SG (korekta ceny nabycia akcji Euro Bank S.A.)	0	0
Pozostałe	1 158	297
Koszty niestanowiące kosztów podatkowych	(454 897)	(563 900)
Spisanie niezrealizowanego aktywa z tytułu podatku odroczonego	0	0
Strata na zbyciu wierzytelności	(4 425)	(17)
Składka PFRON	(1 158)	(1 274)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(23 009)	(22 460)
Rozliczenia BFG SKOK PIAST	(142)	(397)
Podatek bankowy	(32 122)	(59 396)
Przychody/koszty rezerw na należności faktoringowe i leasingowe	469	1 073
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(4 830)	(19 667)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(393 575)	(458 454)
Koszty z tytułu zawartych uгод	5 310	(1 068)
Pozostałe	(1 415)	(2 240)
Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 116	0
Odliczenie podatku zapłaconego za granicą	234	0
Inne różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym (w tym ulga B+R)	454	2 224
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(265 205)	(309 512)
Efektywna stawka podatkowa	/-/*	/-/*

* Za 2022 i 2021 rok Bank zarejestrował ujemny wynik finansowy brutto a jednocześnie obciążenie podatkowe o charakterze kosztowym, w związku z tym Bank nie dokonał kalkulacji efektywnej stawki podatkowej.

16c. Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	31.12.2022	31.12.2021
Wycena aktywów inwestycyjnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	170 072	130 468
Wycena portfela kredytów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(48 607)	(50 745)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	77 151	71 993
Zyski /(straty) aktuarialne	(1 849)	(259)
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	196 767	151 457

Zmiany podatku odroczonego ujętego bezpośrednio w kapitale własnym zostały zaprezentowane w **Nocie (39b)**.

Kontrola zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015-17

W dniu 12 lutego 2019 r. zostały wszczęte przez Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Szczecinie (ZUCS) kontrole celno-skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015 i 2016. W dniu 17 grudnia 2019 r. Bank otrzymał wyniki tych kontroli z dnia 13 grudnia 2019 r., w których zakwestionowano zwolnienie ze zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych (WHT) odsetek od obligacji Banku wypłacanych w tych latach do spółki MB Finance AB (MBF) z siedzibą w Szwecji stanowiących zabezpieczenie 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 150 mln EURO wyemitowanych przez ten podmiot w grudniu 2007r. (umorzonych w grudniu 2017 r.). 11 czerwca 2021 r. Bank otrzymał decyzje ZUCS w ramach II instancji zmniejszające zaległość w WHT za lata 2015-16 z 6,6 do 5,3 mln zł. Kwota ta wraz z odsetkami została zapłacona przez Bank w dniu 18 czerwca 2021r. Bank wniósł skargi od tych decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie (WSA). WSA wyrokami z dnia 13 i 27 października 2021 r. uchylił w całości decyzje ZUCS. ZUCS złożył skargi kasacyjne od niekorzystnych dla siebie wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

13 kwietnia 2021 r. wszczęta została przez Naczelnika ZUCS kontrola w WHT za 2017 r. Zgodnie z przewidywaniami w wyniku kontroli z dnia 29 września 2021 r. ZUCS również zakwestionował zwolnienie z WHT odsetek wypłaconych do MBF w tym roku (kwota spornego WHT wynosi za ten rok ok. 2,2 mln zł). Bank również nie zgadza się z tymi ustaleniami i będzie kontynuował spór z ZUCS. 21 marca 2022 r. Bank otrzymał postanowienie ZUCS o przekształceniu zakończonej kontroli w postępowanie podatkowe. 30 czerwca 2022 r. Bank otrzymał decyzję ZUCS określającą zaległość podatkową w WHT w wysokości 2,2 mln zł. Bank złożył odwołanie od tej decyzji.

Bank otrzymał ekspertyzę prawną z dnia 29 stycznia 2020 r. profesorów z Katedry Prawa Finansów Publicznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w świetle której stanowisko ZUCS w toczonym sporze zostało uznane za niezgodne z przepisami prawa podatkowego.

17. ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ

Zgodnie z wymogami MSR 33, Bank wylicza zysk na jedną akcję na podstawie danych skonsolidowanych i prezentuje go odpowiednio w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

18. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

18a. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2022	31.12.2021
Gotówka	935 916	874 739
Środki pieniężne na rachunkach w Banku Centralnym	8 600 174	2 304 997
Inne środki pieniężne	0	0
Razem	9 536 090	3 179 736

Bank był zobowiązany do utrzymywania w okresie od 30 listopada 2022 do 1 stycznia 2023 w NBP na rachunku bieżącym Banku średniego salda o wartości 3 270 802 tys. zł (średnia arytmetyczna stanów środków na rachunku bieżącym w NBP ze wszystkich dni okresu rezerwowego).

18b. Kasa, środki w Banku Centralnym - wg struktury walutowej

	31.12.2022	31.12.2021
W walucie polskiej	4 406 496	2 918 689
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	5 129 594	261 047
waluta: USD	100 673	41 867
waluta: EUR	4 991 057	180 932
waluta: CHF	15 756	15 396
waluta: GBP	17 508	19 203
pozostałe waluty	4 600	3 649
Razem	9 536 090	3 179 736

19. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

19a. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2022	31.12.2021
Dłużne papiery wartościowe	24 210	86 438
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	24 210	86 438
a) bony	0	0
b) obligacje	24 210	86 438
Instrumenty kapitałowe	113	0
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	339 295	86 651
Razem	363 618	173 089

Informacja na temat aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została przedstawiona w Rozdziale 14., punkt 2).

19b. Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wg wartości bilansowej

	31.12.2022	31.12.2021
o stałej stopie procentowej	18 353	61 340
o zmiennej stopie procentowej	5 857	25 098
Razem	24 210	86 438

19c. Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu według terminów zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	912	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 050	1 729
powyżej 1 roku do 5 lat	15 995	70 202
powyżej 5 lat	5 253	14 507
Razem	24 210	86 438

19d. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych i instrumentów kapitałowych przeznaczonych do obrotu

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	86 438	269 412
Zwiększenia (zakup, przejęcie i naliczenie odsetek i dyskonta)	5 891 243	9 558 488
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(5 954 084)	(9 740 856)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	726	(606)
Stan na koniec okresu	24 323	86 438

19e. Aktywa i Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Pozycje krótkie wg stanu na:

31.12.2022	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	1 039 534	1 664 741	9 507 306	257 449	(28 540)	29 235	57 775
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	1 039 534	1 526 317	8 751 790	233 297	(29 042)	1 293	30 335
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	138 424	755 516	24 152	502	27 942	27 440
2. Walutowe instrumenty pochodne*	12 135 778	1 648 761	160 657	0	(9 323)	58 624	67 947
Kontrakty walutowe	1 995 563	1 023 642	85 933	0	(12 358)	11 939	24 297
Swapy walutowe	9 203 270	625 119	74 724	0	1 436	44 663	43 227
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	936 945	0	0	0	1 599	2 022	423
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	0	0	257 952	2 439 784	(250 400)	0	250 400
Opcje wbudowane w depozyty	0	0	257 952	2 439 784	(250 400)	0	250 400
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	0	301 357	2 551 648	0	247 414	251 436	4 022
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	13 175 312	3 614 859	12 477 563	2 697 233	(40 849)	339 295	380 144
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	-	-	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	4 784

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

31.12.2021	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	1 581 520	5 152 404	7 451 331	204 180	(15 062)	10 834	25 896
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	1 200 000	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	1 581 520	3 661 923	6 710 870	204 180	(15 076)	4 859	19 935
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	290 481	740 461	0	14	5 975	5 961
2. Walutowe instrumenty pochodne*	17 683 449	1 959 787	508 031	0	(24 607)	46 809	71 416
Kontrakty walutowe	2 345 059	1 333 632	226 723	0	9 000	16 620	7 620
Swapy walutowe	15 338 390	626 155	281 308	0	(33 607)	30 189	63 796
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0	0
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	69 733	144 415	560 079	0	(28 872)	0	28 872
Opcje wbudowane w depozyty	69 733	144 415	560 079	0	(28 872)	0	28 872
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	75 407	155 345	578 837	0	28 397	29 008	611
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	19 410 109	7 411 951	9 098 278	204 180	(40 144)	86 651	126 795
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	-	-	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	16 614

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

20. AKTYWA FINANSOWE NIEPRZEZNACZONE DO OBROTU OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT, INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	31.12.2022	31.12.2021
Instrumenty kapitałowe	128 979	138 404
Instytucje kredytowe	0	0
Pozostałe podmioty	128 979	138 404
Dłużne papiery wartościowe	72 057	127 499
Instytucje kredytowe	0	0
Pozostałe podmioty	72 057	127 499
Razem	201 036	265 903

21. AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

21a. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

	31.12.2022	31.12.2021
Dłużne papiery wartościowe	16 414 065	17 924 059
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	13 515 705	17 488 780
a) bony	0	0
b) obligacje	13 515 705	17 488 780
Papiery wartościowe banku centralnego	2 499 532	0
a) bony	2 499 532	0
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	398 828	435 279
a) notowane	398 828	435 279
b) nienotowane	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	24 393	28 433
Inne instrumenty finansowe	0	0
Razem	16 438 458	17 952 492
W tym:		
Instrumenty notowane na aktywnym rynku	13 914 781	17 924 059
Instrumenty nienotowane na aktywnym rynku	2 523 677	28 433

21b. Dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

	31.12.2022	31.12.2021
o stałej stopie procentowej	13 528 878	14 748 049
o zmiennej stopie procentowej	2 885 187	3 176 010
Razem	16 414 065	17 924 059

21c. Dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	4 405 868	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 305 894	4 892 493
powyżej 1 roku do 5 lat	9 031 705	12 608 072
powyżej 5 lat	670 598	423 494
Razem	16 414 065	17 924 059

21d. Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	17 952 492	18 626 366
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	152 066 625	220 431 922
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(153 372 234)	(220 127 625)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	(208 680)	(978 170)
Odpisy z tytułu utraty wartości	248	0
Inne	7	(1)
Stan na koniec okresu	16 438 458	17 952 492

22. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

22a. Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wartość bilansowa:	31.12.2022	31.12.2021
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	97 982	362 992
Kredyty i pożyczki udzielone	23 708	98 324
- klientom indywidualnym	23 708	98 324
Należności z tytułu kart płatniczych	74 274	264 668
- od podmiotów gospodarczych	66	40
- od klientów indywidualnych	74 208	264 628

W momencie wdrożenia MSSF9 Grupa wyodrębniła ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik które ujmuje w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, pomimo iż sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu. W 2021 r. w wyniku zmiany zapisów umownych (eliminacja cechy mnożnika) część z tych ekspozycji zaczęła być ponownie wyceniana według zamortyzowanego kosztu. Zmiana dotyczyła kredytów w przypadkach których klienci całkowicie spłacili swoje zaangażowanie od którego odsetki naliczane były w oparciu o starą formułę zawierającą mnożnik. Ekspozycje zaciągnięte po tym czasie na nowych warunkach umownych (bez mnożnika), są wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

W efekcie, w roku 2021 r., odnotowano następujące zmiany w sprawozdaniach finansowych:

1. w rachunku zysków i strat około 64 milionów złotych przychodów zostało ujęte w pozycji „Wynik portfela kredytów o wartości godziwej” z tytułu odwrócenia kosztów korekty do wartości godziwej. Jednocześnie zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami oceny ryzyka portfela kredytowego Bank zawiązał na ekspozycje wyceniane według zamortyzowanego kosztu stosowne odpisy z tytułu utraty wartości ujmując je jako koszt w rachunku zysków i strat. Z uwagi na charakter ekspozycji obydwie kwoty miały podobną wartość.
2. W bilansie wartość portfela kredytów obowiązkowo wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zmniejszyła się około 1 280 milionów złotych w ujęciu netto.

22b. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Wartość bilansowa:	31.12.2022	31.12.2021
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody *	11 221 252	11 485 351
Przedsiębiorstwa	0	0
Osoby prywatne	11 221 252	11 485 351
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0

Wartość bilansowa wg terminów zapadalności	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	14 754	20 524
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	21 983	40 323
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	114 540	206 691
powyżej 1 roku do 5 lat	865 280	1 432 742
powyżej 5 lat	10 204 695	9 785 071
Razem	11 221 252	11 485 351

22c. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

31.12.2022	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	58 305 453	5 404 906	3 068 148	(330 571)	(317 975)	(1 593 590)	64 536 372
Przedsiębiorstwa	17 329 382	877 603	355 548	(86 060)	(31 819)	(169 016)	18 275 637
Osoby prywatne	40 774 383	4 527 301	2 712 600	(244 370)	(286 156)	(1 424 574)	46 059 185
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	201 688	3	0	(141)	0	0	201 550

31.12.2021	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	62 252 150	3 086 613	3 260 481	(301 099)	(204 420)	(1 704 481)	66 389 244
Przedsiębiorstwa	17 676 299	493 321	587 328	(88 670)	(23 496)	(226 403)	18 418 379
Osoby prywatne	44 331 071	2 593 288	2 673 153	(212 250)	(180 924)	(1 478 078)	47 726 260
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	244 780	4	0	(179)	0	0	244 605

Bank dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych w przypadku gdy nie istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo odzyskania w całości (spisanie całkowite) lub części (spisanie częściowe) danego składnika aktywów finansowych. W następstwie dokonania spisań częściowych Bank przeniósł do ewidencji pozabilansowej (pomniejszając wartość bilansową brutto wierzytelności) odsetki karne w wysokości 379 milionów złotych według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

22d. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

	31.12.2022	31.12.2021
Kredyty i pożyczki udzielone	58 778 633	61 026 591
- podmiotom gospodarczym	12 224 434	12 483 399
- klientom indywidualnym	46 499 190	48 461 938
- jednostkom budżetowym	55 009	81 254
Należności z tytułu kart płatniczych	1 034 413	784 117
- od podmiotów gospodarczych	13 974	14 711
- od klientów indywidualnych	1 020 439	769 406
Skupione wierzytelności	6 416 938	6 381 501
- podmiotów gospodarczych	6 270 448	6 218 121
- jednostek budżetowych	146 490	163 380
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	7 203	8 020
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	76	103
Inne	30 276	18 311
Odsetki	510 968	380 601
Razem	66 778 507	68 599 244
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 242 135)	(2 210 000)
Razem wartość bilansowa	64 536 372	66 389 244

22e. Jakość portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	31.12.2022	31.12.2021
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	66 778 507	68 599 244
z rozpoznaną utratą wartości	3 068 148	3 260 481
bez rozpoznaney utraty wartości	63 710 359	65 338 763
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 242 135)	(2 210 000)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 593 590)	(1 704 481)
na ekspozycje bez rozpoznaney utraty wartości	(648 545)	(505 519)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	64 536 372	66 389 244

22f. Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na metodę szacunku utraty wartości

	31.12.2022	31.12.2021
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	66 778 507	68 599 244
wyceniane indywidualnie	411 999	721 092
wyceniane portfelowo	66 366 508	67 878 152
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 242 135)	(2 210 000)
utworzony na bazie analizy indywidualnej	(150 983)	(227 756)
utworzony na bazie analizy kolektywnej	(2 091 152)	(1 982 244)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	64 536 372	66 389 244

22g. Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na rodzaj klientów

	31.12.2022	31.12.2021
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	66 778 507	68 599 244
korporacyjnym	18 764 223	19 001 733
indywidualnym	48 014 284	49 597 511
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 242 135)	(2 210 000)
utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(287 036)	(338 749)
utworzony na należności od klientów indywidualnych	(1 955 099)	(1 871 251)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	64 536 372	66 389 244

22h. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	2 210 000	2 204 743
Zmiana w wartości rezerw:	32 135	5 257
Odpisy dokonane w okresie	1 343 349	1 377 980
Wartości spisane w ciężar odpisów	(226 188)	(270 015)
Odwrocenie odpisów w okresie	(933 664)	(992 801)
Sprzedaż wierzytelności	(241 148)	(145 828)
Utworzenie KOIM*	71 224	35 850
Wyłączenie bilansu otwarcia do portfela FVTOCI	0	(12 884)
Zmiana z tytułu różnic kursowych	19 286	9 372
Inne	(724)	3 583
Stan na koniec okresu	2 242 135	2 210 000

* Zgodnie z MSSF9 Bank nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Bank posiada w bilansie aktywa POCI głównie w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznaną utratą wartości po połączeniu z Euro Bank S.A. i przejęciu SKOK Piast. W momencie połączenia przedmiotowe aktywa zostały ujęte w księgach Banku według wartości godziwej.

Wartość aktywów POCI przedstawia się następująco:

	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
31.12.2022			
- Przedsiębiorstwa	15 216	(26)	15 190
- Osoby prywatne	137 235	(13 150)	124 085
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.12.2021			
- Przedsiębiorstwa	59	231	290
- Osoby prywatne	241 218	(15 488)	225 730
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

22i. Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości i wartości bilansowej brutto Kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu w podziale na koszyki i klasy

Przedsiębiorstwa: odpisy z tytułu utraty wartości	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	88 670	23 496	226 634	(231)	338 569
Transfery między koszykami	8 440	(20 043)	11 603	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	25 013	0	0	0	25 013
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(27 543)	31 873	31 964	257	36 551
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(8 679)	(3 818)	(30 528)	0	(43 024)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(45 077)	0	(45 077)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(30 668)	0	(30 668)
KOIM	0	0	6 997	0	6 997
Inne (w tym różnice kursowe)	158	311	(1 935)	0	(1 466)
Razem	86 060	31 819	168 990	26	286 895

Przedsiębiorstwa: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	17 676 299	493 320	587 269	59	18 756 948
Transfery między koszykami	(657 413)	561 397	80 859	15 157	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	7 100 033	0	0	0	7 100 033
Spłacone kredyty i pożyczki	(6 865 653)	(180 824)	(219 037)	0	(7 265 514)
Sprzedaż	0	0	(78 758)	0	(78 758)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(30 668)	0	(30 668)
Inne (w tym różnice kursowe)	76 116	3 709	667	0	80 492
Razem	17 329 382	877 603	340 331	15 216	18 562 532

Osoby prywatne: odpisy z tytułu utraty wartości	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	212 250	180 924	1 462 590	15 488	1 871 252
Transfery między koszykami	400 571	(509 022)	108 451	0	(0)
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	76 142	0	0	0	76 142
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(408 031)	684 985	151 319	74 856	503 130
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(38 013)	(24 093)	(125 983)	0	(188 089)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(181 453)	(14 618)	(196 071)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(132 944)	(62 576)	(195 520)
KOIM	0	0	64 227	0	64 227
Inne (w tym różnice kursowe)	1 451	4 787	13 792	0	20 030
Razem	244 370	337 581	1 359 999	13 150	1 955 100

Osoby prywatne: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	44 331 071	2 593 288	2 431 935	241 218	49 597 512
Transfery między koszykami	(3 044 660)	2 363 296	681 364	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	8 870 875	0	0	0	8 870 875
Splacone kredyty i pożyczki	(8 364 386)	(294 774)	(203 924)	(38 858)	(8 901 941)
Alokacja korekty z tytułu wakacji kredytowych	(483 579)	(43 642)	(13 009)	0	(540 230)
Alokacja rezerw na ryzyko prawne do portfela kredytowego	(1 407 888)	(124 378)	(78 445)	0	(1 610 712)
Sprzedaż	0	0	(240 918)	(18 808)	(259 726)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(149 202)	(46 318)	(195 520)
Inne (w tym różnice kursowe)	872 949	16 859	164 219	0	1 054 027
Razem	40 774 383	4 510 649	2 592 018	137 235	48 014 284

Sektor publiczny: odpisy z tytułu utraty wartości	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	179	0	0	0	179
Transfery między koszykami	0	0	0	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	0	0	0	0	0
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(38)	0	0	0	(38)
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	0	0	0	0	0
Inne (w tym różnice kursowe)	0	0	0	0	0
Razem	141	0	0	0	141

Sektor publiczny: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	244 780	4	0	0	244 784
Transfery między koszykami	0	0	0	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	57 030	0	0	0	57 030
Splacone kredyty i pożyczki	(100 122)	0	0	0	(100 122)
Sprzedaż	0	0	0	0	0
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	0	0	0
Inne (w tym różnice kursowe)	0	(1)	0	0	(1)
Razem	201 688	3	0	0	201 691

22j. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu wg terminów zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
rachunki bieżące	3 874 004	3 968 352
do 1 miesiąca	1 828 952	1 164 838
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 891 670	2 361 732
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	6 959 469	6 965 830
powyżej 1 roku do 5 lat	24 194 396	25 062 654
powyżej 5 lat	25 462 674	26 699 794
dla których termin zapadalności upłynął	2 056 374	1 995 443
Odsetki	510 968	380 601
Razem brutto	66 778 507	68 599 244

22k. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wycenianych wg zamortyzowanego kosztu wg struktury walutowej

	31.12.2022			31.12.2021		
	Wartość bilansowa brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość bilansowa
W walucie polskiej	55 601 404	(1 996 926)	53 604 478	54 790 940	(1 942 281)	52 848 659
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	11 177 103	(245 209)	10 931 894	13 808 304	(267 719)	13 540 585
waluta: USD	67 654	(1 560)	66 094	116 213	(3 138)	113 075
waluta: EUR	4 078 658	(43 556)	4 035 102	3 687 714	(46 198)	3 641 516
waluta: CHF*	7 027 391	(200 072)	6 827 319	9 998 100	(218 279)	9 779 821
pozostałe waluty	3 400	(21)	3 379	6 277	(104)	6 173
Razem	66 778 507	(2 242 135)	64 536 372	68 599 244	(2 210 000)	66 389 244

* wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych po pomniejszeniu o zmianę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikającą z kwestii ryzyka prawnego kredytów hipotecznych CHF która to korekta jest przedstawiona w notce 14.

23. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

23a. Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom

31.12.2022	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	3 893 218	0	0	(6)	0	0	3 893 212
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 410 526	0	0	(281)	0	0	1 410 245
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	4 863	0	0	0	0	0	4 863

31.12.2021	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	37 089	0	0	(1)	0	0	37 088
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	943 555	0	0	(239)	0	0	943 316
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	268 837	0	0	0	0	0	268 837

23b. Instrumenty dłużne

	31.12.2022	31.12.2021
banki i inne instytucje monetarne	458 624	0
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0
sektor budżetowy	3 434 588	37 088
Razem	3 893 212	37 088

23c. Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym

	31.12.2022	31.12.2021
Rachunki bieżące	181 896	152 645
Lokaty	548 647	617 681
Kredyty i pożyczki udzielone	677 001	173 055
Odsetki	2 982	173
Razem należności brutto	1 410 526	943 554
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(281)	(239)
Razem należności netto	1 410 245	943 315

23d. Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym wg terminów zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
rachunki bieżące	181 896	152 645
do 1 miesiąca	498 648	572 951
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	10 000	40 000
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	40 000	5 037
powyżej 1 roku do 5 lat	677 000	172 749
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin zapadalności upłynął	0	0
Odsetki	2 982	173
Razem brutto	1 410 526	943 555

23e. Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym wg struktury walutowej

	31.12.2022	31.12.2021
W walucie polskiej	1 086 166	438 699
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	324 360	504 856
waluta: USD	33 063	22 964
waluta: EUR	151 707	364 048
waluta: CNY	35 119	32 430
waluta: CHF	8 709	20 189
waluta: GBP	25 328	4 390
waluta: JPY	4 428	29 031
pozostałe waluty	66 006	31 804
Razem brutto	1 410 526	943 555

23f. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości dla Lokat oraz kredytów i pożyczek udzielonych bankom i innym instytucjom monetarnym

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	239	0
Odpisy dokonane w okresie	603	239
Odwrocenie odpisów w okresie	(561)	0
Stan na koniec okresu	281	239

23g. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu

	31.12.2022	31.12.2021
banki i inne instytucje monetarne	0	0
pozostałe przedsiębiorstwa	4 854	268 533
odsetki	9	303
Razem	4 863	268 837

24. INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

Począwszy od 1 stycznia 2006 Bank ustanowił pierwsze formalne powiązanie zabezpieczające przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych.

Zatwierdzona w Banku Strategia Ryzyka określa ogólne zasady zabezpieczenia ryzyka rynkowego generowanego przez działalność komercyjną. Transakcje zewnętrzne kwalifikujące się do rachunkowości zabezpieczeń są wskazane w Strategii tuż po naturalnym zabezpieczeniu ekonomicznym. Bank zastosował (wg stanu na 31.12.2022 r.) rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu wyeliminowania zmienności przepływów pieniężnych:

- od kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych oraz finansujących je depozytów w PLN,
- od aktywów finansowych denominowanych w PLN,
- z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych, które można przypisać do ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego w horyzoncie czasowym ograniczonym do terminu zapadalności instrumentów zabezpieczających, zaprezentowanych w **nocie (24b)**.

Ponadto Bank nadal stosował zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej.

Pozycje zabezpieczane i zabezpieczające są ekonomicznie powiązane w taki sposób, że reagują one w sposób podobny na zabezpieczane ryzyko, ich wycena zostanie skompensowana w odpowiedzi na zmiany stóp rynkowych i kursu walutowego. Bank przeprowadza comiesięczne testy efektywności, oblicza i porównuje zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających. Efektywność zabezpieczenia jest mierzona metodą derywatu hipotetycznego, która zakłada prezentację pozycji zabezpieczanej jako hipotetyczny derywat, dla którego zmiany wartości godziwej są porównywane ze zmianami wartości godziwej instrumenty zabezpieczającego.

Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z różnic w terminach przeszacowania pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających lub z wyznaczenia jako pozycji zabezpieczającej istniejącego instrument pochodnego. Bank desygnuje instrumenty zabezpieczające w dacie zawarcia transakcji i w ten sposób eliminuje to źródło nieefektywności. Raportowana przez Bank nieefektywność zabezpieczenia obejmuje również amortyzację skumulowanych do daty likwidacji zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych w dniu ich likwidacji jako zabezpieczające.

Poniżej zaprezentowano szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Bank relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku (wg stanu na 31.12.2022 r.):

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote aktywa finansowe. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Bank zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych aktywów finansowych	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jak i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikające ze zmienności rynkowych stóp procentowych.	Bank zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.
Pozycje zabezpieczane	Portfel stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny pozycji zabezpieczającej ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

24a. Rachunkowość zabezpieczeń

31.12.2022	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym *							
Kontrakty CIRS	1 434 840	6 331 579	4 203 916	0	(60 707)	135 804	196 511
Kontrakty IRS	1 125 500	1 305 000	2 645 000	0	(358 033)	0	358 033
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową							
Kontrakty IRS	0	0	90 000	0	0	0	0
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie							
	2 560 340	7 636 579	6 938 916	0	(418 740)	135 804	554 544

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

31.12.2021	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym *							
Kontrakty CIRS	1 963 585	1 491 326	12 328 234	0	(283 605)	14 385	297 990
Kontrakty IRS	0	800 000	5 075 500	0	(316 583)	0	316 583
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową							
Kontrakty IRS	0	0	90 000	0	0	0	0
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie							
	1 963 585	2 291 326	17 493 734	0	(600 188)	14 385	614 573

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

24b. Rachunkowość zabezpieczeń z tytułu zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych

Relacja zabezpieczająca	Maksymalny termin wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczana
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	2026-11-05
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych	2025-01-07
Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej	2026-08-26
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych	2030-04-30
Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat w 2022 roku wyniosła -7 130 tys. zł. (w 2021 roku było to odpowiednio -3 696 tys. zł).	

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat została zaprezentowana w **nocie (8)**.

24c. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych - Instrumenty zabezpieczane

Transakcje	Pozycja w bilansie	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Wartość kapitałów z tytułu czynnych relacji zabezpieczających	Wartość kapitałów do rozliczenia z tytułu zakończonych relacji zabezpieczających
▪ CIRS	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	49 282	(72 833)	(1 312)
▪ IRS	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(1 049)	0	0
▪ FX spot	Przyszłe przychody i koszty odsetkowe	4 428	(21 372)	0
▪ IRS	Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	2 193	(176 511)	0
▪ IRS	Instrumenty dłużne	(24 351)	(134 031)	0
Razem		30 504	(404 748)	(1 312)

24d. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych - Instrumenty zabezpieczające

Transakcje	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Nieefektywność rozpoznana w Rachunku zysków i strat	Reklasyfikacja z kapitału do Rachunku zysków i strat
- CIRS	(49 282)	(6 241)	0
- IRS	1 049	(1 112)	0
- FX spot	(4 428)	0	0
- IRS	(2 193)	0	0
- IRS	24 351	0	0
Razem	(30 504)	(7 353)	0

24e. Zabezpieczenie wartości godziwej - Instrumenty zabezpieczane

Transakcje	Pozycja w bilansie	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie
IRS	Instrumenty dłużne wyceniane przez inne całkowite dochody	(6 119)
Razem		(6 119)

24f. Zabezpieczenie wartości godziwej - Instrumenty zabezpieczające

Transakcje	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Nieefektywność rozpoznana w Rachunku zysków i strat
IRS	6 342	223
Razem	6 342	223

25. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH

25a. Inwestycje w jednostkach powiązanych

	31.12.2022	31.12.2021
Inwestycje w jednostkach zależnych	247 823	208 889

25b. Inwestycje w jednostkach powiązanych

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	208 889	208 874
Zwiększenie udziału w Millennium Financial Services Sp. z o.o.	95	15
Zwiększenie udziału w Millennium Bank Hipoteczny S.A.	51 000	0
Przejęcie działalności maklerskiej d. Millennium Dom Maklerski S.A.	(12 161)	0
Stan na koniec okresu	247 823	208 889

25c. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2022

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Banku w kapitałach własnych	% udziału Banku w głosach na WZA lub ZW
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	czynności banku hipotecznego	Warszawa	100	100
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100
MILLENNIUM CONSULTING S.A.*	usługi doradztwa	Warszawa	100	100
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	98	98
MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES Sp. z o.o.*	spółka jeszcze nie prowadzi działalności operacyjnej	Warszawa	100	100
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	usługi marketingowe	Tychy	100	100
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50+1akcja	50+1akcja

25c. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2022 - cd.

Nazwa	Wartość brutto udziałów / akcji	Wartość odpisów aktualizujących	Dopłaty do kapitału	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał zakładowy	Przychody	Zysk / (Strata)	Powiązanie
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	171 000	0	0	817 744	681 959	57 000	(21 872)	(29 749)	zależna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	63 942	0	0	7 513 717	7 263 291	48 195	146 567	42 215	zależna
MILLENNIUM CONSULTING S.A.*	4 340	0	0	48 008	96	4 340	36 863	26 051	zależna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	1 000	0	0	74 273	15 711	1 000	42 493	28 867	zależna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	597	0	1 000	14 168	11 770	500	4 017	49	zależna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	98	0	0	457	20	100	1 530	30	zależna
MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES Sp. z o.o.	109	0	0	spółka jeszcze nie prowadzi działalności operacyjnej					zależna
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	5 737	0	0	6 005	105	5 984	61	(36)	zależna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	6 700	(6 700)	0	spółka w likwidacji					zależna
RAZEM	253 523	(6 700)	1 000						

* Millennium Consulting S.A., spółka zależna od Banku jest właścicielem 100% pakietu akcji Millennium TFI S.A.

25d. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2021

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Banku w kapitałach własnych	% udziału Banku w głosach na WZA lub ZW
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	czynności banku hipotecznego	Warszawa	100	100
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	98	98
MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES Sp. z o.o.*	spółka jeszcze nie prowadzi działalności operacyjnej	Warszawa	100	100
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	usługi marketingowe	Tychy	100	100
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50+1akcja	50+1akcja

25d. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2021 - cd.

Nazwa	Wartość brutto udziałów / akcji	Wartość odpisów aktualizujących	Dopłaty do kapitału	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał zakładowy	Przychody	Zysk / (Strata)	Powiązanie
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	120 000	0	0	290 502	176 147	40 000	901	(5 230)	zależna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	63 942	0	0	7 331 012	7 122 396	48 195	123 024	26 124	zależna
MILLENNIUM DOM MAKLEPSKI S.A.*	16 500	0	0	310 042	262 154	16 500	28 910	13 729	zależna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	1 000	0	0	91 302	30 442	1 000	49 750	31 165	zależna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	597	0	1 000	19 103	16 776	500	4 353	97	zależna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	98	0	0	442	35	100	1 538	34	zależna
MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES Sp. z o.o.	14	0	0	spółka jeszcze nie prowadzi działalności operacyjnej					zależna
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	5 737	0	0	6 050	115	5 757	2	(48)	zależna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	6 700	(6 700)	0	spółka w likwidacji					zależna
RAZEM	214 589	(6 700)	1 000						

* Millennium Dom Maklerski S.A., spółka zależna od Banku jest właścicielem 100% pakietu akcji Millennium TFI S.A.

26. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

26a. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2022	31.12.2021
Grunty	2 219	2 270
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	71 055	67 554
Urządzenia techniczne i maszyny	104 992	88 546
Środki transportu	14 208	6 862
Inne środki trwałe	24 170	23 184
Środki trwałe w budowie	74 030	63 187
Prawa do użytkowania powierzchni biurowej	266 868	276 962
Razem	557 542	528 565

26b. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2022 - 31.12.2022

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	prawa do użytkowania powierzchni biurowej	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 270	303 754	261 834	27 641	91 624	63 187	490 593	1 240 903
b) zwiększenia (z tytułu)	0	8 617	52 336	14 680	9 264	76 964	90 924	252 785
zakup	0	0	789	0	0	49 730	0	50 519
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	8 617	48 171	0	9 264	0	0	66 052
przyjęcie w ramach leasingu finansowego	0	0	0	14 680	0	0	90 924	105 604
inwestycje nieopłacone	0	0	0	0	0	27 234	0	27 234
inne	0	0	3 376	0	0	0	0	3 376
c) zmniejszenia (z tytułu)	51	18 923	49 293	8 497	19 956	66 121	58 579	221 420
sprzedaż	6	3 480	110	764	616	0	376	5 352
likwidacja	45	12 405	41 373	49	14 720	0	58 203	126 795
rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	66 051	0	66 051
rozliczenie umów leasingu finansowego	0	3 038	7 810	7 684	4 620	0	0	23 152
inne	0	0	0	0	0	70	0	70
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 219	293 448	264 877	33 824	80 932	74 030	522 938	1 272 268
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	227 344	173 288	20 779	68 440	0	213 631	703 482
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	(5 748)	(13 403)	(1 163)	(11 678)	0	42 439	10 447
odpis bieżący (RZiS)	0	10 197	32 271	6 518	7 918	0	92 775	149 679
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(1 438)	(110)	(691)	(611)	0	(376)	(3 226)
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(11 742)	(40 902)	(49)	(14 348)	0	(49 960)	(117 001)
rozliczenie umów leasingu finansowego	0	(2 765)	(8 038)	(6 941)	(4 637)	0	0	(22 381)
inne	0	0	3 376	0	0	0	0	3 376
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	221 596	159 885	19 616	56 762	0	256 070	713 929
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	8 856	0	0	0	0	0	8 856
zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
zmniejszenie	0	8 059	0	0	0	0	0	8 059
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	797	0	0	0	0	0	797
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 219	71 055	104 992	14 208	24 170	74 030	266 868	557 542
w tym: rzeczowe aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu	0	8 003	13 720	14 208	325	50	266 868	303 174

26c. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2021 - 31.12.2021

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	prawa do użytkowania powierzchni biurowej	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 270	305 447	246 557	22 714	90 165	59 156	454 477	1 180 786
b) zwiększenia (z tytułu)	0	14 206	30 438	7 691	7 102	55 936	83 336	198 709
zakup	0	0	0	0	0	40 908	0	40 908
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	14 206	30 438	0	7 102	0	0	51 746
przyjęcie w ramach leasingu finansowego	0	0	0	7 691	0	0	83 336	91 027
inwestycje nieopłacone	0	0	0	0	0	14 660	0	14 660
inne	0	0	0	0	0	368	0	368
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	15 899	15 161	2 764	5 643	51 905	47 220	138 592
sprzedaż	0	0	2 656	0	371	0	0	3 027
likwidacja	0	11 783	6 090	0	2 943	0	47 220	68 036
rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	51 747	0	51 747
rozliczenie umów leasingu finansowego	0	4 116	6 415	2 764	2 329	0	0	15 624
inne	0	0	0	0	0	158	0	158
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 270	303 754	261 834	27 641	91 624	63 187	490 593	1 240 903
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	229 952	159 493	16 863	66 147	0	158 149	630 604
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	(2 608)	13 795	3 916	2 293	0	55 482	72 878
odpis bieżący (RZiS)	0	10 125	28 221	6 541	6 941	0	96 075	147 903
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	0	(2 531)	0	(341)	0	0	(2 872)
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(8 906)	(5 890)	0	(2 050)	0	(40 593)	(57 439)
rozliczenie umów leasingu finansowego	0	(3 766)	(6 045)	(2 625)	(2 277)	0	0	(14 713)
inne	0	(61)	40	0	20	0	0	(1)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	227 344	173 288	20 779	68 440	0	213 631	703 482
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	8 856	0	0	0	0	0	8 856
zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0	0
zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	8 856	0	0	0	0	0	8 856
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 270	67 554	88 546	6 862	23 184	63 187	276 962	528 565
w tym: rzeczowe aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu	0	6 695	17 698	6 862	706	50	276 962	308 973

27. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

27a. Wartości niematerialne

	31.12.2022	31.12.2021
Wartość firmy - połączenie z Euro Bank S.A.	192 126	192 126
Pozostałe wartości niematerialne:	240 694	193 073
prawa autorskie, patenty i podobne wartości	34 759	35 470
oprogramowanie komputerowe (licencje)	89 210	90 876
inne	9 524	12 866
zaliczki na wartości niematerialne	107 201	53 861
Razem	432 820	385 199

27b. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2022 - 31.12.2022

	prawa autorskie, patenty i podobne wartości	oprogramowanie komputerowe (licencje)	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	82 509	382 427	24 760	53 861	543 557
b) zwiększenia (z tytułu)	17 157	33 880	261	100 317	151 615
nakłady na wartości niematerialne	0	0	0	87 561	87 561
inwestycje nieopłacone	0	0	0	12 756	12 756
rozliczenie z zaliczek	17 157	29 532	261	0	46 950
inne	0	4 348	0	0	4 348
c) zmniejszenia (z tytułu)	4 810	114 595	0	46 977	166 382
likwidacja	4 810	114 116	0	0	118 926
rozliczenie zaliczek na wartości niematerialne	0	0	0	46 950	46 950
inne	0	479	0	27	506
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	94 856	301 712	25 021	107 201	528 790
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	47 039	291 551	11 894	0	350 484
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	13 058	(79 049)	3 603	0	(62 388)
odpis bieżący (RZiS)	17 868	31 262	3 603	0	52 733
likwidacja	(4 810)	(114 116)	0	0	(118 926)
inne	0	3 805	0	0	3 805
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	60 097	212 502	15 497	0	288 096
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	34 759	89 210	9 524	107 201	240 694

27c. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2021 - 31.12.2021

	prawa autorskie, patenty i podobne wartości	oprogramowanie komputerowe (licencje)	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	65 668	316 849	26 067	83 368	491 952
b) zwiększenia (z tytułu)	17 089	69 496	0	57 506	144 091
nakłady na wartości niematerialne	0	0	0	43 806	43 806
inwestycje nieopłacone	0	0	0	13 700	13 700
rozliczenie z zaliczek	17 089	69 496	0	0	86 585
c) zmniejszenia (z tytułu)	248	3 918	1 307	87 013	92 486
likwidacja	248	3 901	1 307	0	5 456
rozliczenie zaliczek na wartości niematerialne	0	0	0	86 953	86 953
inne	0	17	0	60	77
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	82 509	382 427	24 760	53 861	543 557
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	33 744	268 430	8 184	0	310 358
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	13 295	23 121	3 710	0	40 126
odpis bieżący (RZiS)	13 543	27 039	5 016	0	45 598
likwidacja	(248)	(3 901)	(1 306)	0	(5 455)
inne	0	(17)	0	0	(17)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	47 039	291 551	11 894	0	350 484
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	35 470	90 876	12 866	53 861	193 073

28. AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

28a. Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	31.12.2022			31.12.2021		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	128	(2 208)	(2 080)	1 659	(3 421)	(1 762)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	20 322	(47 466)	(27 144)	(21 915)	(2 128)	(24 043)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	73 405	(59 804)	13 601	12 450	(13 284)	(834)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	72 317	(290 124)	(217 807)	10 742	(77 286)	(66 544)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(108 723)	(108 723)	0	(75 737)	(75 737)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	236 022	0	236 022	147 394	0	147 394
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	465 901	0	465 901	398 267	0	398 267
Świadczenia pracownicze	19 604	0	19 604	18 687	0	18 687
Prawa do użytkowania	4 719	0	4 719	6 620	0	6 620
Rezerwy na koszty	79 551	0	79 551	88 584	0	88 584
Wycena aktywów inwestycyjnych, kredytów, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	251 607	(54 839)	196 768	207 631	(56 174)	151 457
Wycena akcji (udziałów)	1 273	(19 420)	(18 147)	1 273	(36 440)	(35 167)
Pozostałe	931	0	931	2 332	(1 236)	1 096
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 225 780	(582 584)	643 196	873 724	(265 706)	608 018
w tym długoterminowe aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto			171 658			313 432

28b. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2021	Korekty za lata ubiegłe	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2022
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(1 762)		(318)		(2 080)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(24 043)		(3 101)		(27 144)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(834)		14 435		13 601
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(66 544)		(151 263)		(217 807)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(75 737)		(32 986)		(108 723)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	147 394		88 628		236 022
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	398 267		67 634		465 901
Świadczenia pracownicze	18 687		917		19 604
Prawa do użytkowania	6 620		(1 901)		4 719
Rezerwy na przyszłe koszty	88 584		(9 033)		79 551
Wycena aktywów inwestycyjnych, kredytów, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	151 457	(24)		45 335	196 768
Wycena akcji (udziałów)	(35 167)		17 020		(18 147)
Pozostałe	1 096	897	(1 062)		931
Razem	608 018	873	(11 030)	45 335	643 196

28c. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2020	Korekty za lata ubiegłe	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2021
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(1 848)		86		(1 762)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(21 777)		(2 266)		(24 043)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(2 201)		1 367		(834)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(2 780)		(63 764)		(66 544)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(77 075)		1 338		(75 737)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	188 794		(41 400)		147 394
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	405 834		(7 567)		398 267
Świadczenia pracownicze	19 420		(733)		18 687
Prawa do użytkowania	8 432		(1 812)		6 620
Rezerwy na przyszłe koszty	83 764		4 820		88 584
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	(46 212)			197 669	151 457
Wycena akcji (udziałów)	(23 517)		(11 650)		(35 167)
Pozostałe	3 179	(1 315)	(768)		1 096
Razem	534 013	(1 315)	(122 349)	197 669	608 018

28d. Zmiany podatku odroczonego

	1.01.2022 - 31.12.2022	1.01.2021 - 31.12.2021
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(318)	86
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(3 101)	(2 266)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	14 435	1 367
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(151 263)	(63 764)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(32 986)	1 338
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	88 628	(41 400)
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	67 634	(7 567)
Świadczenia pracownicze	917	(733)
Prawa do użytkowania	(1 901)	(1 812)
Rezerwy na przyszłe koszty	(9 033)	4 820
Wycena akcji (udziałów)	17 020	(11 650)
Pozostałe	(1 062)	(768)
Zmiany z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik	(11 030)	(122 349)
Wycena aktywów inwestycyjnych, kredytów, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	45 335	197 669

28e. Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rok wygaśnięcia różnic przejściowych	31.12.2022	31.12.2021
Bezterminowo	10 009	12 125
Razem	10 009	12 125

Wartość ujemnych różnic przejściowych prezentowana w powyższej tabeli została przeliczona obowiązującą stopą podatkową.

Bazując na zapisach MSR 12 Bank dokonał kompensaty aktywa z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego.

	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	643 196	608 018
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
Razem	643 196	608 018

29. INNE AKTYWA

	31.12.2022	31.12.2021
Koszty do rozliczenia w czasie	114 577	109 339
Dochody do otrzymania	34 104	27 141
Rozliczenia międzybankowe	0	0
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	539	23 469
Należności od dłużników różnych	785 105	426 993
Rozrachunki publiczno-prawne	14 529	23 638
Razem pozostałe aktywa, brutto	948 854	610 580
Odpisy aktualizujące	(25 845)	(25 991)
Razem pozostałe aktywa, netto	923 009	584 589
▪ w tym pozostałe aktywa finansowe *	793 903	451 612
▪ w tym pozostałe aktywa długoterminowe	587	969

* w pozostałych aktywach finansowych ujęto całość pozostałych aktywów netto z wyłączeniem Kosztów do rozliczenia w czasie, Rozrachunków publiczno-prawnych oraz pozycji Pozostałe

Według stanu na 31 grudnia 2022 w pozycji „Należności od dłużników różnych” zostały ujęte należności od Société Générale S.A. z tytułu umowy w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącej Portfela CHF, mającej na celu ograniczenie ryzyka związanego z kredytami hipotecznymi byłego Euro Bank w kwocie 411,3 milionów złotych.

Według stanu na 31 grudnia 2022 w pozycji „Należności od dłużników różnych” zostały ujęte należności z tytułu unieważnionych sądownie hipotecznych kredytów walutowych w kwocie 179,6 milionów złotych.

30. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA

Według stanu na dzień 31.12.2022 oraz 31.12.2021 Bank nie klasyfikował żadnych składników majątku do kategorii Aktywa trwałe do zbycia.

31. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	31.12.2022	31.12.2021
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	380 144	126 795
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	4 784	16 614
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	384 928	143 409

Podział ujemnej wyceny instrumentów pochodnych na poszczególne typy instrumentów został zaprezentowany w **nocie (19)**.

32. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

32a. Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych

	31.12.2022	31.12.2021
W rachunku bieżącym	26 262	64 309
Depozyty terminowe	589 044	106 569
Otrzymane kredyty i pożyczki	5 000	15 000
Odsetki	4 838	369
Razem	625 144	186 247

32b. Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych wg terminów zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
rachunki bieżące	26 262	64 309
do 1 miesiąca	472 072	22 669
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	69 972	43 900
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	52 000	40 000
powyżej 1 roku do 5 lat	0	15 000
powyżej 5 lat	0	0
Odsetki	4 838	369
Razem	625 144	186 247

32c. Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych wg struktury walutowej

	31.12.2022	31.12.2021
W walucie polskiej	318 111	167 210
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	307 033	19 037
waluta: USD	10	456
waluta: EUR	307 023	18 581
waluta: CHF	0	0
pozostałe waluty	0	0
Razem	625 144	186 247

33. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

33a. Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej

	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	68 787 007	65 783 239
Rachunki bieżące	49 106 928	55 953 207
Depozyty terminowe	19 247 973	9 565 717
Inne	248 573	237 776
Naliczone odsetki	183 533	26 539
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	23 842 527	22 278 081
Rachunki bieżące	13 379 634	15 481 067
Depozyty terminowe	9 996 536	6 434 038
Inne	405 854	360 665
Naliczone odsetki	60 503	2 311
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	5 635 282	3 610 976
Rachunki bieżące	3 195 080	3 385 595
Depozyty terminowe	2 418 727	215 889
Inne	8 193	9 417
Naliczone odsetki	13 282	75
Razem	98 264 816	91 672 296

33b. Zobowiązania wobec klientów wg terminów zapadalności

	31.12.2022	31.12.2021
rachunki bieżące	65 681 642	74 819 869
do 1 miesiąca	12 975 850	6 817 747
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 520 540	5 254 940
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	7 574 732	2 803 883
powyżej 1 roku do 5 lat	4 213 399	1 906 400
powyżej 5 lat	41 336	40 532
Odsetki	257 317	28 925
Razem	98 264 816	91 672 296

33c. Zobowiązania wobec klientów wg struktury walutowej

	31.12.2022	31.12.2021
W walucie polskiej	86 587 558	81 904 492
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	11 677 258	9 767 804
waluta: USD	3 015 110	2 169 222
waluta: EUR	7 889 980	7 002 313
waluta: GBP	441 197	393 989
waluta: CHF	238 002	182 569
pozostałe waluty	92 969	19 711
Razem	98 264 816	91 672 296

34. TRANSAKCJE Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu:

	31.12.2022	31.12.2021
wobec Banku Centralnego	0	0
wobec pozostałych banków	0	0
wobec klientów	0	18 037
odsetki	0	1
Razem	0	18 038

35. WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

35a. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2022	31.12.2021
Obligacje i bony dłużne	242 500	0
Bankowe papiery wartościowe	0	0
Odsetki	1 253	0
Razem	243 753	0

35b. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg terminów wymagalności

	31.12.2022	31.12.2021
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	0
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0
powyżej 5 lat	242 500	0
Odsetki	1 253	0
Razem	243 753	0

35c. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	0	484 655
Zwiększenia, z tytułu:	243 753	3 267
emisja obligacji	242 500	0
naliczenie odsetek	1 253	3 267
Zmniejszenia, z tytułu:	0	(487 922)
wykup bankowych papierów wartościowych	0	(234 428)
wykup obligacji	0	(250 000)
wyplata odsetek	0	(3 494)
Stan na koniec okresu	243 753	0

35d. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Wg stanu na 31.12.2022	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalny umowny termin wymagalności)	Rynek notowań
BMCN_012040	243 753	2040-01-25	Vienna MTF

Według stanu na 31.12.2021 Bank nie posiadał zobowiązań z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych.

Wykup bankowych papierów wartościowych (BPW) nastąpił poprzez zapłatę, w terminie wykupu, kwoty rozliczenia, która jest wyliczana w dacie ustalenia kwoty rozliczenia z zastosowaniem formuł wskazanych w warunkach emisji. Kalkulacja kwoty rozliczenia odbywa się w oparciu o wskaźniki rynku finansowego lub towarowego.

36. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

36a. Zobowiązania podporządkowane

	31.12.2022	31.12.2021
Wartość obligacji podporządkowanych w PLN - BKMO_071227R	700 000	700 000
Waluta	PLN	PLN
Warunki oprocentowania	9,70%	4,81%
Termin wymagalności	2027-12-07	2027-12-07
Odsetki	4 465	2 214
Wartość obligacji podporządkowanych w PLN - BKMO_300129W	830 000	830 000
Waluta	PLN	PLN
Warunki oprocentowania	9,60%	2,55%
Termin wymagalności	2029-01-30	2029-01-30
Odsetki	33 618	8 930
Stan bilansowy zobowiązań podporządkowanych	1 568 083	1 541 144

36b. Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	1 541 144	1 540 209
Zwiększenia, z tytułu:	110 181	40 076
emisja obligacji podporządkowanych	0	0
naliczenie odsetek	110 181	40 076
Zmniejszenia, z tytułu:	(83 242)	(39 141)
spłata obligacji podporządkowanych	0	0
spłata odsetek	(83 242)	(39 141)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 568 083	1 541 144

W latach 2022 i 2021 Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

37. REZERWY

37a. Rezerwy

	31.12.2022	31.12.2021
Udzielone zobowiązania i gwarancje	40 174	44 955
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	975 092	549 450
Razem	1 015 266	594 405

37b. Zmiana stanu rezerw na Udzielone zobowiązania i gwarancje

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	44 955	52 728
Utworzenie rezerw	42 130	54 970
Rozwiązanie rezerw	(46 984)	(62 805)
Różnice kursowe	73	62
Stan na koniec okresu	40 174	44 955

37c. Zmiana stanu rezerw na Nierozstrzygnięte sprawy sporne

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	549 450	105 643
Utworzenie rezerw	27 325	112 726
Rozwiązanie rezerw	(8 116)	(9 463)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(175)	0
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych*	2 017 320	2 305 157
Alokacja do portfela kredytowego	(1 610 712)	(1 964 613)
Różnice kursowe	0	0
Stan na koniec okresu	975 092	549 450

* Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych zostało szerzej opisane w **Rozdziale 12**, „Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych”.

38. INNE ZOBOWIĄZANIA

38a. Inne zobowiązania

	31.12.2022	31.12.2021
Krótkoterminowe	2 051 796	1 496 886
Koszty do zapłacenia - premie, wynagrodzenia	43 689	39 347
Koszty do zapłacenia - pozostałe	163 713	187 959
Rezerwa na zwroty na ubezpieczenia	271 420	306 955
Rozliczenia międzybankowe	814 674	484 728
Rezerwa na potencjalne zwroty opłat w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu	78 923	89 091
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	3 338	31 833
Wierzyciele różni	466 902	168 629
Zobowiązania z tytułu leasingu	95 759	95 369
Zobowiązania wobec budżetu	42 303	36 570
Przychody przyszłych okresów	53 819	39 158
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	13 863	13 626
Rezerwy na odprawy emerytalne	2 832	3 182
Pozostałe	561	439
Długoterminowe	498 838	488 889
Rezerwy na odprawy emerytalne	28 709	31 527
Przychody przyszłych okresów	0	0
Zobowiązanie do zapłaty - BFG*	209 209	173 039
Zobowiązania z tytułu leasingu	256 724	275 251
Koszty do zapłacenia	4 196	9 072
Razem	2 550 634	1 985 775
w tym pozostałe zobowiązania finansowe**	1 894 398	1 340 523

* Bank korzysta z możliwości wnoszenia części składek do BFG w formie zobowiązania do zapłaty co polega na rozpoznaniu zobowiązania do zapłaty przy jednoczesnym utrzymywaniu aktywów obciążonych w formie dłużnych papierów wartościowych przechowywanych na odrębnym, utworzonym w tym celu rachunku

** do pozostałych zobowiązań finansowych zalicza się całość Innych zobowiązań z wyłączeniem Przychodów przyszłych okresów, Rezerw na zwroty, Zobowiązań wobec budżetu, Zobowiązań do zapłaty składki dla BFG oraz pozycji Pozostałe

Według stanu na 31 grudnia 2022 w pozycji „Wierzyciele różni” zostały ujęte zobowiązania z tytułu unieważnionych sądownie hipotecznych kredytów walutowych w kwocie 146 milionów złotych.

38b. Zobowiązania z tytułu leasingu

	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu	377 749	389 434
Niezrealizowane koszty finansowe	(25 266)	(18 814)
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	352 483	370 620
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu wg terminów zapadalności		
do 1 roku	104 883	101 072
powyżej 1 roku do 5 lat	215 916	205 292
powyżej 5 lat	56 950	83 070
Razem	377 749	389 434
Zobowiązania (netto) z tytułu leasingu wg terminów zapadalności		
do 1 roku	95 759	95 369
powyżej 1 roku do 5 lat	200 859	194 389
powyżej 5 lat	55 865	80 862
Razem	352 483	370 620

38c. Zmiana stanu rezerw na niewykorzystane urlopy

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	13 626	15 364
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	90	(1 382)
Wykorzystanie rezerw	0	(356)
Przejęcie działalności maklerskiej d. Millennium Dom Maklerski S.A.	146	0
Stan na koniec okresu	13 862	13 626

38d. Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalne

	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Stan na początek okresu	34 709	35 001
Utworzenie / Odwrócenie rezerw	5 609	6 159
Wykorzystanie rezerw	(1 477)	(1 232)
(Zyski) / straty aktuarialne	(8 367)	(5 219)
Przejęcie działalności maklerskiej d. Millennium Dom Maklerski S.A.	1 067	0
Stan na koniec okresu	31 541	34 709

39. KAPITAŁ WŁASNY

39a. Kapitał zakładowy

Kapitał podstawowy Banku Millennium S.A. wynosi 1 213 116 777 zł i dzieli się na 1 213 116 777 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, co prezentuje poniższa tabela.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY					Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł.		
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj Uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii / emisji (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 PLN				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			05.12.1994	
I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
L	na okaziciela zwykłe		363 935 033	363 935 033	gotówka	26.02.2010	01.01.2009
Liczba akcji razem			1 213 116 777				
Kapitał akcyjny razem				1 213 116 777			

W okresie sprawozdawczym nie były dokonywane konwersje akcji imiennych zwykłych na akcje na okaziciela. W związku z powyższym liczba akcji imiennych wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 107 608, z czego 61 600 akcji to akcje założycielskie, uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Poniżej przedstawiona jest informacja, zgodnie z danymi będącymi w posiadaniu Banku, o akcjonariuszach posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich udziału w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Według dostępnych Bankowi informacji, w odniesieniu do akcjonariuszy posiadających ponad 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu, na dzień 31 grudnia 2022 roku akcjonariuszami Banku były następujące podmioty:

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2022	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	107 970 039	8,90	107 970 039	8,90
Allianz Polska OFE oraz Drugi Allianz Polska OFE (*)	96 792 815(*)	7,98(*)	96 792 815(*)	7,98(*)
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	67 417 542	5,56	67 417 542	5,56

(*) Dodatkowo PTE Allianz Polska S.A. zarządza funduszem Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny. Zgodnie z zawiadomieniem PTE Allianz Polska S.A., ogłoszonym przez Bank raportem bieżącym nr 3/2023, Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny, Allianz Polska OFE i Drugi Allianz Polska OFE na dzień 30.12.2022 r., posiadały wspólnie 96 810 815 akcji Banku (7,98% głosów), w tym Drugi Allianz Polska OFE 80 760 035 akcji Banku (6,66% głosów).

Dane zawarte w tabeli ustalone zostały według zasad opisanych poniżej. W zakresie dotyczącym Banco Comercial Portugues S.A. są to dane zebrane w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy zwołanym na dzień 30 marca 2022 r. Natomiast, w zakresie dotyczącym Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny, Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny i Drugi Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Otwartego Funduszu Emerytalnego PZU „Złota Jesień”, liczba akcji i ich udział w kapitale zakładowym Banku zostały obliczone na podstawie rocznej struktury aktywów wyżej wskazanych Funduszy według stanu na dzień 30 grudnia 2022 r. (ogłoszonej na stronach internetowych odpowiednio: www.nn.pl, www.allianz.pl i www.pzu.pl) oraz zawiadomienia PTE Allianz Polska S.A. (raport bieżący Banku nr 3/2023). W zakresie kalkulacji dokonanych na podstawie rocznych struktur ww. Funduszy, założono średni kurs ważony wolumenem (VWAP) akcji Banku w wysokości 4,6013 zł.

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2021	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	99 291 825	8,18	99 291 825	8,18
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	72 760 035	6,00	72 760 035	6,00
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	69 451 428	5,73	69 451 428	5,73

39b. Skumulowane inne całkowite dochody

Skumulowane inne całkowite dochody powstają w rezultacie rozpoznania:

- efektu wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości, dla instrumentów dłużnych oraz portfela kredytowego, z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat). Efekt wyceny instrumentów kapitałowych nie podlega przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat.
- efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat.
- zysków /strat aktuarialnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowane są zyski lub straty powstałe z wyceny zobowiązań wynikających z utworzonej rezerwy na odprawy emerytalne. Wycena jest sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego, a parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości bieżącej tych zobowiązań są: stopa mobilności (rotacja) pracowników, stopa dyskontowa, stopa wzrostu płac. Niniejsze wartości nie podlegają przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat.

Kapitał z aktualizacji wyceny

	31.12.2022	31.12.2021
Efekt wyceny (brutto)	(1 035 621)	(797 143)
Podatek odroczony	196 768	151 457
Efekt wyceny netto	(838 853)	(645 686)

Źródła zmian kapitału z aktualizacji wyceny przedstawiają się następująco (dane w tys. zł):

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2022 - 31.12.2022

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(686 675)	130 469	(556 206)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(166)	32	(134)
Zmiana w związku z zapadalnością papierów wartościowych	41 231	(7 834)	33 397
Zyski/straty z rewaluacji papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	(245 365)	46 619	(198 746)
Zyski/straty z rewaluacji akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	(4 141)	787	(3 354)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(895 116)	170 073	(725 043)

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2021 - 31.12.2021

	Wartość brutto	Podatek odroczone	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	291 495	(55 383)	236 112
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(12 896)	2 450	(10 446)
Zmiana w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(660)	125	(535)
Zyski/straty z rewaluacji papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	(963 829)	183 128	(780 701)
Zyski/straty z rewaluacji akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	(785)	149	(636)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(686 675)	130 469	(556 206)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2022 - 31.12.2022

	Wartość brutto	Podatek odroczone	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(378 912)	71 993	(306 919)
Zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów finansowych odnoszone na kapitał własny	(34 502)	6 555	(27 947)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu	7 353	(1 397)	5 956
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(406 061)	77 151	(328 910)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2021 - 31.12.2021

	Wartość brutto	Podatek odroczone	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(44 419)	8 439	(35 980)
Zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów finansowych odnoszone na kapitał własny	(338 189)	64 256	(273 933)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu	3 696	(702)	2 994
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(378 912)	71 993	(306 919)

Kapitał z aktualizacji wyceny - zyski lub (straty) aktuarialne 1.01.2022 - 31.12.2022

	Wartość brutto	Podatek odroczone	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	1 365	(260)	1 105
Zmiana zobowiązań wynikających z rezerwy na odprawy emerytalne	8 367	(1 590)	6 777
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	9 732	(1 850)	7 882

Kapitał z aktualizacji wyceny - zyski lub (straty) aktuarialne 1.01.2021 - 31.12.2021

	Wartość brutto	Podatek odroczone	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(3 854)	732	(3 122)
Zmiana zobowiązań wynikających z rezerwy na odprawy emerytalne	5 219	(992)	4 227
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	1 365	(260)	1 105

Kapitał z aktualizacji wyceny portfela kredytów wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2022 - 31.12.2022

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	267 079	(50 745)	216 334
Zyski lub straty z tytułu wyceny portfela odnoszone na kapitał własny	17 208	(3 270)	13 938
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w wyniku utraty wartości	(28 463)	5 408	(23 055)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	255 824	(48 607)	207 217

Kapitał z aktualizacji wyceny portfela kredytów wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2021 - 31.12.2021

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	0	0	0
Zyski lub straty z tytułu wyceny portfela odnoszone na kapitał własny	259 546	(49 314)	210 232
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w wyniku utraty wartości	7 533	(1 431)	6 102
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	267 079	(50 745)	216 334

39c. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2022	374 957	5 671 124	228 902	(1 357 452)	4 917 531
podział zysku, w tym:					
przeniesienie na kapitał rezerwowany	0	(1 357 452)	0	1 357 452	0
obciążenie z tytułu wydania akcji własnych pracownikom	0	(4 623)	0	0	(4 623)
wynik netto bieżącego okresu	0	0	0	(1 029 899)	(1 029 899)
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2022	374 957	4 309 049	228 902	(1 029 899)	3 883 009

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2021	374 957	5 655 919	228 902	18 579	6 278 357
podział zysku, w tym:					
przeniesienie na kapitał rezerwowany	0	18 579	0	(18 579)	0
obciążenie z tytułu wydania akcji własnych pracownikom	0	(3 374)	0	0	(3 374)
wynik netto bieżącego okresu	0	0	0	(1 357 452)	(1 357 452)
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2021	374 957	5 671 124	228 902	(1 357 452)	4 917 531

40. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WEDŁUG UMOWNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

31.12.2022	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	501 555	71 217	54 321	0	0	627 093
Zobowiązania wobec klientów	78 774 884	7 662 298	7 838 875	4 235 695	41 336	98 553 088
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	52 056	203 215	856 181	1 111 452
Zobowiązania podporządkowane	33 618	0	118 426	590 320	1 646 005	2 388 369
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu wg wartości nominalnej	4 676 237	1 921 948	1 751 535	5 118 184	2 581 157	16 049 061
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających wg wartości nominalnej	0	1 840 685	4 427 975	4 814 395	0	11 083 055
Zobowiązania warunkowe udzielone - finansowe	11 610 683	0	0	0	0	11 610 683
Zobowiązania warunkowe udzielone - gwarancyjne	2 419 611	0	0	0	0	2 419 611
RAZEM	98 016 588	11 496 148	14 243 188	14 961 809	5 124 679	143 842 412

31.12.2021	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	87 332	44 813	40 142	15 000	0	187 287
Zobowiązania wobec klientów	81 643 636	5 267 328	2 824 137	1 910 432	40 532	91 686 065
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	18 040	0	0	0	0	18 040
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania podporządkowane	8 930	0	48 119	219 340	1 614 664	1 891 053
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu wg wartości nominalnej	6 597 730	2 815 476	3 594 126	4 675 899	132 180	17 815 411
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających wg wartości nominalnej	444 840	556 050	1 556 228	11 347 744	0	13 904 862
Zobowiązania warunkowe udzielone - finansowe	12 658 407	0	0	0	0	12 658 407
Zobowiązania warunkowe udzielone - gwarancyjne	2 578 287	0	0	0	0	2 578 287
RAZEM	104 037 202	8 683 667	8 062 752	18 168 415	1 787 376	140 739 412

14. Informacje Uzupełniające

14.1. DYWIDENDA ZA ROK 2021

Bank Millennium posiada politykę dotyczącą wypłaty dywidendy na poziomie pomiędzy 35% a 50% zysku netto, z uwzględnieniem zaleceń nadzorczych. Bank odnotował stratę netto w 2021 roku, powstałą w wyniku utworzenia rezerw na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, stąd nie było podstaw do wypłaty dywidendy. Zarząd Banku przedstawił propozycję a Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku, które odbyło się w dniu 30 marca 2022, zdecydowało o przeznaczeniu kwoty 1 357 451 533,94 zł z kapitału rezerwowego na pokrycie straty powstałej w roku 2021.

14.2. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 31.12.2022 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	127 582
2.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	314 000	308 160
3.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	134 100	131 606
4.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	124 000	121 694
5.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	5 000	5 000
6.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	172	172
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	304	304
8.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	106 797	106 797
9.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	403 647	403 647
RAZEM				1 218 020	1 204 962

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. Bank nie posiadał zawartych transakcji sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

Na dzień 31.12.2021 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	124 254
2.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	328 000	313 502
3.	Obligacje skarbowe PS0425	utrzymywanie sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	7 000	6 399
4.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	130 100	124 350
5.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	106 500	101 793
6.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	5 000	5 000
7.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	398	398
8.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	8 989	8 989
9.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	111 907	111 907
10.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	572 681	572 681
RAZEM				1 400 575	1 369 273

Dodatkowo według stanu na 31 grudnia 2021 r. Bank posiadał zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 17 933 tys. zł (odpowiadające im zobowiązania zaprezentowano w **Rozdziale 13., nota (34)**).

Bank jest również zobowiązany do utrzymywania rezerwy obowiązkowej na rachunku bieżącym w NBP której wysokość jest uzależniona od średniego stanu środków na rachunkach depozytowych klientów i wyznaczonej przez NBP stopy rezerwy. Z punktu widzenia Banku środki utrzymywane w ramach rezerwy obowiązkowej stanowią aktywa o ograniczonej możliwości dysponowania. Wartość rezerwy utrzymywanej na koniec roku finansowego zaprezentowano pod **notą (18)**.

14.3. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCI Z PRYZRZECZENIEM ODKUPU

Na dzień 31.12.2022 r. Bank nie posiadał zawartych transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), których przedmiot stanowiłyby papiery wartościowe prezentowane w bilansie Banku.

Na dzień 31.12.2021 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Banku) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	21 347	17 933
RAZEM	21 347	17 933

14.4. KOMPENSOWANIE NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA BAZIE UMÓW RAMOWYCH

Większość portfela instrumentów pochodnych Banku powstaje w wyniku zawierania przez Bank umów ramowych ISDA (z ang. International Swaps and Derivatives Agreements; Międzynarodowa umowa w sprawie transakcji swapowych i instrumentów pochodnych). Zapisy tego rodzaju umów określają kompleksowe postępowanie w następstwie wystąpienia przypadku naruszenia (głównie trudności w regulowaniu zobowiązań przez kontrahenta) i umożliwiają ich rozwiązanie oraz rozliczenie się z kontrahentem na bazie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań. Do chwili obecnej Bank nie korzystał z takiej możliwości, jednakże w ramach wypełnienia obowiązku informacyjnego wynikającego z MSSF 7 w poniższej tabeli zaprezentowano odpowiednio kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczone do obrotu jak i dedykowanych do rachunkowości zabezpieczeń) oraz zabezpieczeń pieniężnych objętych umowami ramowymi ISDA wraz z maksymalną hipotetyczną kwotą wynikającą z rozliczenia na bazie kompensaty.

w tys. zł	Kwoty do otrzymania	Kwoty do zapłacenia
Wycena instrumentów pochodnych	329 095	483 779
Wartość przyjętych / udzielonych depozytów zabezpieczających	(267 089)	(403 863)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie	62 006	79 916
Maksymalna, hipotetyczna kwota kompensaty	(62 006)	(62 006)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie po uwzględnieniu hipotetycznej kwoty kompensacji	0	17 910

14.5. DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Bank sklasyfikował następujące aktywa finansowe:

w tys. zł	31.12.2022	31.12.2021
Gotówka w kasie i środki na rachunkach w Banku Centralnym	9 536 090	3 179 735
Należności z tytułu lokat międzybankowych*	288 219	192 509
Dłużne papiery wyemitowane przez Skarb Państwa*	4 406 780	0
w tym: FVTOCI i HTC	4 405 868	0
w tym: przeznaczone do obrotu	912	0
Razem	14 231 089	3 372 244

* aktywa finansowe z terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

1. działalność operacyjna - obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez Bank, obejmujący działania mające na celu wygospodarowanie zysku, a niebędące działalnością inwestycyjną lub finansową,
2. działalność inwestycyjna obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych niesklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych,
3. działalność finansowa obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

14.6. INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ

Na dzień 31.12.2022 r. Departament Powierniczy Banku Millennium S.A. prowadził 12 954 rachunków, na których zdeponowane były aktywa o łącznej wartości 31,7 mld PLN. Przychody netto na działalności powierniczej za rok 2022 wyniosły 5,1 mln PLN (z czego 2,9 mln PLN pochodziło od Spółek Grupy). Ponadto Departament Powierniczy pełnił funkcję Banku Depozytariusza dla 22 funduszy inwestycyjnych z czego 21 z grupy Millennium TFI S.A.

14.7. PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI

2012 roku Bank wdrożył politykę określającą zasady wynagradzania osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku Millennium, z późniejszymi zmianami, zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011, a następnie Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Zgodnie z polityką, pracownicy Banku mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku otrzymują zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana jest w formie instrumentów finansowych: akcji fantomowych Banku w roku 2018; akcji własnych Banku Millennium: za lata 2019 - 2021. Od roku 2019 Bank, decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 27 sierpnia 2019, wprowadził program motywacyjny służący wynagradzaniu osób uprawnionych, uprzednio zidentyfikowanych jako mające istotny wpływ na profil ryzyka (ang. Risk Taker). W jego ramach nabyte przez Spółkę Akcje Własne zostaną, zgodnie z obowiązującą polityką wynagrodzeń Risk Takerów, przeznaczone do nieodpłatnego nabycia w odpowiedniej liczbie przez wskazanych Risk Takerów w Okresie Trwania Programu.

Zmienne wynagrodzenia w instrumencie finansowym, za rok:	2021	2020	2019	2018
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji własnych			Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	1 stycznia 2021	1 stycznia 2020	1 stycznia 2019	1 stycznia 2018
Data ogłoszenia programu	27 sierpnia 2019			30 lipca 2012
Data uruchomienia programu zgodnie z definicją MSSF 2	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego			
Liczba instrumentów przyznanych	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2			
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu			
Data nabycia uprawnień*	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2021, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2020, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2019, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2018, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.
Rozliczenie programu	<p>Program 2018: W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej ceny akcji Banku na GPW na zamknięcie 10 kolejnych sesji poprzedzających dzień rozliczenia, przy czym ustalana tak wartość nie może być większa ani też mniejsza niż o 20% w stosunku do pierwotnej wartości odroczonej puli akcji. Akcje fantomowe są rozliczane w 3 równych rocznych ratach począwszy od daty Komitetu Personalnego na którym zostały przydzielone.</p> <p>Programy 2019-2021: W dniu rozliczenia programu uczestnikowi zostaną przekazane przyznane akcje własne</p>			
Wycena programu	Wartość godziwa programu jest wyznaczana na każdą datę bilansową wg zasad przyjętych dla określenia wartości programu w dniu rozliczenia.			

* - Potwierdzona decyzjami Komitetów Personalnych Banku dokonujących oceny pracy uprawnionych pracowników.

Instrumenty finansowe pracowników Banku niebędących Członkami Zarządu Banku Millennium S.A., za rok:	2022	2021	2020	2019
	-	akcje własne	akcje własne	akcje własne
Data przydzielenia akcji	-	-	-	03.07.2020
Ilość akcji (szt.)	-	-	-	196 736
- przyznana	-	-	-	0
- odroczone	-	-	-	196 736
Wartość na dzień przydzielenia (PLN)	-	-	-	626 958
- przyznana	-	-	-	0
- odroczone	-	-	-	626 958
Wartość godziwa na 31.12.2022 (PLN)	-	-	-	901 051

Według stanu na dzień bilansowy, Komitet Personalny przy Zarządzie Banku nie podjął decyzji o wysokości zmiennego wynagrodzenia dla pracowników Banku niebędących Członkami Zarządu za rok 2022.

Instrumenty finansowe Członków Zarządu Banku Millennium S.A. za rok:	2022	2021	2020	2019
		akcje własne	akcje własne	akcje własne
Data przydzielenia akcji	-	13.04.2022	-	03.07.2020
Ilość akcji (szt.):	-	319 978	-	162 264
- przyznana	-	0,00	-	0
- odroczone	-	319 978	-	162 264
wartość na dzień przydzielenia (PLN):	-	2 100 000	-	517 104
- przyznana	-	0,00	-	0
- odroczone	-	2 100 000	-	517 104
Wartość godziwa na 31.12.2022 (PLN)	-	1 465 499	-	743 169

Według stanu na dzień publikacji Raportu Roczny, Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej nie podjął decyzji o wysokości zmiennego wynagrodzenia dla Członków Zarządu za rok 2022.

PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI BYŁEGO EURO BANKU S.A.

Bank Millennium przejął zobowiązania Euro Banku wobec pracowników, którzy byli zidentyfikowani jako mający istotny wpływ na profil ryzyka i otrzymywali zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana była w formie akcji byłego Euro Banku w latach poprzedzających połączenie. Z dniem przejęcia Euro Banku przez Bank Millennium akcje te przestały istnieć. W związku z tym Bank Millennium przyjął decyzją Rady Nadzorczej zasady konwersji nieistniejących akcji Euro Banku na akcje Banku Millennium. W roku 2022 wypłacona została ostatnia część akcji Banku Millennium.

14.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I INNE ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DNIEM SPORZĄDZENIA RAPORTU A DATĄ JEGO PUBLIKACJI

UTWORZENIE SYSTEMU OCHRONY BANKÓW KOMERCYJNYCH

Zarząd Banku poinformował, że w dniu 7 czerwca 2022 r. uzyskał informację o podjęciu przez Zarządy i Rady Nadzorcze Alior Bank S.A., Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., BNP Paribas Bank Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., mBank S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., Santander Bank Polska S.A. (Banki Uczestnicy) uchwał o wyrażeniu zgody na złożenie wniosku do Komisji Nadzoru Finansowego o zatwierdzenie i uznanie Systemu Ochrony Banków Komercyjnych, którego uczestnikami są banki działające w formie spółki akcyjnej wraz z projektem umowy Systemu Ochrony Banków Komercyjnych, tj. na udział Banków Uczestników w utworzeniu Systemu Ochrony Banków Komercyjnych, o którym mowa w Art. 4 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Prawo Bankowe).

Celem Systemu Ochrony Banków Komercyjnych będzie:

1. zapewnienie płynności i wypłacalności Banków Uczestników na warunkach i w zakresie określonym w umowie systemu ochrony; oraz
2. wspieranie:
 - a) przymusowej restrukturyzacji prowadzonej przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny banku będącego spółką akcyjną; oraz
 - b) przejęcia banku będącego spółką akcyjną na podstawie Art. 146b ust. 1 Prawa Bankowego.

W efekcie powyższego Bank rozpoznał w kosztach administracyjnych w roku 2022 składkę na System Ochrony Banków Komercyjnych w kwocie 276,1 miliona złotych, jednocześnie począwszy od II kwartału 2022 Bank nie ujmuje składek na Fundusz Gwarancyjny Banków.

PODZIAŁ DOMU MAKLERSKIEGO

Bank oraz Millennium Dom Maklerski (podmiot w 100% zależny od Banku, „MDM”) podjęły decyzję o Podziale poprzez włączenie Działalności Maklerskiej w struktury Banku, w celu zintegrowania w ramach jednego podmiotu wykonywania usług maklerskich dotychczas świadczonych za pośrednictwem Spółki Dzielonej. Decyzja o Podziale jest podyktowana:

- chęcią poprawy efektywności funkcjonowania działalności maklerskiej w Grupie Banku, zarówno w obszarze obsługi klientów instytucjonalnych jak i detalicznych;
- dążeniem do zwiększenia jakości i kompleksowości oferty usług maklerskich kierowanej zarówno do klientów indywidualnych, jak i instytucjonalnych.

Plan Podziału MDM („Plan Podziału MDM”) został ogłoszony w trybie art. 535 § 3 KSH poprzez umieszczenie na stronie internetowej Banku pod adresem:

https://www.bankmillennium.pl/plan_podzialu_MDM

Podział MDM został przeprowadzony w trybie art. 529 § 1 pkt 4 KSH, tj.: poprzez:

- a) przeniesienie na Bank części majątku (aktywów i pasywów) oraz praw i obowiązków Spółki Dzielonej, w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa MDM, związanej ze świadczeniem usług maklerskich („Działalność Maklerska”); oraz
- b) pozostawienie w MDM części majątku (aktywów i pasywów) oraz praw i obowiązków Spółki Dzielonej, w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa MDM, związanej z pozostałą działalnością („Działalność Nieregulowana”).

W dniu 29 lipca 2022 r. Bank powziął informację o zarejestrowaniu obniżenia kapitału zakładowego MDM, zarejestrowaniu zmian statutu MDM oraz dokonaniu wpisu informacji o Podziale MDM w aktach rejestrowych MDM w Krajowym Rejestrze Sądowym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Tym samym, podział przez wydzielenie MDM, w wyniku którego Bank przejął Działalność Maklerską, dokonał się i został zarejestrowany przez właściwy sąd rejestrowy w dniu 29 lipca 2022 r.

REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

1. WIBOR

W maju 2022 polski rząd zapowiedział zastąpienie WIBOR-u inną (niższą) stawką od 1 stycznia 2023 roku. W czerwcu 2022 powstała Grupa Robocza, w skład której weszły banki komercyjne, GPW Benchmark (Administrator WIBOR), KNF.

W lipcu 2022 r. w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych w Polsce, powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy stawek referencyjnych (NGR). Celem prac NGR jest m.in. wprowadzenie nowego wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienie nim obecnie stosowanego wskaźnika WIBOR w sposób bezpieczny i zgodny z BMR, w tym w szczególności zapewniając wiarygodność, przejrzystość i rzetelność opracowania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich.

Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele Banku Millennium.

Narodowa Grupa Robocza wybrała indeks WIRON jako kluczowy wskaźnik stóp procentowych w ramach BMR do stosowania w umowach finansowych i instrumentach finansowych.

Ponadto Bank Millennium S.A. powołał uchwałą Zarządu Banku z dnia 24 sierpnia 2022r. projekt wewnętrzny podlegający pod Zarząd (Wiceprezesa Zarządu - CFO oraz Członka Zarządu nadzorującego m.in. obszar produktów detalicznych i korporacyjnych), w celu należytego zarządzania procesem tranżycji wskaźnika WIBOR na WIRON i realizacji prac zgodnie z mapą drogową. W pracach tych uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem, w tym w szczególności, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem operacyjnym. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR, zarządzanie projektem przez dedykowanego menadżera projektu oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu, w Banku trwają intensywne prace związane z dostosowaniem infrastruktury technologicznej, jak również obejmujące przygotowanie procesów wewnętrznych oraz dokumentacji.

Bank stosuje wskaźnik referencyjny WIBOR w następujących produktach (w mln PLN):

- kredyty hipoteczne: 28 614,32 wyłącznie kredyty oparte na stawce WIBOR (bez kredytów o okresowo stałym oprocentowaniu);
- produkty kredytowe i produkty faktoringowe oraz dyskontowe dla przedsiębiorstw: 19 699,53;
- instrumenty dłużne (4 810,73):
 - Aktywa: 2 938,23
 - Pasywa: 1 872,50
- instrumenty pochodne: 23 384,66.

Bank wykorzystuje również instrumenty oparte o wskaźniki referencyjne WIBOR w rachunkowości zabezpieczeń, szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz sposobu prezentacji wyniku na tych transakcjach są przedstawione w nocie 23 „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” w Rozdziale 14 „Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego”.

Bank Millennium S.A. pracuje nad analizą ryzyk i monitoruje je na bieżąco, niemniej jednak, ze względu na wczesny etap reformy bardziej szczegółowe informacje dotyczące procesu przejścia będą przedstawiane w miarę postępu prac nad reformą wskaźnika WIBOR. Ponadto, ze względu na brak formalnych informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR, brak rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia, brak informacji o wysokości spreadu korygującego lub sposobie wyliczenia tego spreadu jak również brak rynku instrumentów zabezpieczających oraz biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i realizacji mapy drogowej, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

2. LIBOR USD

Bank stosuje wskaźnik referencyjny LIBOR USD w następujących produktach (w mln PLN):

- Bankowość detaliczna/portfel kredytów hipotecznych: 5,72;
- Bankowość korporacyjna: 245,08.

W przypadku produktów oferowanych przez Bank w ramach bankowości korporacyjnej każda z umów, której okres obowiązywania jest dłuższy niż 30 czerwca 2023 r., posiada tzw. klauzulę awaryjną wskazującą wskaźnik alternatywny RFR (risk free rate).

W obszarze produktów oferowanych przez Bank w ramach bankowości detalicznej, umowy kredytowe z oprocentowaniem opartym na wskaźniku 3M lub 6M LIBOR USD, których okres obowiązywania jest dłuższy niż 30 czerwca 2023 r. zawarte zostały przed wejściem w życie BMR. Aktualnie, Bank zgodnie z obowiązującym Planem na wypadek istotnej zmiany lub zaprzestania opracowywania wskaźników referencyjnych prowadzi analizy dotyczące wpływu i skutków braku tzw. klauzul awaryjnych wskazujących wskaźnik alternatywny dla LIBOR USD na zawarte umowy. Z uwagi na znikomą, zaledwie dwucyfrową liczbę takich umów w portfelu Banku, analizowana jest również możliwość zastosowania indywidualnego podejścia do każdej z tych umów.

Należy podkreślić, że Bank posiada Plan na wypadek istotnej zmiany lub zaprzestania opracowywania wskaźników referencyjnych obejmujący produkty bankowości detalicznej w tym umowy finansowe w rozumieniu BMR, produkty bankowości korporacyjnej oraz instrumenty finansowe w rozumieniu BMR określający działania, które podejmie na wypadek istotnej zmiany lub zaprzestania opracowywania stosowanego wskaźnika referencyjnego.

**PODPISANIE WARUNKOWEJ UMOWY SPRZEDAŻY UDZIAŁÓW W KAPITALE ZAKŁADOWYM
MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES SP. Z O.O. ORAZ STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY
UBEZPIECZENIOWEJ**

Zarząd Banku Millennium S.A. ("Bank Millennium") w dniu 13 lutego 2023 r. poinformował w formie raportu bieżącego, że po uzyskaniu niezbędnych zgód korporacyjnych, w dniu 13 lutego 2023 r., Bank zawarł umowę („Umowa”) sprzedaży 80% udziałów ("Udziały") w spółce Millennium Financial Services sp. z o.o. ("Spółka") na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Europa S.A., które nabywa 72% udziałów Spółki oraz Towarzystwa Ubezpieczeń Europa S.A., które nabywa 8% udziałów Spółki (łącznie "Kupujący").

Bank Millennium zawarł również z Kupującymi oraz Spółką umowy dotyczące wyłącznego modelu dystrybucji ubezpieczeń, w tym umowę o współpracy, umowy dystrybucyjne oraz umowy agencyjne ("Strategiczna Współpraca Ubezpieczeniowa"). Strategiczna współpraca ubezpieczeniowa przewiduje długoterminową (10 lat) współpracę w zakresie bancassurance w odniesieniu do określonych ubezpieczeń powiązanych z produktami kredytowymi oferowanymi przez Bank Millennium.

Istotą transakcji przewidzianej w Umowie jest bezpośrednie nabycie Udziałów przez Kupujących od Banku Millennium za zdefiniowaną cenę początkową, która może podlegać mechanizmowi korekty ceny po zamknięciu Transakcji (tj. po przeniesieniu tytułu prawnego do Udziałów na Kupujących i zapłacie Ceny, "Zamknięcie") oraz ustanowieniu Strategicznej Współpracy Ubezpieczeniowej ("Transakcja"). W przypadku finalizacji Transakcji, Bank oczekuje jej rozpoznania w wyniku przed opodatkowaniem na poziomie około 500 mln zł.

Zamknięcie Transakcji uzależnione jest od spełnienia warunku zawieszającego - uzyskania stosownej zgody właściwego organu antymonopolowego ("Warunek").

Bank Millennium będzie publikował informacje o spełnieniu lub niespełnieniu Warunku w odpowiednich raportach bieżących. Strony mogą również odstąpić od Umowy w określonych w niej sytuacjach i mogą zostać zastosowane kary w przypadku niewywiązania się przez jedną ze Stron ze swoich zobowiązań wynikających z dokumentacji Transakcji.

Dokumentacja Transakcji zawiera katalog oświadczeń i zapewnień Banku Millennium oraz Kupujących w zakresie Udziałów i Strategicznej Współpracy Ubezpieczeniowej, a także określa zasady odpowiedzialności Stron wynikające z Umowy.

Pomiędzy dniem, na który sporządzono raport a datą jego publikacji nie wystąpiły inne istotne zdarzenia mające wpływ na sprawozdanie finansowe i przyszłe wyniki Banku.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
15.02.2023	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
15.02.2023	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
15.02.2023	Wojciech Haase	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
15.02.2023	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
15.02.2023	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
15.02.2023	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
15.02.2023	Jarosław Hermann	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym